

Protokoll fört vid enskild föredragning

Utbildnings- och kulturavdelningen
Kulturbyrån, kulturmiljöenheten, U3a

Beslutande
Minister
Annika Hambrudd

Föredragande
Enhetschef
Mikko Helminen

Justerat
Omedelbart

Nr 7

Anhållan om rubbande av fast fornlämning Sa 20.9 och
Sa 20.12 i Långbergsöda, Saltviks kommun
ÅLR 2012/1759
92 U3a

Ärende

Fastighetsägaren till fastigheten 736-420-3-9 har genom ombud Cityjuristerna Ab anhållit av Ålands landskapsregering om tillstånd att rubba fasta fornlämningar Sa 20.9 och Sa 20.12, då sökanden planerar att stycka tomter för bostadsändamål med mera samt för att kunna använda och underhålla tillfartsvägen till fastigheten.

Beslut

Ålands landskapsregering avslår anhållan om tillstånd att rubba fast fornlämning, enligt bilaga 1.

Hänvisning

Er anhållan, dat. 29.2.2012

Cityjuristerna Ab

Storagatan 4

22100 MARIEHAMN

Kontaktperson

Enhetschef Mikko Helminen

Ärende

Anhållan om rubbande av fast fornlämning Sa 20.9 och Sa 20.12 i Långbergsöda, Saltviks kommun

Ärende

Fastighetsägaren till fastigheten 736-420-3-9 har genom ombud Cityjuristerna Ab anhållit av Ålands landskapsregering om tillstånd att rubba fasta fornlämningar Sa 20.9 och Sa 20.12, då sökanden planerar att stycka tomter för bostadsändamål med mera samt för att kunna använda och underhålla tillfartsvägen till fastigheten.

Beslut

Ålands landskapsregering avslår anhållan om tillstånd att rubba fast fornlämning.

Motivering

Fastighetsägaren har den 29.2.2012, med hänvisning till 11 § i fornminneslagen, anhållit om rubbande av fasta fornlämningar Sa 20.9 och Sa 20.12 som enligt sökanden orsakar oskäligt stor olägenhet i förhållande till fornlämningens betydelse. Landskapsregeringen har den 20.11.2012 begärt sökanden att komplettera ansökan med de planerade åtgärdernas avsedda placering, omfattning och syfte. Sökanden har i sitt svar till landskapsregeringen den 15.1.2013 framfört att han vill kunna underhålla sina tillfartsvägar och använda sin mark till potentiella tomter utan att hänvisa till exakta ytor inom fastigheten.

Landskapsregeringen har under år 2018 genomfört en arkeologisk undersökning av fast fornlämning, boplatzlämning Sa 20.9, samt år 2020 gjort en arkeologisk besiktning av fast fornlämning, gravröse Sa 20.12, enligt bilagor 1 och 2. Undersökningarna hade som syfte att identifiera och dokumentera de fornlämningar som finns i området för att bestämma deras utsträckning och karaktär, vilka framgår av bilaga 3.

Fast fornlämning Sa 20.9 Källsveden är en boplatz från stenåldern innehållande groppkeramik. Boplatzen utgör en del av det arkeologiskt välkända så kallade Långbergsöda-komplexet, och har varit känd sedan 1900-talets början. Källsveden dateras till perioden ca. 3070–2579 f. Kr, vilket innebär att platsen varit under användning under

en lång tidsperiod. Boplatsen ligger i skogs-, gårds- samt åker- och betesmark situerad ovanför 32 meters höjdkurvan, som utgjort den forntida strandzonen i det inre av en havsvik. Den del av boplatsen som ligger på den aktuella fastigheten tangerar det centrala fyndområdet i väster, varifrån fynden från stenåldern fortsätter mot nord-nordost och boningshuset. I den östra delen fortsätter boplatsen i ytor med stora koncentrationer av fynd, samt platsens äldsta dateringar. Den del av boplatsen Källsveden som ligger på den aktuella fastigheten påvisar således ett kronologiskt tidsspann av närmare 500 år av lokal stenåldershistoria, samt därtill bronsålder som finns representerad genom röset Sa 20.12. Källsveden representerar en plats där den västliga gropkeramiska traditionen, som förde med sig innovationer såsom odlingsprodukter, etablerade sig på Åland. Fornlämningen utgör en viktig del för förståelsen av Ålands stenålder och dess utveckling lokalt, liksom för kartläggningen av norra Östersjöns kontaktnät och befolkningsrörelser under perioden. Landskapsregeringen gör bedömningen att både boplatsområdet Sa 20.9 och gravröset Sa 20.12 är välbevarade och har en hög vetenskaplig betydelse.

Enligt 1 § 2 mom. i fornminneslagen krävs det tillstånd för att gräva ut, ändra, skada, ta bort eller på annat sätt rubba en fast fornlämning eller att täcka över den. Enligt 11 § 1 mom. i fornminneslagen kan landskapsregeringen på ansökan, efter att en arkeologisk undersökning av fornlämningen gjorts, meddela tillstånd att rubba en fornlämning om den fasta fornlämningen orsakar oskäligt stor olägenhet i förhållande till fornlämningens betydelse.

Inledningsvis konstaterar landskapsregeringen att fastighetsägarens plan på att stycka tomter för bostadsändamål på fastigheten 736-420-3-9 i sig inte innebär ingrepp på fast fornlämning Sa 20.9 på ett sådant sätt som är tillståndspliktigt enligt fornminneslagen. Därmed fodras det inte rubbningstillstånd för att stycka fastigheten. Vad gäller användning av marken för potentiella tomter konstaterar landskapsregeringen att sökanden inte specificerat byggnadsplanerna inom fastigheten. Enligt landskapsregeringens bedömning är det dock möjligt att bebygga fastigheten utan att rubba fornlämningarna. Fastighetens totalareal uppgår till 3,5 hektar. Av denna yta är det möjligt att utan ingrepp på fast fornlämning bebygga en yta på ca 0,64 hektar öster om tillfartsvägen till fastigheten och en yta på ca 1,0 hektar norr om befintliga gårdstomten och fornlämningarna Sa 20.9 och Sa 20.12 med anslutning till tillfartsvägen. Därmed bedömer landskapsregeringen att fast fornlämning inte orsakar oskäligt stor olägenhet i förhållande till fornlämningens betydelse.

Vidare konstaterar landskapsregeringen att användning och underhållet av tillfartsvägen till fastigheten inte kan ses vara begränsad på grund av gravröse Sa 20.12 som ligger på berg vid sidan av vägen. Tillfartsvägen kan användas och underhållas på ett sätt där fast fornlämning Sa 20.12 inte berörs eller kommer till skada. Därmed bedömer landskapsregeringen att fast fornlämning 20.12 inte orsakar oskäligt stor olägenhet i förhållande till fornlämningens betydelse.

Landskapsregeringen har utifrån ovanstående beredning i samband med behandling av ärendet, i enlighet med 23 § i självstyrelselagen för Åland, begärt ut utlåtande från Museiverket. I sitt utlåtande (MV/39/05.01.00/2022, dat. 4.4.2022, som bilaga 4) konstaterar Museiverket att de inte har inget att tillägga till ärendet.

Landskapsregeringen har vid behandling av ärendet den 5.4.2022 hört sökanden med anledning av de arkeologiska undersökningarna samt den utredning som inhämtats från Museiverket i ärendet. Sökanden har inte före att tidsfristen till den 6.5.2022 löpt ut lämnat in några yttranden.

Övrigt

Vid lantmäteriförrättning i samband med eventuell styckning av fastighet fastställs gränserna till fast fornlämning genom fastighetsförrättning enligt 6 § i fornminneslagen. Vid ansökan om bygglov på fastighet med fast fornlämning ska enligt 1 § i fornminneslagen och 3 och 72 §§ i Plan- och bygglag (2008: 102) för landskapet Åland i bygglovs- och andra tillståndsärenden bestämmelserna i fornminneslagen iakttas.

Tillämpade lagrum

1, 2, 10, 11 §§ Landskapslag (1965:9) om fornminnen

Ändringssökande

Besväransvisning till beslutet bifogas

Minister

Annika Hambrudd

Enhetschef

Mikko Helminen

BILAGOR

Bilaga 1. Lucenius, Jenni 2018. Arkeologisk undersökning av fornlämningen Sa 20.9: stenåldersboplatsen Källsveden. Arkeologisk undersökningsrapport. Ålands landskapsregering, kulturbyrån.

Bilaga 2. Lucenius, Jenni 2020. Besiktning av bronsåldersröse, Sa 20.12 i Långbergsöda, Saltvik. Arkeologisk besiktningsrapport. Ålands landskapsregering, kulturbyrån.

Bilaga 3. Karta över det aktuella området med fast fornlämning Sa 20.9 och Sa 20.12 markerade. Skala 1:2 500.

Bilaga 4. Museiverkets utlåtande MV/39/05.01.00/2022, dat. 4.4.2022.

FÖR KÄNNEDOM Museiverket, kirjaamo@museovirasto.fi

Arkeologisk undersökning av fornlämningen Sa 20.9 Stenåldersboplatsen Källsveden

Tekniska och administrativa uppgifter

Ärende nr: ÅLR 2018/3034
Projekt: 2018-021
Kommun, by: Saltvik, Långbergsöda
Fastigheter (10.9 2018): 736-420-1-15 UPPGÅRD, 736-420-6-8 MÖRNS, 736-420-5-11 SÖDERÅNG, 736-420-3-9 KÄLLSVEDEN, 736-420-5-12 KARLBERG, 736-420-1-13 VESTERGÅRD
Fornlämnings nr: Sa 20.9
Grundkartblad: L3122A (ETRS, UTM10)
Lokalens koordinater: UTM 120503/6704921
Budgetmoment: 54 000 (Valfri 5158)
Undersökn. typ: Arkeologisk undersökning
Fälttid (datum): 16-17.4, 2.5-19.6 2018
Fälttid (personaltimmar): ca 435 personaltimmar, maskin 57,5 timmar
Personal: Antikvarie Jenni Lucenius (projektledare, 16-17.4, 2.5-19.6 2018), arkeolog Victoria Gottberg (28.5-19.6 2018), arkeolog Annika Jeppson (17.5, 22-23.5, 2 5.5, 5-7.6, 11-15.6, 18-19. 6 2018), antikvarie Freya Roe (16-17.4, 2-17.5 2018), arkeolog Lee Widegren-Lundin 9-11.5 2018). Hjalmar's gräv & transport (grävlastare Huddig: 32,5 h/maskin 3,5 ton: 25 h)
Undersökt yta: ca 5,5 hektar (fornlämningen 1,96 hektar)
Grävd yta: ca 139,07 kvadratmeter
Koordinatsystem: ETRS-TM35FIN
Höjdsystem: N2000
Inmätningssystem: Trimble GeoXH Geoexplorer 6000 series, GNSS (kartering)/Trimble S6 Totalstation/Trimble R8 GNSS (arkeologisk undersökning)
Ritningar och kartor: IK 509: 9-39. (IK 509: 9-38 profiler renritade av Victoria Gottberg, IK 509: 39 av Mikko Helminen).
Fynd: ÅM 806: 1-765 (Katalogiserade av Annika Jeppson).
Fotografier: F180502_01-F180516_11, G1805015_01-G180619_13, I1800517_01-I180618_01

Arkivhandlingar förvaras vid kulturbyrån, Mariehamn

Digitala foton förvaras på Ålands landskapsregerings server, under adressen W:\Museum\Digitala foton\2018

Omslagsbild: Samtliga foton tagna av Jenni Lucenius

Ålands landskapsregering

Kulturbyrån
AX-22111 Mariehamn
+358 (0)18 25 000
© Kulturbyrån

Sammanfattning

Under år 2018 genomförde Ålands landskapsregerings kulturbyrå en arkeologisk undersökning av fornlämningen Sa 20.9 Källsveden i Långbergsöda by i Saltviks kommun. Undersökningen hade som syfte att utreda den faktiska förekomsten och utbredningen av stenåldersboplatsen för att precisera gränserna. Idag utgör fornlämningsområdet Sa 20.9 en större sammanhängande yta på 1,96 hektar som inte motsvarar förekomsten av fornlämning. Med hjälp av en kartbaserad förstudie och fältundersökningar var målsättningen att precisera fornlämningens avgränsning så att det fredade området kan justeras till att motsvara fornlämningens verkliga utbredning.

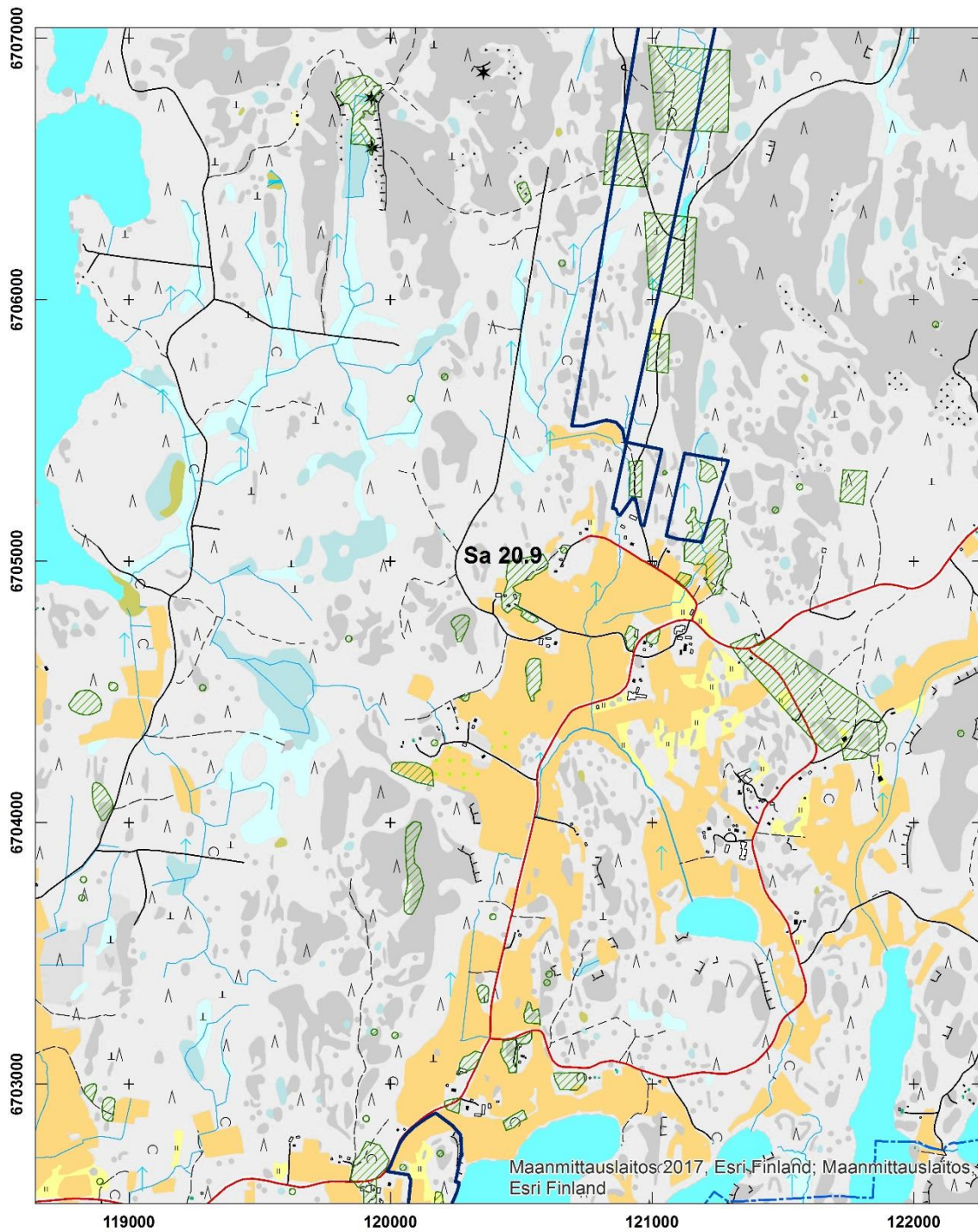
Förstudien innefattade en landskapsanalys över området där topografiska förutsättningar och information från tidigare undersökningar utgjorde en grund för den påföljande fältinsatsen. Fältundersökningen genomfördes under perioden 2.5-19.6 2018.

Det gropkeramiska Källsveden har ett fyndrikt kärnområde som definierades redan i tidigare undersökningar i början av 1900-talet på platsen. Undersökningen 2018 kunde påvisa att Källsveden ligger situerad ovanför 32 meters höjdkurvan som under platsens användning utgjort strandzon. Från stranden, som begränsas i öster av ett flackt bergsbundet område och i väster avtar i dagens odlingsmark mot ett större bergsmassiv, fortsätter boplatsen norrut till höjder på mellan 38 - 40,5 meter över havet. Platsen har ytmässigt utgjort ett avlångt strandparti i en skyddad vik, inom vilket det förekommer rikligt med fynd. De fyndrikaste områdena ligger i platsens västra del omkring gården Uppgård och vidare mot nordost så att ytan tillsammans med åkern bakom maskinhallen och den västra delen av betet på fastigheten Källsveden bildar den centrala ytan. Fynd förekommer längst hela strandremsan österut, där det i den östra avgränsningen finns koncentrationer av fyndrika aktivitetsområden, fram till det att boplatsen avgränsas naturligt av bergsbundna områden.

Källsvedens avgränsning kan justeras i flera väderstreck. Den mot sydöst utskjutande delen som låg parallell med Västergatan kan avskrivas som fornlämning, så att gränsen i sydväst-nordostlig riktning följer 32 meters höjdkurvan. Delar av fornlämningens norra delar i skogsmarken konstaterades likaså vara fyndtomma eller fyndfattiga. Däremot måste avgränsningen justeras i den nordvästra delen av gårdsplanen på Uppgård, så att området nordväst om boningshuset kring maskinhallen, samt åkern norr om denna en bit upp i skogen ingår i det fredade området för fast fornlämning Sa 20.9 Källsveden.

Föreliggande rapport utgör ett arkeologiskt underlag för att möjliggöra en preciserande definition av den faktiska utbredningen av den fasta fornlämningen Sa 20.9.

Utdrag från grundkartan

Figur 1. Översiktskarta över Långbergsöda med fornlämningar grönskafferade. Skyddsområden markerade med blå linje. Fornlämningen Sa 20.9 i mitten av bilden. Skala 1: 25 000.

Innehåll

Sammanfattning	3
Utdrag från grundkartan	4
1. Bakgrund	5
2. Förstudie.....	5
2.1 Syfte.....	5
2.2 Topografi och fornlämningsmiljö	6
2.3 Kart och LiDAR-studie	9
2.4 Historisk markanvändning.....	13
2.5 Tidigare undersökningar.....	19
3. Fältundersökningen.....	23
3.1 Syfte och frågeställningar	23
3.2 Metod och genomförande	25
3.3 Stratigrafi.....	29
3.4 Anläggningar.....	32
3.5 Fyndspridningen	33
3.6 Fyndmaterialet	37
3.6.1 Jämförelse av mängder och vikt av allt fyndmaterial.....	37
3.6.2 Stenmaterialet.....	38
3.6.3 Keramikmaterialet.....	41
3.6.4 Organiskt material	44
3.6.5 Lösfynd	47
4. Tolkning	50
5. Slutsatser	52
Källor.....	53

Bilaga 1. Beskrivning över schakt och provgropar

Bilaga 2. Fyndkatalog ÅM 806: 1–765

Bilaga 3. Förteckning över digitala fotografier

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9–39

1. Bakgrund

Ålands landskapsregering beslutade den 18.4 2018 att genomföra en arkeologisk undersökning på fornlämningen Sa 20.9 Källsveden med syfte komplettera det kunskapsunderlag och de tidigare arkeologiska undersökningar som ligger till grund för uppfattningen över fornlämningens omfattning. Undersökningen är ett led i kulturbyråns åtgärdsplan för att kunna bemöta inlämnade rättelseyrkanden gällande registrering av fasta fornlämningar (2 § 2–5 mom. Landskapslagen om fornminnen), med målsättningen att tillmötesgå fastighetsägarnas efterfrågan på preciserade fornlämningsavgränsningar.

Fornlämningen Sa 20.9 Källsveden undersöktes för första gången år 1906 av Björn Cederhvarf som konstaterade att det rörde sig om en fyndrik stenåldersboplats av gropkeramisk karaktär. År 1957 undersökte Carl Fredrik Meinander delar av boplatserna i samband med andra undersökningar i Långbergsöda och Tengsöda byar. På 1970-talet genomförde Lea Väkeväinen undersökningar med syfte att ta reda på boplatsernas utsträckning och fyndtäthet som arkeologiskt underlag till fornlämningens avgränsning. Ett sammanhängande område definierades därefter som fredat enligt Landskapslagen om fornminnen (1965:9), och utgör till dags dato avgränsningen till fornlämningen Sa 20.9.

Idag föreligger ett behov både från landskapsregeringens och markägarnas sida att precisera gränserna för utbredningen av fornlämningen. Den nuvarande fornlämningspolygonen, som är definierad utgående från kartskala 1: 20 000, representerar inte de faktiska gränserna för den fredade fornlämningen utan utgör delvis en schematisk konstruktion. Därtill är underlaget bristfälligt vad gäller omfattningen av undersökta ytor samt i flera fall i den bevarade dokumentationen från de tidigare undersökningarna. Syftet med undersökningen är därför att med hjälp av nya metoder och nya fältundersökningar precisera fornlämningens avgränsning så att det fredade området de facto motsvarar fornlämningens utbredning.

2. Förstudie

2.1 Syfte

Syftet med förstudien var att ta fram ett heltäckande underlag av undersökningsområdet inför den arkeologiska fältundersökningen, och skapa en helhetsbild av platsens topografiska förutsättningar under forntiden i relation till dagens naturmiljö och platsens historiska markanvändning. I praktiken innebar detta en kartering av topografin på detaljnivå där bergskanter, diken och andra topografiska element mättes in. Inför fältarbetet gjordes en kart- och arkivstudie av historiska kartor för att sammanställa områdets bebyggelse och markanvändning under olika tidsperioder.

Kartunderlag från de tidigare arkeologiska undersökningarna rektifierades och positionerades för att skapa en bild av den kända utbredningen av fyndförande ytor. En landskapsanalys i GIS-miljö med hjälp av lantmäteriverkets LiDAR-data och Geologiska forskningscentralen i Finland (GTK) jordartskartering har genomförts för att rekonstruera strandlinjer och analysera den forntida miljön. Modellen ger en bild över strandlinjer och terrängen och begränsar således de ytor som funnits tillgängliga för utnyttjande under olika perioder under förhistorisk tid.

All data bildar tillsammans ett underlag för att analysera var det finns potential och miljömässiga förutsättningar för fornlämning samt hur den redan kända fornlämningsbilden ser ut, och således till vilka områden fortsatta fältinsatser skall riktas för att på bästa sätt kunna utreda fornlämningens gränser.

2.2 Topografi och fornlämningsmiljö

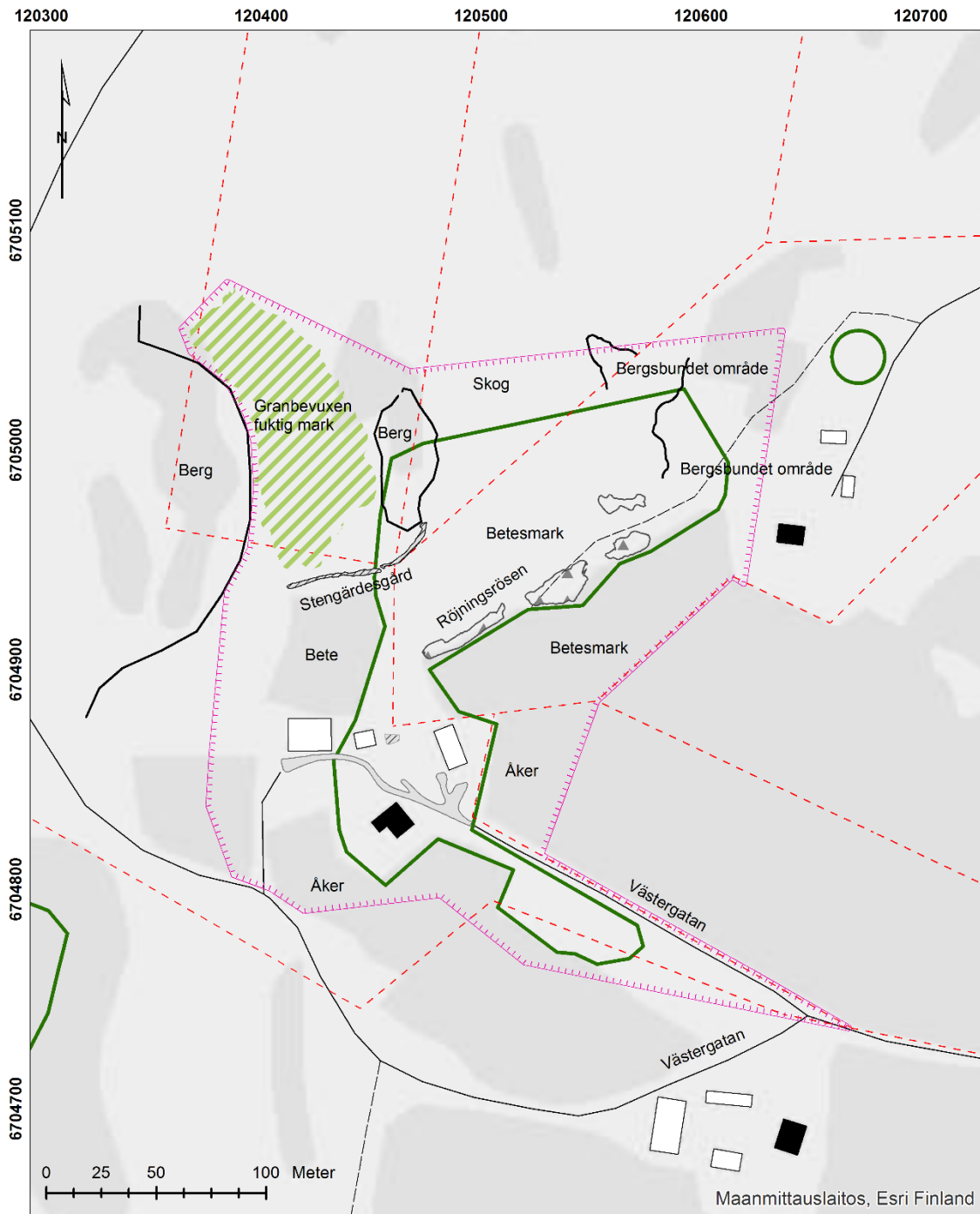
Fornlämningen Sa 20.9 Källsveden ligger i Långbergsöda by i Saltviks kommun på nordöstra Åland. Området kring berget Orrdalsklint och Långbergen i Långbergsöda och Tengsöda byar är de högst belägna områdena på Åland och var således tillsammans med Getabergen de första landmassor som efter istiden steg upp ur havet.

I Långbergsöda och Tengsöda finns en kronologisk svit av lokaler från de tidigaste bosättningarna ca 5500 f. Kr fram till bronsåldern (se figur 1, grönskrafferade fornlämningar). I detta område finns således kamkeramiska boplatser på de högre höjderna, vilka omkring 3300–3000 f. Kr ersätts av gropkeramiska platser, för att mot senneolitikum uppvisa keramik av Kiukaistyp. Det faktum att man kan följa de olika traditionernas succession och övergången mellan olika materiella uttryck gör platsen värdefull för att studera utvecklingen under stenåldern lokalt och i ett östersjöperspektiv.

Fornlämningen Sa 20.9 utgör en boplatser från stenåldern som på basen av fyndmaterialet, i första hand keramiken, har definierats som en gropkeramisk plats. Idag täcker den definierade fornlämningens avgränsning en närmare 2 hektar stor yta som ligger på höjder mellan 29,5–42,5 meter över havet.

Undersökningsområdet 2018 omfattade sammanlagt ca 5,5 hektar. Av denna yta utgör det ikraftvarande fornlämningsområdet 1,96 hektar. Undersökningen omfattade även områden utanför dagens avgränsning, eftersom syftet var att utreda och precisera fornlämningens gränser. Den kända utsträckningen av fornlämningen Sa 20.9 omfattade vid tidpunkten för undersökningen fem olika fastigheter. (Se figur 2).

Undersökningsområdet, vars avgränsning framgår av figur 2, karaktäriseras av olika slags topografi och markanvändning. Kring de södra delarna av fornlämningen finns idag åker-och betesmark. De ytor som är markerade åker odlas idag och betesmarken nyttjades under året som kobeten. Kring de brukade markerna finns stora samlingar röjd sten i röjningsrösen eller samlade till en stenbyggd gårdesgård. Detta visar på att marken naturligt är väldigt stembunden, vilket karaktäriserar moränmark, och som framgår till exempel av de naturligt stembundna markerna i undersökningsområdet.

Figur 2. Fornlämningen Sa 20.9 Källsveden markerad med grön linje, samt omkringliggande undersökningsområde markerat med rosa skrafferad linje. Kartan visar dagens markanvändning såsom åkermark, bete och skog, samt topografiska områden såsom berg, bergsbundna områden och vägar. Observera att betet mellan maskinhall och gärdesgård egentligen är registrerad som åker, och refereras i texten som åker eller gammal åker. Även stenkonstruktioner såsom rönjingsrösen och stengärdesgårdar framgår av kartan. Centralt i kartbilden ligger gården på fastigheten Uppgård. Skala 1: 3000.

Figur 3. Åker och betesmark inom undersökningsområdet. I förgrunden åker där schakt 1 – 5 öppnades, i bakgrunden det gräs och maskrosbevuxna kobetet samt bostadshuset på fastigheten Källsveden. Foto: I180522_06, Jenni Lucenius.

I de norra delarna av undersökningsområdet växer barrskog, och i ett område norr om stengärdesgården mycket tät granskog i ett fuktigt område mellan ett mindre berg i öster och större bergsmassiv i väster. Västergatan som löper i undersökningsområdets södra och västra del kantas av berg som utgör en naturlig avgränsning av området, som under forntiden även haft en skyddande funktion.

Även i undersökningsområdets östra del finns bergsbunden mark, kring beten och bostadshuset på fastigheten Källsveden. Dessa har likaså utgjort en naturlig avgränsning för den boplatsyta som havsviken erbjöd under stenåldern.

Figur 4. Skogsmark inom undersökningsområdets norra del. I förgrunden tallskog och i bakgrunden tät granskog. Till höger i bild bakom tallarna anas berget som ligger i gränsen mellan de olika skogstyperna. Foto: I180612_03, Jenni Lucenius.

Inom undersökningsområdet och fornlämningsområdet finns en bebyggd gårdsmiljö på fastigheten Uppgård. Byggnaderna utgörs av ett bostadshus samt tre gårdsbyggnader av olika ålder. Den nyaste av dessa utgörs av en maskinhall som ligger längst västerut av byggnaderna. Gårdsmiljön sluttar i en svag backe mot syd-sydöst och består av anlagd gräsmatta runt boningshuset, som mellan huset och de övriga byggnaderna korsas av grusvägar och stenläggningar. Till den gamla ladugården, byggnaden längst österut på gården, hör en stenlagd/grusad yta samt en gammal körbro, och stenläggning finns även framför huvudingången till bostadshuset. Även framför och väster om maskinhallen finns en grusplan. Dessa ytor gör att de tillgängliga ytorna för schakt och provgropar är delvis begränsade i den aktiva gårdsmiljön.

Figur 5. Åkermarken väster om gårdsmiljön på fastigheten Uppgård. Längst till vänster i bild är maskinhallen, följt av en mindre gårdsbyggnad. Bakom trädet mitt i bilden anas boningshuset. Längst till höger syns delar av bebyggelsen på fastigheten Västergård. Foto: I180530_03, Jenni Lucenius.

Norr om maskinhallen finns ett mindre område mellan byggnaden och stengärdesgården som utgörs av åkermarksmark, idag med karaktär av bete. Väster om denna finns ett djupt dike där det bortgrävda materialet delvis ligger på hög ovanför diket. På åkern finns även en större jordhög som enligt fastighetsägarens uppgift utgör material som grävdes bort i samband med byggandet av maskinhallen. Åkern var tidigt på våren i samband med kartering väldigt sankt, liksom marken norr om gärdesgården i gran- och tallskogen. De flesta åkrar och beten kantas av diken, vilket bekräftar att vattenflöden i undersökningsområdet tidvis är stora.

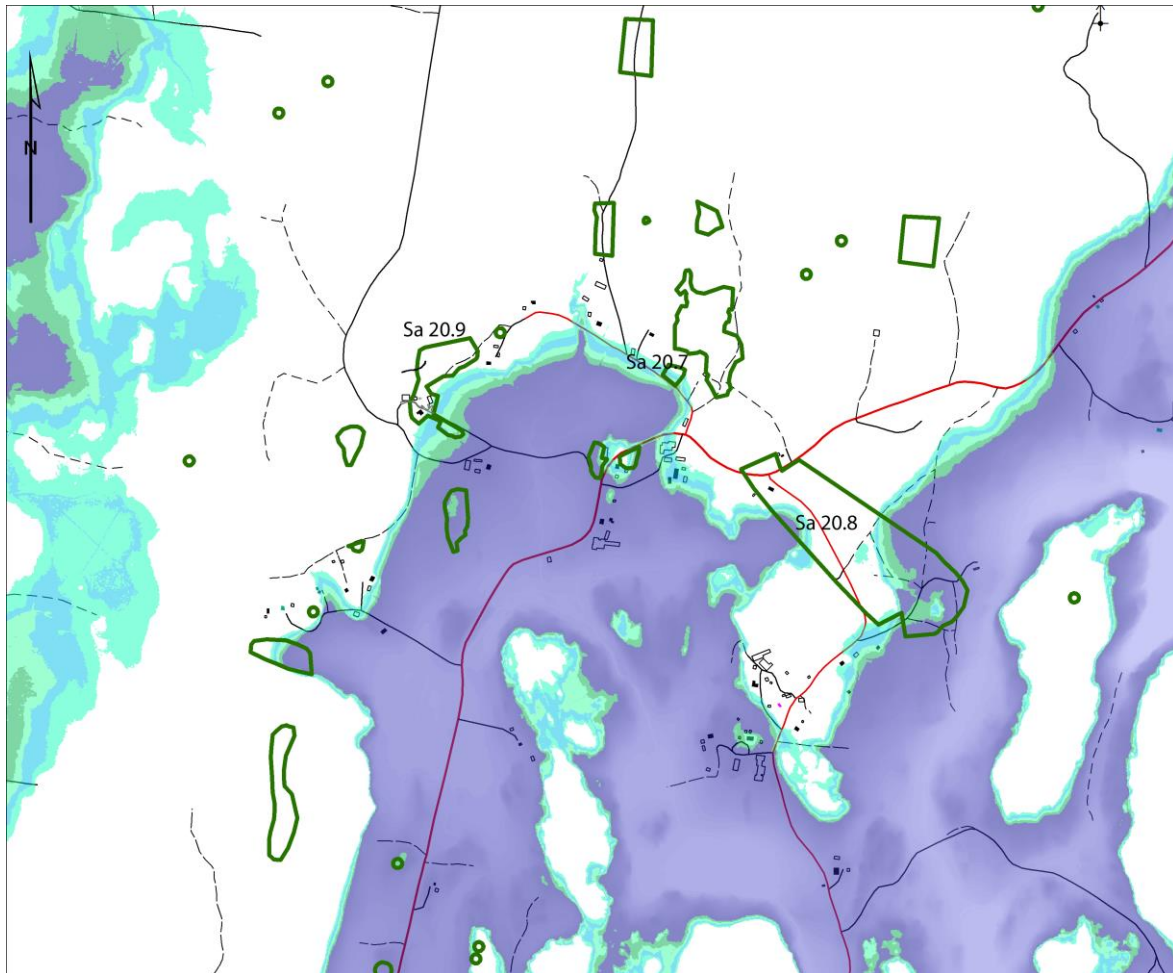
2.3 Kart och LiDAR-studie

Inför fältarbetet har en landskapsanalys i GIS- miljö genomförts. Med hjälp av lantmäteriverkets laserskanningsdata (LiDAR) har en terrängmodell över den aktuella platsen skapats samt en analys av det forntida landskapet tagits fram.

Laserskannat material är lantmäteriverkets mest exakta material om höjddata och utgör ett tredimensionellt material i punktform som skildrar jordytan och olika objekt på den. Data har samlats som punktdata i ett punktmoln genom skanningsflygningar, och finns tillgängligt genom lantmäteriverkets öppna data¹.

¹ För mer information och beskrivning: www.maanmittauslaitos.fi/sv/kartor-och-Geodata/expertanvare/produktbeskrivningar/laserskannat-material. Varje punkt innehåller geografiska x-, y- och z- (höjd) koordinater. Punkttätheten i materialet är minst 0,5 punkter per kvadratmeter, och avståndet mellan punkterna är cirka 1,4 meter.

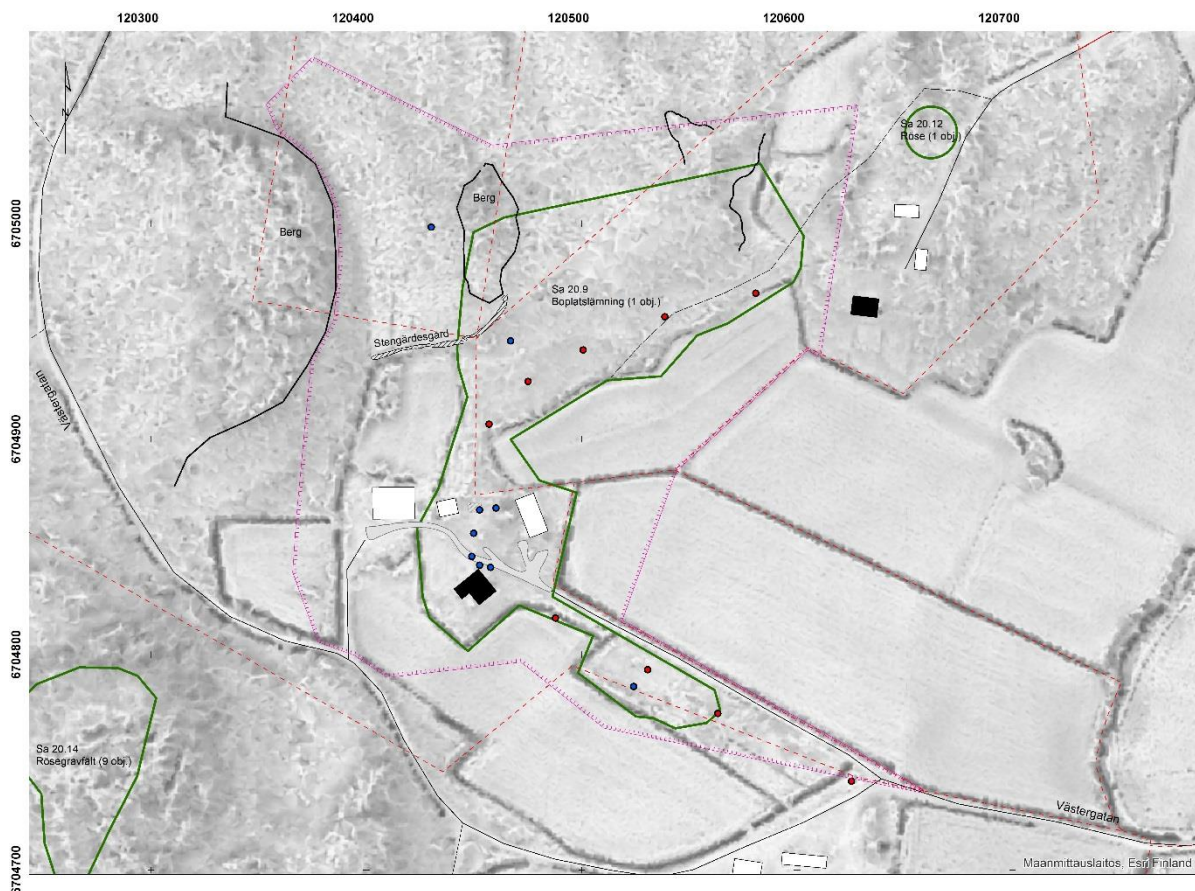
En terrängskuggningsmodell över undersökningsområdet visar en detaljerad bild över markytan där objekt i kartan som ligger på olika höjd projiceras i olika gråtoner. Då höjdskillnaden är större, t ex i ett dike, eller då ytan har samma sammanhängande höjd, såsom en väg bana, blir projiceringen tydligare. Terrängskuggningsmodellen har använts för att i kartbild placera objekt som är otillgängliga, övervuxna eller tidskrävande att detaljkartera, såsom ytmässigt omfattande berg och diken. Detaljerade data av även små och i terrängen osynliga terrängobjekt syns tydligt i terrängskuggningsmodellen (se till exempel figur 7 där terrängskuggningsbilden utgör bakgrund). (Kokalj, Ž; Zakšek, K. & Oštir, K. 2011; Zakšek, K.; Oštir, K. & Kokalj, Ž. 2011).

Figur 6. Landskapsrekonstruktion av området kring fornlämningen Sa 20.9 och den forna havsviken, skapad från Lantmäteriets LiDAR-data. Den med grön-blått färgade fälten motsvarar en meters höjdskillnader som motsvarar stranden mellan 29 – 33 m ö h. Fornlämningarna Sa 20.9 och närliggande fornlämningar markerade med grönt. Sa 20.7 till den sydligast liggande delen, samt Sa 20.8 till de strandbundna delarna på Glamilders och Svinvallen är samtida med Sa 20.9. Skala 1: 20 000.

En detaljerad höjdmodell (DEM) som grund till rekonstruktion av det forntida landskapet skapades utgående från höjddata ur laserskanningsmaterialet. Modellen ger en bild över strandlinjer på olika höjder och under olika tidpunkter. Höjdrekonstruktionerna visar hur strandzonen hängde ihop och var det finns skyddade vikar respektive öppna ytor mot havet, som på olika sätt kunde nyttjas av människan. Höjdmodellen optimerar och begränsar således de ytor som funnits tillgängliga för utnyttjande under olika perioder under förhistorisk tid.

En analys av fornlämningsmiljön omkring boplaten Sa 20.9 med hjälp av lantmäteriverkets LiDAR-data visar att boplaten legat längs den västra stranden längst upp i en skyddad havsvik. Längs stränderna i samma vik ligger flera delvis samtida boplatser; i första hand delar av Sa 20.8 Glamilders (på fastigheten Österlen) samt Svinvallen (se figur 6). Även den sydligaste delen av Sa 20.7 Alkärr är delvis strandbunden från 30 meters strandlinjen (figur 6 och 8), och kan kanske utgöra en mindre plats, kanske för ett specifikt ändamål, som använts samtidigt med de andra två ovannämnda större boplatserna. Både Sa 20.9 Källsveden som de yngre och topografiskt lägre liggande delarna av Glamilders innehåller så kallad yngre gropkeramik. Det faktum att de till vissa delar ligger längs samma höjdkurvor som utgör de forna strandlinjerna, och således är samtida, innebär inte per automatik att de varit befolkade samtidigt. Kanske har de utnyttjats av samma populationsgrupp vid olika tillfällen eller i olika syfte.

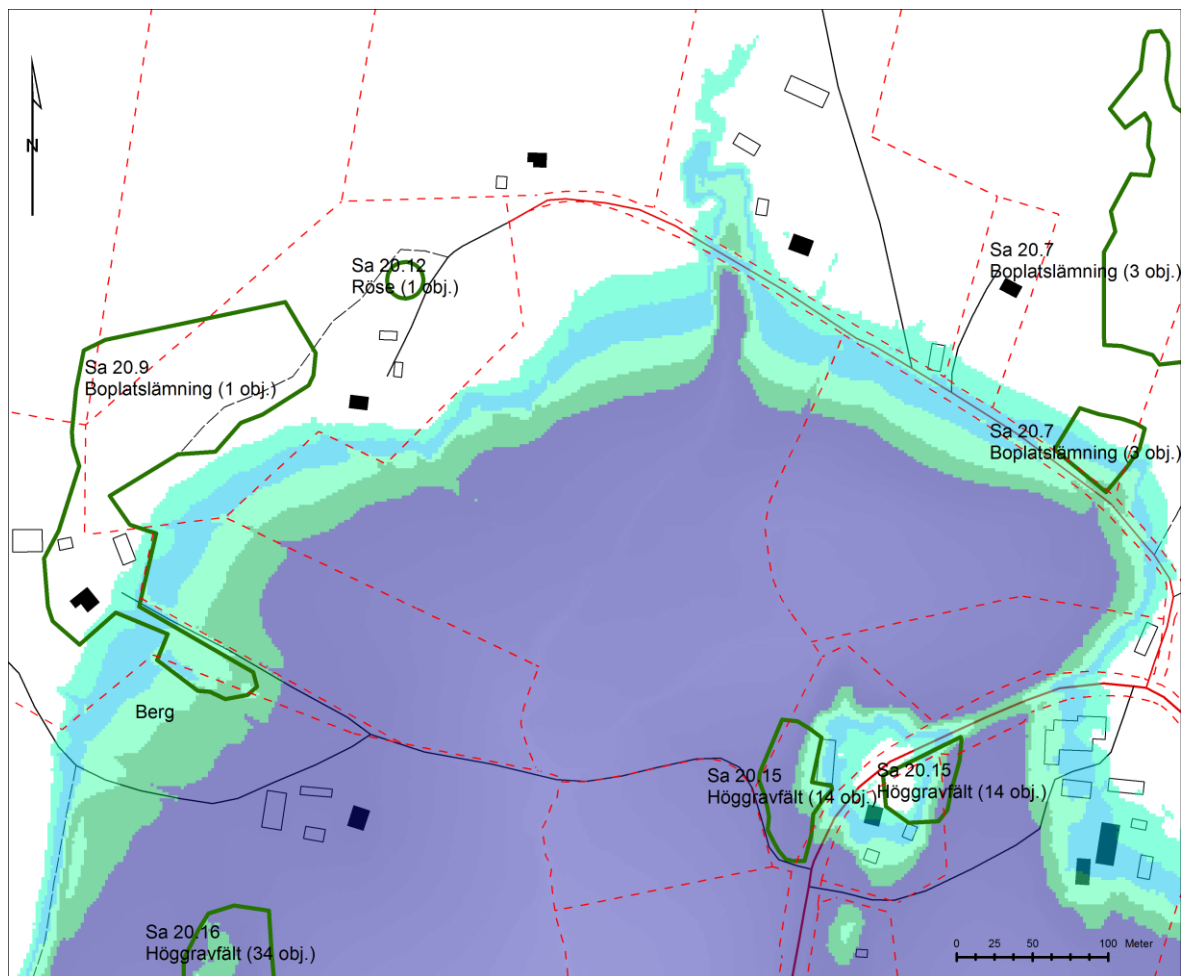

Figur 7. Kartan visar utbredningen av fornlämningsområdet idag med grön linje. Den rosa skrafferade linjen markerar undersökningsområdet 2018. De blåa prickarna markerar Cederhvarfs grävnheter från år 1906 och de röda prickarna Väkeväinens provgropar från år 1975. Kartan är projicerad som terrängskuggningsmodell Sky View Factor i gråskala från lantmäteriets LiDAR terrängmodell. Skala 1: 2000.

Idag sträcker sig fornlämningsområdet för Sa 20.9, markerad i figur 7 med en grön linje, mellan 29,5–42,5 meter över havet, vilket omfattar en relativt stor topografisk och kronologisk tidsperiod. Figur 8 visar en mer detaljerad rekonstruktion av strandlinjerna mellan 29–33 meter över havsytan. Om man utgår från 30-meters höjdkurvan (den ljusgröna linjen i skarven mellan det ljusare och mörkare gröna) hamnar alla de fyndförande provgroparna vars position identifierats i de tidigare undersökningarna, framför allt Väkeväinens undersökning år 1975, på land. Det skulle dock innebära att den största delen av fornlämningens yta skulle ligga så långt som 150–200 meter från strandlinjen. Om man då istället utgår från 32 eller 33 meters höjdkurvan är den största delen av fornlämningen strandbunden, men den del som bildar det

utskjutande nästet ligger under vatten. Att försöka identifiera den forntida strandzonen och verifiera fyndfrekvensen nedan och ovanför denna var därför relevant för undersökningen och för förståelsen av fornlämningens karaktär och omfattning.

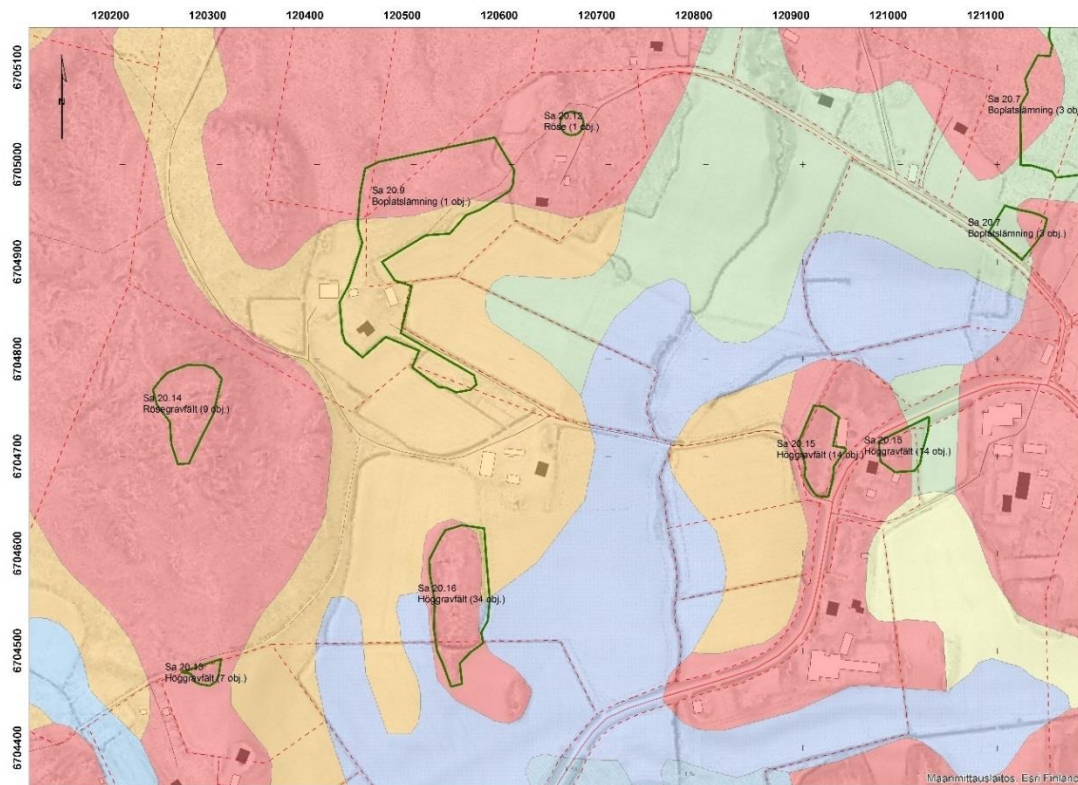

Figur 8. Landskapsrekonstruktion av området kring fornlämningen Sa 20.9 och den forna havsviken, skapad från Lantmäteriets LiDAR-data. Den gröna ytan motsvarar stranden mellan 29 – 30 m ö h, den ljusare gröna 30 – 31 m ö h, den blåa linjen 30 – 31 m ö h och den blågröna (turkosa) 32 – 33 m ö h. Den vita ytan representerar således höjder ovanför 33 m ö h och det lila fältet höjder under 29 m ö h. Fornlämningen Sa 20.9 och närliggande fornlämningar markerade med grönt. Skala 1: 5000.

Genom att jämföra ytorna med jordartskartan över Åland kan områden med geologiska och sedimentära förutsättningar för fornlämningar identifieras. Marken i fornlämningsområdet utgörs i huvudsak av finkornig morän och stembunden mark. Geologiska forskningscentralen i Finland (GTK) tillhandahåller öppna data över jordmån i form av yt- respektive bottensediment² (se gtk.fi/tietopalvelut/karttapalvelut). Jordartskartan visar att berg respektive finfraktionerad morän utgör både yt- och bottensediment i området (figur 9). Detta innebär att i de områden där det finns sedimentära jordlager är dessa huvudsakligen i form av morän, som dock lämpar sig för forntida boplatser. Moränen är bitvis blandad med fin sand som är det vanliga sedimentet för strandbundna stenåldersboplatser. Sand i form av yt- och bottensediment projiceras som ljusgröna områden i kartan i figur 9 och bekräftar förekomst av sand i området.

² GTK: s karterings skala har huvudsakligen varit 1: 10 000 och kartprojektion har skala 1: 20 000/1: 50 000. Bottensedimenten är klassificerade utgående från jordmånen på 1 meters djup (2 prover/hektar) och ytsedimenten utgående från det lager som ligger ovanför, mellan 0,4–0,9 meter ovanför bottensedimentet (ca 4 prover/hektar).

Man bör notera att projektionsskalan på jordartskartan är 1: 20 000, varför gränserna i verkligheten är mindre grova än kartbildens.

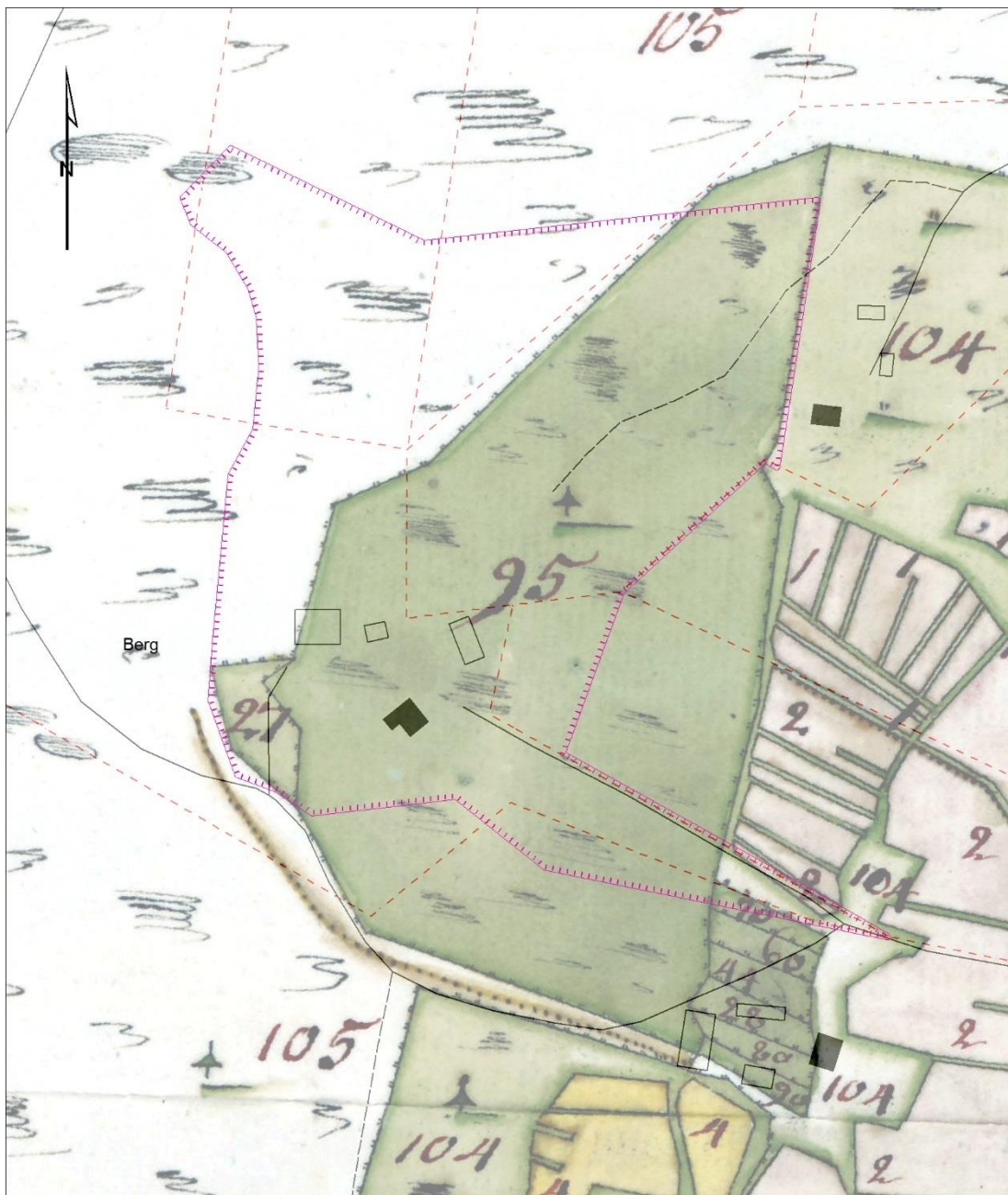

Figur 9. Jordartskartering sammanställd av Geologiska forskningscentralen i Finland. Sa 20.9 och andra närliggande fornlämningar markerade med grön konturlinje. Rödfärgade områden: ytsediment och bottensediment består av berg. Guldfärgade områden: ytsediment och bottensediment finfraktionerad/finkornig morän. Ljusgröna områden: ytsediment och bottensediment består av sand. Blå (blå/rödprickig) färg: ytsediment fin mo och bottensediment består av lera. Skala 1: 4000.

2.4 Historisk markanvändning

Enligt svenska litteratursällskapets sammanställning över bebyggelsenamn är det äldsta belägget för namnet Långbergsöda är från år 1433, då i formen *Langabunsödhum*. År 1499 är stavningen *Lagebeens öde*. Förleden har etymologiskt uppfattats antingen som ett naturnamn, *Långbotten* syftande på en långsträckt vik (Huldén 1981), eller som ett personnamn, *Langabun*, i vilket *bun* (senare *been*) ges betydelsen ben (Hellberg 1987). En person vid namn Magnus Langabeen uppträder i källor som köpvittne i Sund redan år 1397 (Hausen 1928:15) så belägg för att namnet funnits på Åland finns. Andra förklaringar till namnelementet -öd finns i betydelsen *vad på färdväg* eller *vadäng* (Hellberg 1987), alternativt *ödegård*, som lämnats öde (Huldén 1981). (SLS, bebyggelsenamn.sls.fi). Oavsett vilket finns senast under 1400-talet byn Långbergsöda nämnd som en bebodd plats under historisk tid. Skatteböcker från perioden mellan 1530–1560-talen uppger att det i byn finns fem, senare fyra skattehemman, samt två frälsehemman, åtminstone i början av perioden (Skogsjö 2007: 828). Stenålders-, bronsålders- och järnålderslämningarna i byn vittnar om en kontinuerlig bosättning redan under förhistorisk tid.

Från 1700-talet framåt finns av lantmätare upprättade skatte- och skifteskartor som visar Långbergsöda bys hemman och marker. För både skattläggning och storskifte var olika marktyper, såsom åkrar och ängar liksom utmarker, relevanta, vilket innebär att man genom kartmaterialet kan följa markanvändningen och odlingslandskapets utveckling historiskt.

Figur 10. Utsnitt ur Wettervijks skattningskarta från år 1748. Den rosa linjen visar det arkeologiska undersökningsområdet 2018 och Västergatan samt befintliga byggnader på Västergård och Uppgård från grundkartan.

Av Wettervijks skattningskarta från år 1748 framgår att det på 1700-talet fanns sex stycken hemman i Långbergsöda by, fem krono- och ett frälsehemman. Dessa uppges alla vara i dåligt skick, med mangård och hus så gott som *nedrötade* och *ödeliggande*. Däremot är åkrar och ängar i *tämliged godt skick*. Kartan visar ingen bebyggelse inom det aktuella undersökningsområdet. Däremot beskrivs markens användning eller egenskaper. De finns två avlånga hägnader, markerade i kartan som nummer 2 och nr 70, i den sydöstra delen av undersökningsområdet som idag närmast ligger på vardera sida om Västergatan strax efter att den delar sig till Västergård respektive Uppgård. Den nordligare, nr 2 beskrivs som god lerjord, dock mer sandblandad uppe vid backen. Den sydligare, nr 70, beskrivs som en liten beteshage med hård och stenig mark. Det stora betet, nr 95, beskrivs som Källsveden, hela byns beteshage

och nr 27 som låglänt mark med alskog, granar och enbuskar. Under nummer 105 finns en längre allmän beskrivning av byns samfällda marker och tillgångar. (Figur 10).

Åren 1798 och 1799 skedde ett storskifte i Långbergsöda. Förrättningskartan från år 1799, upprättad av Dahlén, visar fortsättningsvis ängs-, betes- och skogsmark i området. Omkring hundra år senare sker en klyvning och den av Rehnberg upprättade skifteskartan från år 1892 visar en mindre åkermark i undersökningsområdet norra del, söder om den befintliga stengärdesgården.

I början av 1900-talet skedde en storskiftesreglering av ägorna i Långbergsöda by där skiftena fastställs av häradsrätten år 1911. Fortsättningsvis finns i byn sex stycken hemman, Vestergård, Södergård, Mellangård, Norrgård samt Karlberg och Mör(n)s. Skifteskartan från år 1908–1909, upprättad av Lindblom (figur 12), visar åkrar som odlas eller är i *linda* (träda), samt topografi såsom skogsmark och berg. Denna karta visar att inom undersökningsområdet finns en tomt med bebyggelse, hemmanet Vestergård. Kring Vestergård finns ängsmarker, markerade i grönt, och åkermark. Nr 18 närmast bebyggelsen på dess södra sida är markerad i kartbeskrivningen som *trädgård*. Bebyggelsen på Uppgård finns ännu inte, marken där utnyttjas som ängsmark och åkermark. De ofärgade ytorna, till exempel 144 markerar *mo*. Inte heller bebyggelsen på fastigheten källsveden finns på kartan från 1908–1909. Intressant är dock att vägen till Västergård och vidare mot dagens Uppgård finns utritad på kartan och följer dagens vägsträckning, även vidare norrut.

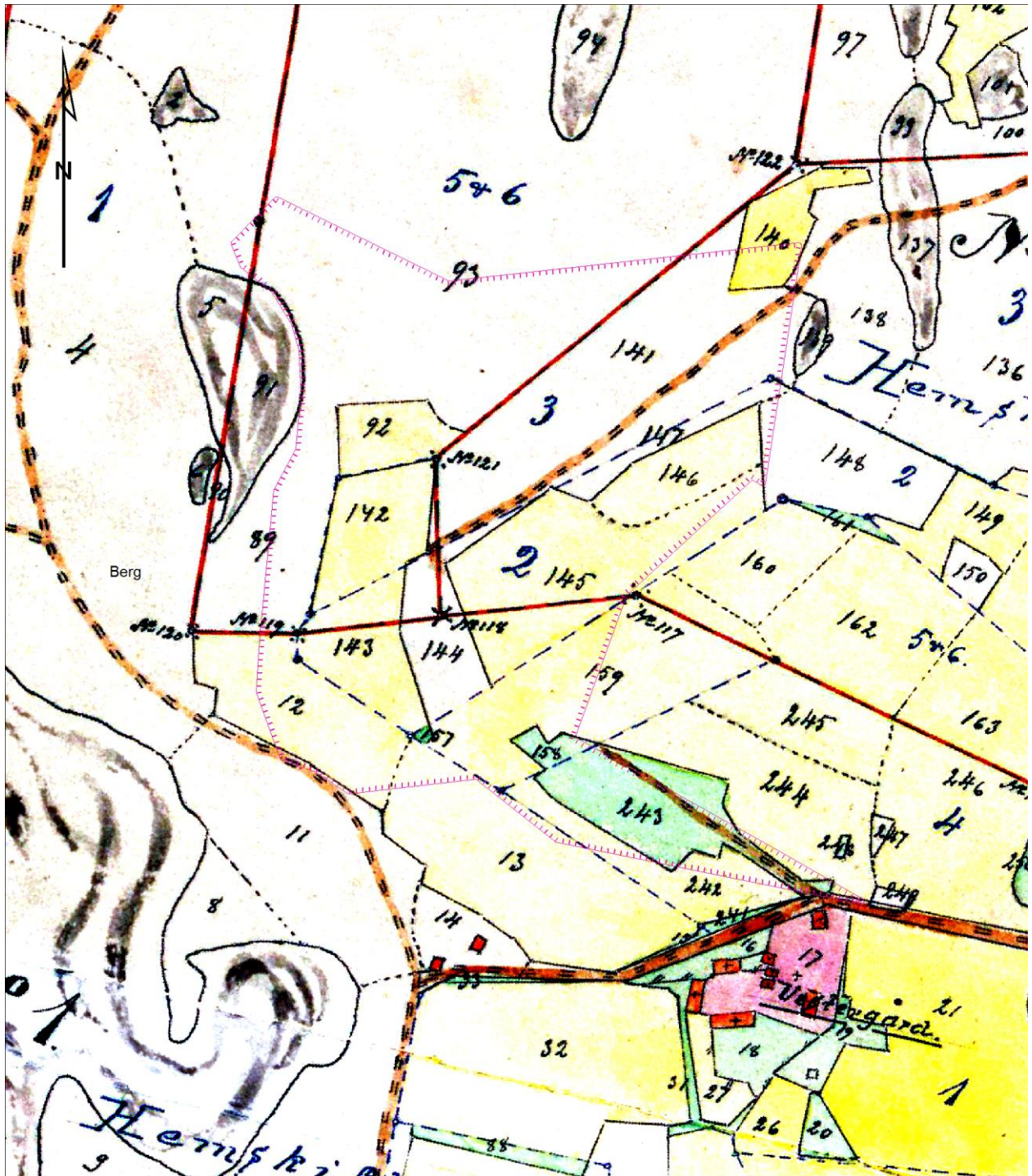
Den stengärdesgård som idag separerar åkermark i söder från skogsmark i norr i korsningen mellan fyra av fastigheterna i området, korrelerar med gränsen mellan åkrarna 142 och 92 (kartfigur 12), och fortsätter ett tiotal meter i samma sträckning fastighetsgränsen från råsten nummer 121 på kartan mot nordost. Fastighetsgränsen har samma utsträckning då som nu. Detta har varit till hjälp i rektifiering av bland annat Cederhvarfs utgrävningsskarta från 1900-talets början, eftersom stengärdesgården utgör ett av de få beständiga topografiska element som gick att identifiera ännu idag (se figur 11).

Figur 11. Stengärdesgården som skiljer åkermark från granskog i markanvändnings och fastighetsgräns i den norra delen av undersökningsområdet. Foto: G180605_04, Jenni Lucenius.

Från år 1911 finns ytterligare en skifteskarta upprättad av Lindblom, som i huvudsak berör Mellangårds ägor. Dock finns här information om förhållandena kring undersökningsområdet. Det som i Lindbloms karta från 1900-talets första decennium endast benämndes *mo* (141) preciseras några år senare som skog. Det samma gäller den nordligaste delen av

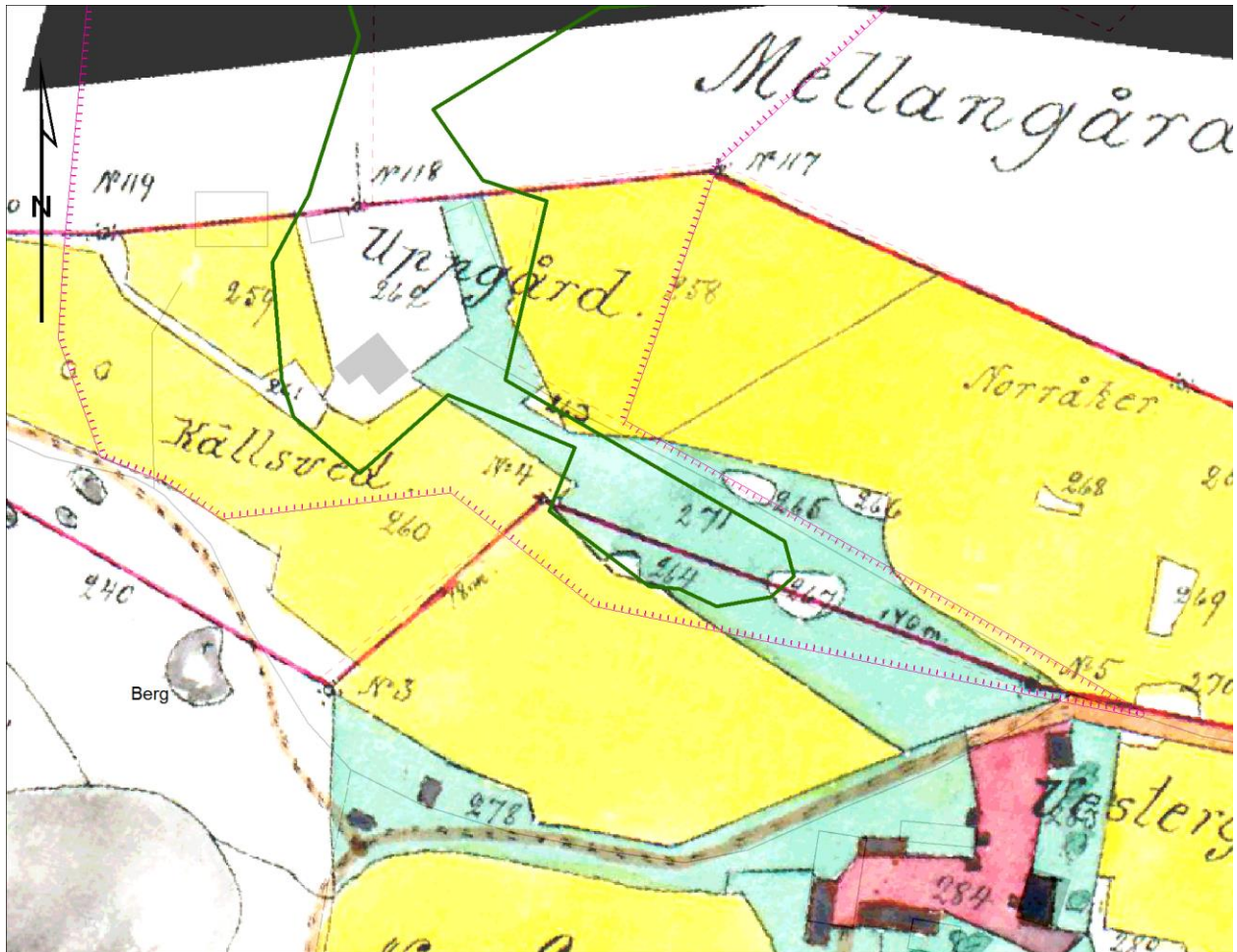
undersökningsområdet, det som är betecknat med nummer 93 i kartan i figur 12, heter på kartan från 1911 *absolut skog*.

Figur 12. Utsnitt storskifteskartan från år 1908–1909. Den rosa linjen visar det arkeologiska undersökningsområdet 2018.

År 1918 sker en hemmansklyvning på Vestergårds hemman där man bryter ut och reglerar marker till Uppgård. Förrättningsingenjör Haglund har upprättat kartor och protokollåren 1918–1919. I kartan från år 1918 (figur 13) framgår marker tillhörande Vestergårds hemman och i protokollet regleras vilka markområden av olika typ och andra villkor som övergår till den nybildade fastigheten. Förutom markområden och rättigheter av varierande karaktär konstateras

att i samband med förrättningen noteras den nya gårdens tomtplacering på kartan, nr 262, samt konstateras att även byggnader, *lillstuga, stall och norra ladan*, skall flyttas till den nya gården Uppgård. De gulfärgade områdena på kartan utgör fortsättningsvis åkermark, nr 258–260, och det grönfärgade området nr 271 åker i *linda*. Ofärgade områden är mo, av vilka nr 265–267 benämns som stenig mo, och nr 262 utgör den nya tomtplaceringen dit det noteras att även skall grävas en brunn.

Figur 13. Kartan från år 1918 visar undersökningsområdets södra del i botten. Den rosa linjen visar det arkeologiska undersökningsområdet 2018 och befintliga byggnader på Västergård och Uppgård samt vägar projicerade från grundkartan.

Bostadshuset på Uppgård uppfört år 1923 och tillbyggt år 1960. Här omnämns även en ekonomibyggnad i trä från år 1919, möjligen någon av byggnaderna som flyttades till platsen i samband med styckandet av fastigheten. Till Uppgård ingår marker som i början av 1960-talet används som odlad jord, skog och betesmark. (Lessing 1963). Fotografiet av boningshuset i boken är taget från nordost och visar den nordöstra kortsidan och entrén på framsidan. Från fotografiet framgår att delar det kring huset finns en trädgårdsmiljö, samt att terrängen sluttar mot syd-sydöst på ett likvärdigt sätt som idag.

De andra bebyggda fastigheterna i området, Västergård och Källsveden, ligger till de bebyggda delarna utanför undersökningsområdet. I fältundersökningen placerades provgropar på de fastigheter som gårdarna ligger, men det kunde konstateras att fornlämningen Sa 20.9 inte sträcker sig till dessa bebyggda områden. På Källsveden byggdes boningshuset enligt uppgift år 1934 eller 1935, och renoverades på 1960-talet (Lessing 1963; *Vår hembygd* 2003) är

dessutom bergsbunden på ett sätt som tydligt utgör en avgränsning till det område där fornlämningen har sträckt sig.

Det tidiga 1900-talets markanvändning relaterat till åker -och betesmark framgår av den inventeringskarta som arkeologen Björn Cederhvarf upprättade i samband med den arkeologiska undersökningen år 1906 (IK 509:8). Originalkartan är i mycket dåligt skick, men det är ändå möjligt att få ut information ur den. Gällande markanvändningen är stengärdesgården i den norra delen av undersökningsområdet markerad. Området norr om denna är på kartan markerad svedlandsåker. Detta kan jämföras med åker (nr 92, figur 12) i storskifteskartan från år 1908–1909 samt skog (nr 93, figur 12) norr om denna, något som noteras även i Cederhvarfs karta. På gårdstunet finns inhägnad mark markerad som odlad stenbunden buskbeväxt mark, och det är här, mellan boningshuset och dagens två uthusbyggnader, som Cederhvarf placerat sina fyndrikas grävnheter (jämför figur 14 a-b). Notera att det under Cederhvarfs undersökningar ännu inte fanns bebyggelse på Uppgård. Marken mellan boningshuset och upp mot maskinhallen är år 1906 markerad som åker, och den idag brukade åker som ligger väster om huset som *gammal åker*.

Från Lea Väkeväinens undersökning år 1975 är inventeringskartan (IK 509: 3) väldigt översiktlig, och innehåller inte information om markanvändning eller några topografiska element. Kartorna är senare upprättade mellan år 1976 och 1978, vilket kan ha påverkat den sparsamma detaljnivån. I rapporttexten framgår att boplatsen Källsveden ligger på gården till Uppgård och åkrarna omkring den. Förekomst av betesmark i området nämns även i rapporten, sannolikt på samma plats som det stora kobetet på fastigheten Källsveden idag.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att jorden har brukats som betes- eller odlingsmark åtminstone sedan 1700-talet. Den tidigaste kartan ger bilden av att markerna i undersökningsområdet varit i första hand betesmark, som bitvis varit stenbunden mo, eller skogbevuxen mo. Med tiden har man brutit upp ny odlingsmark närmare till gårdsenheten Västergård, som återfinns på sin nuvarande plats någon gång efter 1748, då den ännu saknas på Wettervijks skattdömningskarta, tills 1900-talets början då den finns belagd i det tillgängliga kartmaterialet. Sannolikt är dock att den redan i ett relativt tidigt skede av 1800-talet uppkommit på nuvarande plats. Vi känner till att gården Västergård för en kort period delades runt år 1812 i samband med förflyttningen av bönder från Bomarsund och Prästö i samband den ryska militärens etablering, och kanske är det nu som gården Vestergård uppkommer (jmf Skogsjö 207: 836).

Från skifteskartorna från 1900-talets inledande decennier kan vi se att allt mer mark utnyttjas som åkermark, och röjningsrösen tillsammans med stengärdesgårdar vittnar om att man röjt stora delar av de stenbundna betena till åkrar. Även vägar har dykt upp, större vägar liksom mindre vägar och gångstigar genom åker och betesmarkerna. Under 1900-talets första halva uppför man även nya gårdsenheter i området, Uppgård och Källsveden, men bostadshus jämte ett flertal uthus.

I samband med modernt maskinellt jordbruk har sannolikt delar av fornlämningen påverkats och fynd som uppträder ytligt i mylla eller matjord kan ha förflyttats i plan och nivå samband med plöjning. Röjandet av åkermark samt större dikesgrävningar har inneburit att jordmassor grävts upp och förflyttats. Man kan ännu idag observera ett flertal arkeologiska artefakter i den stengärdesgård som finns invid åkern norr om den stora maskinhallen (figur 11). I detta område, liksom på betet på fastigheten Källsveden, finns större diken och högar med jord och röjd sten i anslutning till vilka man kan iaktta artefakter som förflyttats från sin ursprungliga plats. Därtill finns en större jord-och sandblandad hög, på åkern norr om maskinhallen, som av fastighetsägaren till Uppgård uppgavs utgöra bortgrävt material vid byggandet av maskinhallen

på 2000-talet (dokumenterad som hög 10, se figur 44, kapitel 3.6.5). Under fältarbetet framgick att denna hög aktivt användes för att fylla ut med jord på andra platser i byn. Om man utgår att markutfyllnad i olika skala pågått och fortsättningsvis pågår i byn, bör detta beaktas då man undersöker förekomst av fynd ytligt i markerna. Fastighetsägaren till Uppgård uppgav att man i något skede jämnat ut marken på gårdsplanen genom att tillföra jord över ytan.

Denna historiska markanvändning, från det att odling, beten, diken och bebyggelse etableras fram till idag, tillsammans med topografiska höjddata och erosion i samband med frost och vattenavrinning, har beaktats i den arkeologiska undersökningen. Detta innebär att fornlämningens utbredning tolkas från fynd som ligger stratigrafiskt *in situ* i orörda marklager. Ytfynd eller lösfynd, samt fynd i omrörda åker- eller matjordslager, utgör således inte ensamt en tillräcklig indikation för att utgöra fast fornlämning.

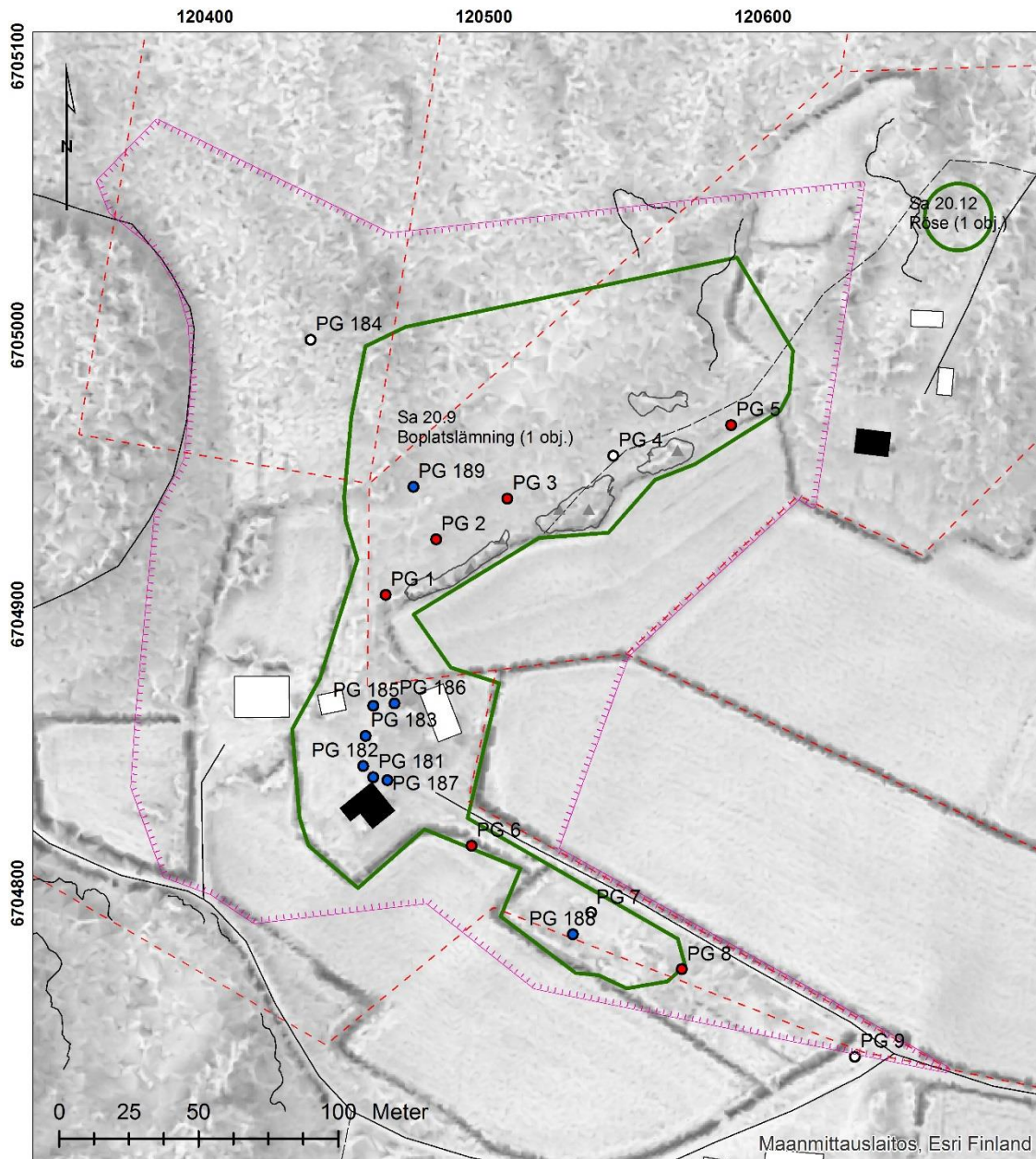
2.5 Tidigare undersökningar

Källsveden har undersökts arkeologiskt tre gånger under 1900-talet, samt med markradar år 2005. Därtill har ett antal lösfynd från fornlämningen Sa 20.9 rapporterats in genom åren. Dessa undersökningar har genererat ett antal katalogiserade och bevarade fynd, men den övriga dokumentationen varierar i omfattning, och omväxlande saknas översiktskartor av placering av schakt och provgropar, eller sammanfattande undersökningsrapporter. För att samla informationen från de tidigare arkeologiska utgrävningarna av fornlämningen Sa 20.9 rektifierades de kartor som fanns tillgängliga från Cederhvarfs (1906) och Väkeväinens (1975) undersökningar. På detta sätt kunde man positionera gamla schakt och provgropar till dagens karta och skapa en bild över den kända fyndspridningen.

Boplatsen undersöktes för första gången av Björn Cederhvarf år 1906. Från Cederhvarfs undersökning finns ingen undersökningsrapport, men dock en fyndkatalog med katalogiserade fynd under accessionsnummer NM 4789 samt en översiktskarta IK 509:8. Kartan är i dåligt skick och alla grävenheter går inte att identifiera. Dock kan man från kartan identifiera de gropar som grävts på platsen för den nuvarande trädgården på Uppgård (nummer 181–183 samt 185–187) och fyndkvantifiera dem utgående från fyndkatalogen, där vardera grävenheten och lagerföljden noggrant angivits. Fynden katalogiserades ursprungligen till nationalmuseets samlingar (NM) men finns idag i Ålands museums samlingar.

I rekonstruktionen av Cederhvarfs undersökningsresultat framgick att centrum av boplatsen, med ett stort antal fynd per grävd enhet, ligger i den nuvarande trädgårdsmiljön kring bostadshuset på fastigheten Uppgård (figur 14 a-b). Groparnas placering är inte exakt, eftersom det på den gamla utgrävningsskartan inte finns koordinater att utgå ifrån. Kartan har dock kunnat rektifierats till dagens grundkarta med hjälp av historiska kartor, fasta konstruktioner såsom stengården samt fastighetslinjer som inte ändrats från år 1906 till idag, och kastar inte mer än på sin höjd några meter i plan. Då Cederhvarf undersökte fornlämningen år 1906 fanns på gården Uppgård ingen bebyggelse, utan platsen karaktäriserades på översiktskartan som *oodlad mark*.

Figur 14 (a). Tidigare undersökningsområden på fornlämning Sa 20.9 markerade. De röda prickarna visar Väkeväinens fyndförande provgropar från år 1975, de vita fyndtomma. De blåa prickarna visar de fyndförande provgropar som gick att identifiera från IK kartan och kvantifiera från fyndkatalogen från Cederhvarfs undersökning år 1906, de vita fyndtomma. Antal fynd framgår av tabellen 14 (b). Dagens fornlämningsområde är markerad med grön linje och undersökningsområdet 2018 med rosa skrafferad linje. Skala 1: 2500.

pg 181	4864 fynd	pg 1	157 fynd
pg 182	8290 fynd	pg 2	5 fynd
pg 183	883 fynd	pg 3	16 fynd
pg 185	200 fynd	pg 4	0 fynd
pg 186	246 fynd	pg 5	5 fynd
pg 187	207 fynd	pg 6	29 fynd
pg 184	0 fynd	pg 7	0 fynd
pg 188	287 fynd	pg 8	5 fynd
pg 189	1939 fynd	pg 9	0 fynd

Figur 14 (b). Antal fynd från respektive grävenhet från Cederhvarfs undersökning 1906, markerad till vänster i blått, samt från Väkeväinens undersökning 1975 till höger markerad i rött.

Av figur 14 (a) framgår de av Cederhvarfs gropar som kunnat identifieras, samt antalet fynd (b) som framkommit ur dessa. En direkt jämförelse med fyndkvantifieringen från undersökningen år 2018 är svår, eftersom det inte alltid framgår hur stora Cederhvarfs grävnheter är. Av katalogen framgår dock att fynden rikliga, räknade i tusental, och varit av typisk stenålderskaraktär, såsom keramik, stenavslag, brända ben och enstaka redskap. Därtill har Cederhvarf kunnat identifiera även djurklor, möjliga leridoler och en hel del snäckskal. I katalogen finns även beskrivningar av stratigrafien där det framgår att det är en moränblandad grusig sand med smågrus eller lera i botten, överlagrad av mylla och torv. Cederhvarfs grävnheter har varit väl över 50 cm djupa. Man kan sammanfatta resultaten med att platsens centrala del har legat i den nuvarande gårdsmiljön, där groparna varit fyllda av artefakter av stenålderskaraktär. Även i andra områden, såsom på betet tillhörande fastigheten Källsveden, strax söder om stengärdesgården, finns motsvarande fyndrika grävnheter (fyndkatalog NM 4789, ruta 189). Cederhvarfs ruta (nummer 184) i den täta granskogen var fyndtom.

Carl Fredrik Meinander genomförde en mindre undersökning på Källsveden år 1957 i samband med att han undersökte Svinvallen och Myrsbacka (Sa 20.8) boplatserna i Tengsöda. Fynden från Källsveden är katalogiserade under accessionsnummer NM 16433/ÅM 321. Dokumentationsmaterial, ännu inte sammanställt, förvaras i Helsingfors. Meinander konstaterar dock att fyndmaterialet var *ganska sparsamt och bestod av keramik av samma slag som på den yngre Jettbölebopplatsen* (Meinander 1958, s 103). Det går inte idag att rekonstruera var på Källsveden Meinander grävde.

Väkeväinens undersökning av Källsveden år 1975 syftade till att gränsbestämma bopplatsen inom ramen för ett större projekt att gränsbestämma samtliga kända stenåldersboplatser i Långbergsöda/Tengsöda området. Metodiken bestod av att isolera gränserna och spridningen av fynd genom ett nät av en kvadratmeter stora provgropar. Dock har Väkeväinen endast öppnat nio stycken provgropar på Källsveden, vilket idag inte i kombination med det begränsade kunskapsunderlaget från undersökningarna 1906 och 1957 räcker till för att utförligt avgränsa bopplatsen.

Av Väkeväinens nio provgropar inom fornlämningen var tre fyndtomma (PG 4, 7, 9) och fyra innehöll färre än 20 fynd (PG 2, 3, 5), och två 29 respektive 157 fynd (PG 6, 1). (Figur 14 a-b). Väkeväinen noterade även lösfynd i åkern, utan att ange närmare information om vilken av de omgivande åkrarna som avses, dock sannolikt den som bopplatsen omger nedanför kobetet på fastigheten Källsveden. I rapporten noteras att bopplatsens avgränsning var svårdefinierad eftersom så mycket fynd även fanns på åkrarna (Väkeväinen 1975). Fynd ur provgroparna kommer dock från lager av grov sand och ligger *in situ* (jämför IK 508:5 – 7, profilritningar).

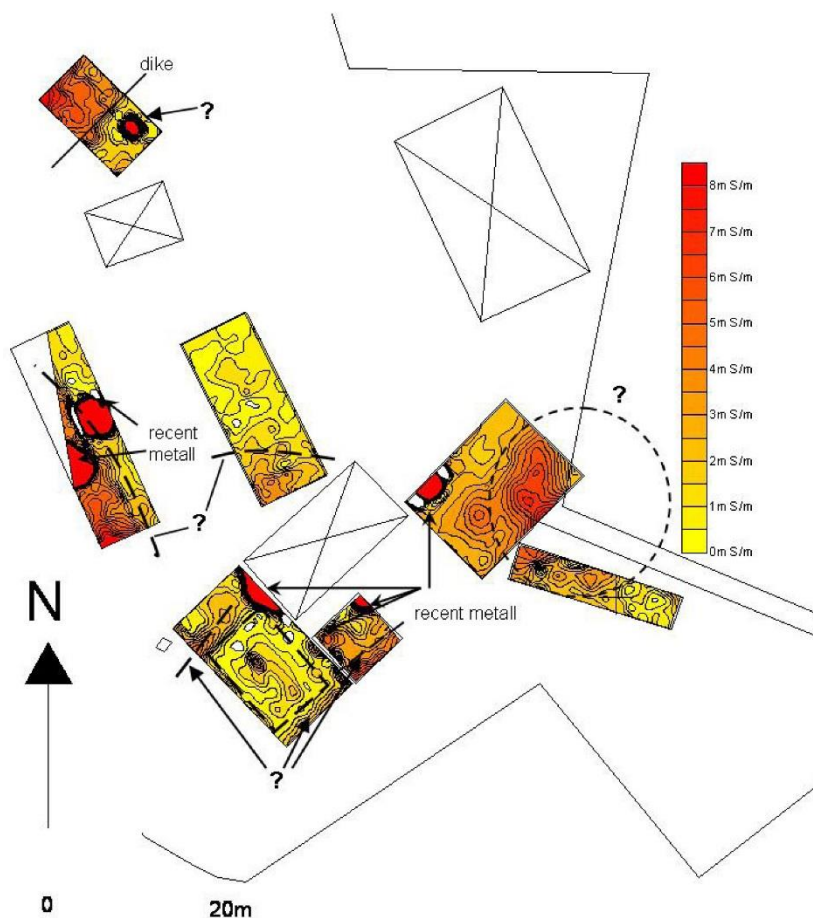
År 2005 genomfördes en geofysisk undersökning med hjälp av markradar på gården till fastigheten Uppgård av Kjell Persson vid Arkeologiska forskningslaboratoriet vid Stockholms universitet. Markradarundersökning med slingram är en icke invasiv undersökningsmetod som mäter markens konduktivitet och magnetiska susceptibilitet (Persson 2005) Resultatet av undersökningen identifierade ett antal områden med intressanta resultat som inte uppenbart kunde förklaras som sentida anomalier (se figur 15).

I rapporten föreslås att de områden som i figur 15 är markerade med frågetecken kunde utgöra arkeologiskt intressanta områden som bör undersökas för att konstatera vad det är man ser i geofysiken. Inom området markerat med en cirkel finns anomalier som kan bestå av kulturlager med skarp gräns mot söder, alternativt stenar eller jord med ett högt organiskt innehåll. Inom

cirkeln föreslås förekomsten av en till två härdanläggningar. I schakten vidare mot sydväst syns en tydlig rektangulär struktur samt två linjära strukturer, i vardera schakten, markerad med en streckad linje.

I de mittersta schakten finns recent metall men mätningarna tyder även på möjligt kulturlager. Det nordligaste schaktet har en punktanomali på den sydöstra sidan av diket. Sammantaget tyder undersökningen på förekomst av arkeologiska kulturlager och anläggningar i anslutning till bebyggelsen till den aktuella fastigheten.

Dock visade det sig svårt i den arkeologiska undersökningen att öppna grävnheter till de rekommenderade ställena, eftersom de med frågetecken markerade ytorna idag delvis är övertäckta eller på annat sätt otillgängliga. Sannolikt är dock att åtminstone delar av dessa ytor har forntida anläggningar eftersom här uppträder rikligt med samtida fyndmaterial.

Figur 15. Resultaten av geofysiska markradarundersökningar år 2005 på fastigheten Uppgård inom fornlämningen Sa 20.9. Av bilden framgår sannolika recenta störningar samt möjliga förhistoriska kulturlager eller anläggningar markerade med frågetecken. Den sydligaste byggnaden är bostadshuset. Bilden är tagen ur rapporten från år 2005.

Man kan sammanfatta de tidigare arkeologiska undersökningarnas resultat med att de har ringat in de rikligt fyndförande områdena på fornlämningen Sa 20.9 Källsveden. De har dock inte

tillhandahållit ett tillräckligt underlag för att med den noggrannhet som idag krävs definiera fornlämningens verkliga utbredning och framförallt inte dess avgränsning.

3. Fältundersökningen

3.1 Syfte och frågeställningar

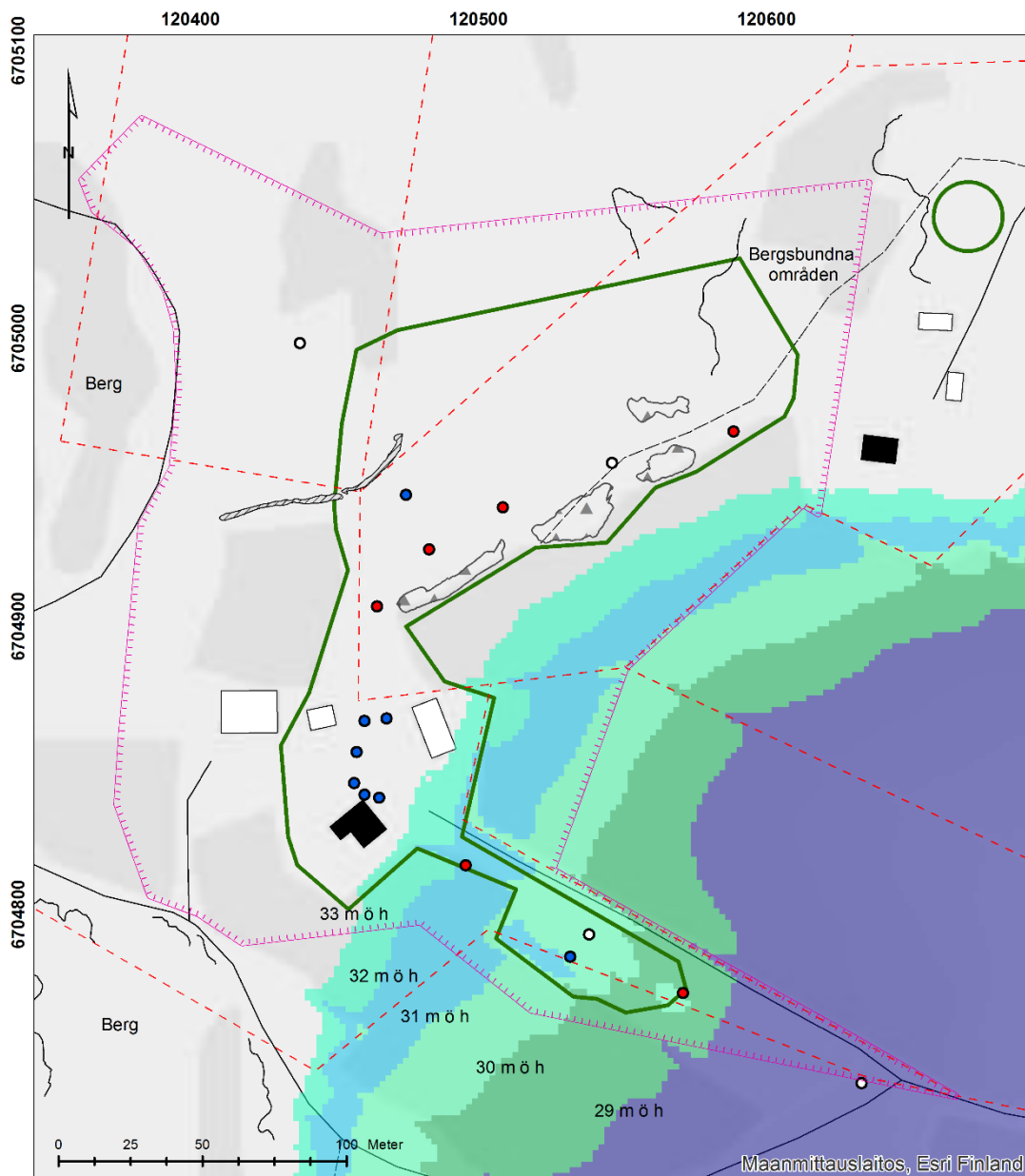
Fornlämningen Sa 20.9 utgör i sin helhet en i lag fredad fast fornlämning. Dess definierade utsträckning, den så kallade fornlämningspolygonen, baserar sig på tidigare undersökningar med betoning på Väkeväinens undersökningar 1975 som hade till syfte att avgränsa fornlämningsytan och låg till grund för hur man ritade gränserna. Fornlämningens gränser har blivit ifrågasatta, i första hand av fastighetsägare i Långbergsöda. I en utredning av museiverket konstateras att fornlämningarnas avgränsningar, som ett resultat av den tidens praxis, är geometriskt definierad. Med dagens metodik, arkiv- och kartstudier i GIS-miljö kombinerat med arkeologiska insatser, kan gränserna preciseras ytterligare (se även museiverkets utredning 27. 3 2007).

Avgränsningen av fornlämningen som den ser ut idag är ritad delvis efter fastighetsgränser i området och delvis efter topografiska avgränsningar såsom diken, vägar och åkrar eller beten. I de nordligaste delarna av fornlämningspolygonen finns inga dokumenterade grävningar öppnade sedan tidigare i skogsmarken, endast i betet marken på fastigheten Källsveden finns dokumenterat fyndförande gropar från undersökningarna år 1906 och 1975. Dessa gropar är tillsammans sex stycken till antal på en yta som utgör närmare hälften av fornlämningens definierade område (figur 16, jämför figur 14). Sannolikt har Cederhvarf öppnat ett större schakt på den västra delen av betet på Källsveden, som framgår av översiktskartan från 1906, men dess placering har inte kunnat verifieras och har därför inte beaktats. I den nordöstra och södra avgränsningen på fastigheten Källsveden följer gränsen idag befintliga diken, liksom kring den bebyggda gården på fastigheten Uppgård.

Mot sydöst bildar fornlämningspolygonen en utstickande formation mellan vägen och åkermark, som ter sig märklig i ljuset av strandlinjerekonstruktionen. Som LiDAR-studien visade hamnar, om man utgår från 30-meters höjdkurvan, alla de fyndförande provgroparna på land (figur 16), men den största delen av fornlämningens yta skulle ligga så långt som 150–200 meter från den dåtida strandlinjen. Om man då istället utgår från 32 eller 33 meters höjdkurvan är den största delen av fornlämningen strandbunden, men den del som bildar det utskjutande näset ligger under vatten. För att förstå fornlämningens strandbundenhet behöver den forntida strandlinjen isoleras och fyndförekomsten kring denna karaktäriseras.

Naturliga avgränsningar i området utgörs av berg i väster, och möjligen av bergsbundna områden i den östliga delen av fornlämningen. Om dessa topografiska element avgränsar fornlämningen behöver undersökas närmare, samt hur långt norrut i skogsmarken fornlämningen sträcker sig.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att det för att utreda fornlämningen Sa 20.9 Källsvedens karaktär, utbredning och avgränsning krävs omfattande fältinsatser längs samtliga avgränsningar till fornlämningen. Strandlinjen behöver identifieras och inte heller fornlämningens kärnområde är tillräckligt väl definierat, delvis beroende på svårigheten att exakt tolka och rektifiera Cederhvarfs karta från 1906. Därför behöver ytor öppnas även i gårdsmiljön på fastigheten Uppgård och i övriga centrala delar av den befintliga fornlämningspolygonen, definierad av den gröna linjen i figur 16.

Figur 16. Fornlämningen Sa 20.9 som den ser ut idag, markerad med grön linje. Undersökningsområdet för den arkeologiska fältundersökningen 2018 definierad med en rosa skrafferad linje. Strandlinjer mellan 29 - 33 meter över havet projicerade i olika färger. Fyndförande grävnheter från tidigare undersökningar projicerade som blåa prickar (1906) respektive röda prickar (1975). Vita prickar är fyndtomma. (jämför figur 14 a – b). I undersökningen behöver fornlämningens samtliga gränser undersökas, och den forna strandlinjen vid vilken boplatsen Källsveden ligger definieras. Även fornlämningens centrala delar på gården till fastigheten Uppgård behöver verifieras, samt eventuella övriga centrala områden av fornlämningen hittas. Skala 1: 2500.

Utöver de rent antikvariska frågeställningarna som presenterats ovan syftar undersökningen till att utreda dateringen av Sa 20.9 Källsveden. Från platsen finns sedan tidigare två AMS dateringar gjorda på ben från landdäggdjur, som ger resultaten 2820 och 3370 BP³ (±70) (Ua-10690/Ua-11464). (Storå 2001, s 61). Med keramiktypologi och strandförskjutningskronologihar Källsveden tolkats som en yngre gropkeramisk plats, ca 30 meter över havet, med en datering till ca 2500 f. Kr (Stenbäck 2003, s 93).

³ BP står för *before present* och räknas som år 1950. ±70 anger felmarginalen på 70 år för dateringen.

Den sammanlagda ytan för fornlämningens utsträckning är idag 1,96 hektar, men undersökningsområdet är större än så då det innefattar även av områden utanför polygonen, eftersom syftet med undersökningen är att precisera gränserna. Detta innebär att fornlämningens utsträckning i framtiden kan komma att förändras, växa på något ställe eller avskrivnas eller bli mindre på andra.

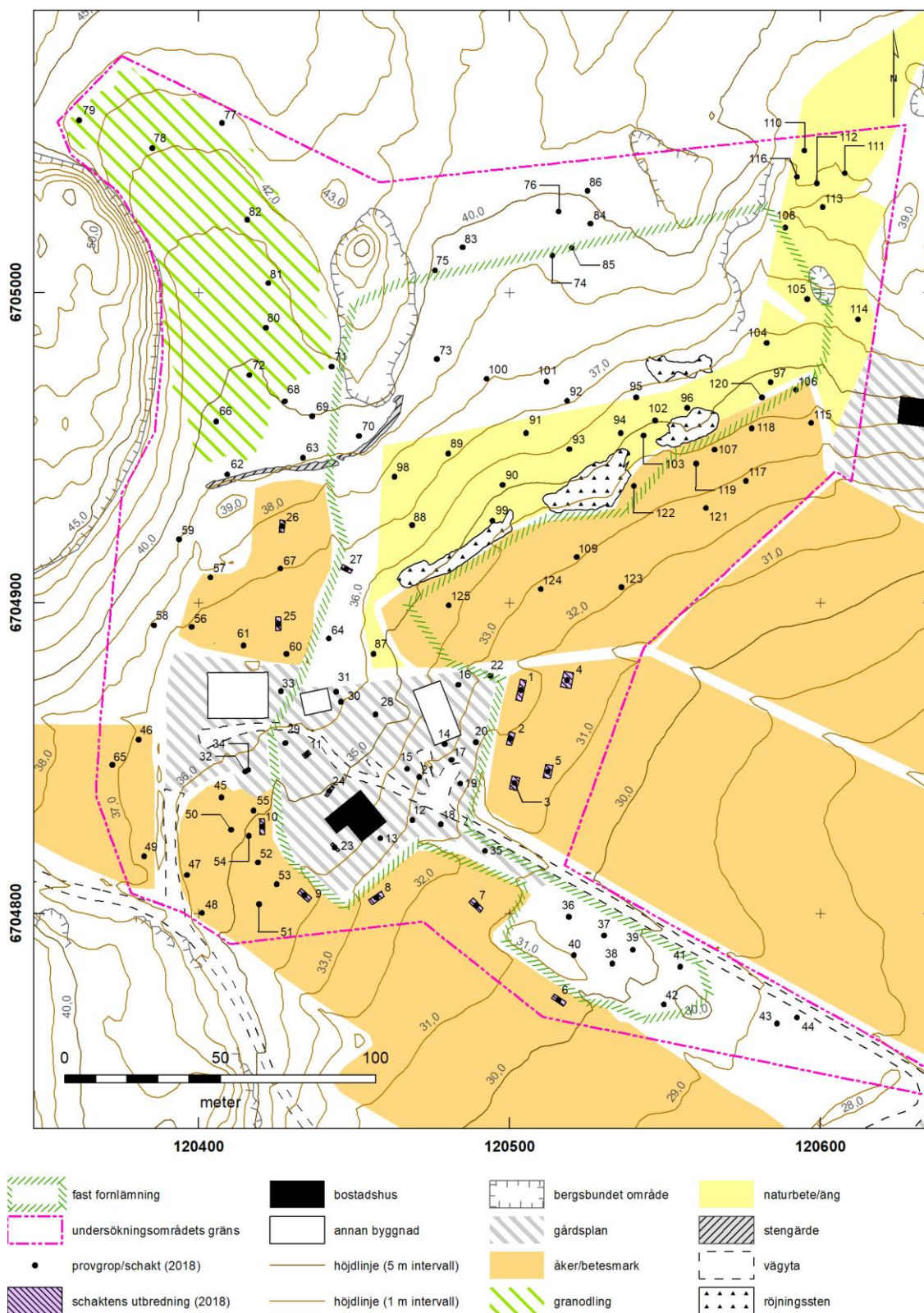
3.2 Metod och genomförande

I förstudien inför fältarbetet gjordes en landskapsanalys av undersökningsområdet, som presenterades i kapitel 2.3. En fältkartering genomfördes under april månad där topografiska objekt mättes in på en noggrannare detaljnivå än den som är presenterad på grundkartan. Bergskanter, bergsbundna områden, större diken och vägar kunde därmed med positioneras på kartan. För objekt som i terrängen var svårtillgängliga till exempel på grund av vegetation användes lantmäteriets laserskanningsdata med terrängskuggning över markytan. Karteringen kompletterades även under den senare fältfasen. Med hjälp av dessa metoder kunde områden uteslutas som fornlämning och från undersökningsområdet, till exempel hållberg som ligger i dagen. Analysen av dagens landskap låg till grund för att förstå markingrepp runt diken och jorddepåer, betes- och åkermark samt byggnader, det vill säga vilka ytor som har påförda lager till exempel i form av jordhögar, terrasseringsar och därmed innehåller ett sekundärt deponerat material.

Utgående från förstudien upprättades en undersökningsplan över vilka ytor som behöver undersökas närmare på arkeologisk väg. Genom att utesluta ytor som legat under vattnet under perioderna för bosättning i undersökningsområdet samt med utgångspunkt i fyndspridningsbilden från de tidigare undersökningarna kunde placeringen av schakt och gropar i fältundersökningen 2017 planeras. Förstudien visar att man med de tidigare undersökningarna ringat in ett kärnområde, men eftersom kartrektifieringen av kartor från tidigt 1900-tal innehöll felmarginaler, var även en mer exakt definition av fornlämningens centrala delar relevant att fastställa för Källsveden.

Figur 17. Arkeolog Victoria Gottberg sällar jorden ur en provgrop, som öppnades i åkern nordväst om bostadshuset på fastigheten Uppgård, med 4 mm såll över skottkärra. Foto privat, Jenni Lucenius.

Figur18. Kartan visar placeringen av de grävda maskinschakten (1–11, 23–27) samt provgroparna (12–22, 28–125) inom ramen för fältundersökningen av Sa 20.9 år 2018. För närmare beskrivning och koordinater för grävningarna se tabellen i bilaga 1. Skala 1: 2000. Kartprojicering Mikko Helminen.

Undersökningen genomfördes huvudsakligen genom att öppna 0,5 x 0,5 meter stora provgropar. Storleken möjliggjorde ett större antal gropar och motiverades även av målsättningen att verifiera gränserna genom förekomst eller avsaknad av fynd och kulturlager inte större sammanhängande ytor. Antal provgropar och deras placering anpassades efter de definierade förutsättningarna för existerande kulturlager, outredda områden samt terrängförhållanden (se figur 18).

Provgroparna grävdes för hand med spade och skårslev i tekniska nivåer om 10 cm. Torven, eller den del av ytlagret som avlägsnades med spade dokumenterades som nivå 0. Fynden insamlades enligt ruta och nivå. I de flesta provgropar torrsållades sanden genom såll med 4 x 4 mm maskstorlek (se beskrivningar i bilaga 1). I sållningen tillvaratogs allt arkeologiskt fyndmaterial oavsett storlek, för att erhålla en representativ bild av den totala fyndförekomsten. Därtill togs ett antal sållprover från fyndförande grävnheter som senare vattensållades för att erhålla ett så noggrant makromaterial som möjligt (figur 43, kapitel 3.6.4). Provgroparna kompletterades på vissa ställen med mindre kontrollgropar som grävdes enbart med spade, där fynden togs in kontextuellt.

I de södra och sydvästra avgränsningarna till fornlämningen Sa 20.9 på fastigheten 736-420-1-15 Uppgård öppnades huvudsakligen i åkermarkdelarna undersökningsschakt maskinellt (schakt 1–10). Maskinschakten öppnades i huvudsak i de områden som enligt tidigare undersökningar tolkats som liggande utanför fornlämningen (schakt 25–27 i gammal åkermark) eller där förekomsten av fornlämning bedömdes minde sannolik på basen av förstudien. Därtill öppnades även maskinschakt i gårdsmiljön kring boningshuset på fastigheten Uppgård för att effektivt utreda fornlämningens förmodade centrala delar (schakt 11, 23–24). Omedelbart då fynd eller kulturlager påträffades avbröts schaktningen och utgrävningen fortsattes för hand. Jorden sållades inte med sållprover togs in från gårdsschakten och vattensållades efter fältundersökningen.

Figur 19. Arkeolog Freya Roe och grävmaskinist René Hampf (Hjalmar's gräv) schaktar med maskin på åker norr om vägen. Jorden sållas genom sorteringsskopa i en hög som arkeologen därefter går igenom. Foto privat, Jenni Lucenius.

Maskinschaktningen genomfördes så att maskinen skalade av tunna jordlager. Schaktet kontrollerades i plan mellan skoptagen med hjälp av skårslev och hacka, och därtill gick de

uppgrävda jordhögarna igenom med skårslev. Fynden från maskinschaktningen tillvaratogs enligt tekniska nivåer då det var möjligt, i övrigt noterades den stratigrafiska kontext i vilka fynden hittades. Eftersom maskinschakten varierade i storlek är fyndfrekvensen per kvadratmeter eller kvartsmeter från dessa inte direkt jämförbara med provgroparna, utan behöver i jämförelser kompenseras statistiskt (se figur 29, kapitel 3.5). Då fynd eller anläggningar påträffades i maskinschaktningen avbröts arbetet och anläggningarna dokumenterades och grävdes ut för hand.

På åkermarken i undersökningsområdet grävdes schakt med en 3,5 ton grävlastare med 120 cm skopbredd. Skopan var en sorteringskopa som vanligen används för att sålla och separera matjord. Skopan hade roterande cylindrar av mjukt gummi som visade sig vara användbara i arkeologisk schaktning (figur 19 och 20). Jorden som maskinen grävde upp i skopan sorterades så att det fina materialet gick igenom skopan och bildade en hög, medan material av storlek upp till cirka 5 cm i diameter separerades till sidorna av högen. Stenar och annat material av större storlek stannade i skopan och hölls ut till en separat plats för genomgång (figur 19). Med denna sortering var det lätt att kontrollera materialet, då medelstora fynd och större fynd separerades från den rena sanden. Metoden visade sig tidsekonomisk och användbar, vilket verifierades av det faktum att fynd såsom mindre stenavslag och keramik tillvaratogs oskadda.

Figur 20. Grävlastarens sorteringskopa med vilken schaktmassor i åkermark sållades. Bilden är från undersökningen av fornlämningen Sa 20.7 Alkärr år 2017, då metoden först introducerades. Foto: 1170822_01 Jenni Lucenius.

I gårdsmiljön på fastigheten Uppgård öppnades framför boningshuset maskinschakt med mingrävare med 1 meters skopbredd. Undersökningsmetoden var densamma som med den större maskinen, förutom att mingrävaren saknade möjlighet till skopsållning.

Alla schakt och gropar grävdes ned till steril jord eller berg, och samtliga fynd av forntida karaktär tillvaratogs och katalogiserades till Ålands museums samlingar under accessionsnummer ÅM 806 (bilaga 2, fyndkatalog). Alla grävnheter mättes in i plan samt dokumenterades med profilritning och profilfoto. Endast profiler från fyndförande grävnheter renritades (bilaga 4). Efter utgrävning och dokumentation fylldes alla schakt och provgropar omedelbart igen. Sammanlagt grävdes en yta på cirka 140 kvadratmeter med maskin eller manuellt.

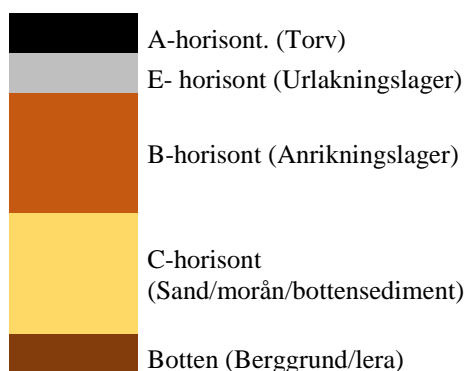
Påträffade anläggningar grävdes som egna kontexter och dokumenterades separat. Inmätning och dokumentation skedde med Trimble R8 GNSS. Anläggningarna dokumenterades i plan och i profil samt fotodokumenterades, och de fynd som kunde relateras till respektive anläggning katalogiserades till dessa.

Skada på större rötter undveks helt och ingrepp på mindre rötter och rottrådar så långt det var möjligt. Maskinschakten öppnades på ställen så att unga plantor inte växte i omedelbar närhet och om det fanns mycket rötter i marken flyttades schaktet.

3.3 Stratigrafi

Marken i undersökningsområdet består av naturlig sand- eller moränjord som bildar en podsol jordmån. Podsoler är vanliga i norra Skandinavien och bildas i relativt grova morän- eller sandjordar i sura miljöer såsom barrskog.

Undersökningen identifierade i området en typisk podsolstratigrafi med torv (A-horisont) som normalt åtföljs av urlakad, ljus grårosa sand (E-horisont). Under denna vidtar ett brunt anrikningsslag och rostfärgad sand, den senare ibland väldigt kompakt och järnhaltigt, samt ibland med humusanrikning i områden som är fuktiga till följd av att grundvattnet ligger högre (B-horisont). Anrikning av humösa ämnen kunde tydligt ses i de gropar som öppnades kring det relativt sumpiga granbevuxta området i det nordvästra hörnet av undersökningsområdet. Den efter B-horisonten underliggande ljus gulbruna sanden eller mineraljorden, inom undersökningsytan oftast fingrusig moränjord, utgör bottensediment (C-horisont). Detta bottensediment åtföljdes av berg eller lera. (Figur 21).

Figur 21. Schematisk skiss av podsolprofil.

Iakttagelserna av stratigrafien i fältundersökningen stämmer väl överens med de beskrivningar av lagerföljd som gjorts vid de tidigare undersökningarna av fornlämningen, både från Cederhvarfs undersökning 1906 där stratigrafien finns beskriven i fyndkatalogen, samt i Väkeväinens undersökningsrapport (Väkeväinen 1975). Dock nämner Cederhvarf för vissa gropar att det i botten förekommer snäckjord eller snäcklager i mylla, åtföljt av lera. Det är oklart var dessa gropar har öppnats, sannolikt söderut i det som idag utgörs av åkermark. Snäckor eller jordlager med innehåll av kunde inte identifieras inom strandzonen eller andra stratigrafiska enheter i undersökningen 2018.

Lera som yt- och bottensediment förekommer enligt geologiska forskningscentralens jordartskartering i åkermarken norr om undersökningsområdet (jämför figur 9 kapitel 2.3). Inom ramen för undersökningen kunde det konstateras att åkermarken hade betydande inslag av lera i stratigrafien, på många ställen på ett sätt där lera överlagrat andra naturliga sediment och förekom redan under åkermyllan (jämför lagerföljd för maskinschakt i åker i bilaga 1 samt profilritningar i bilaga 4).

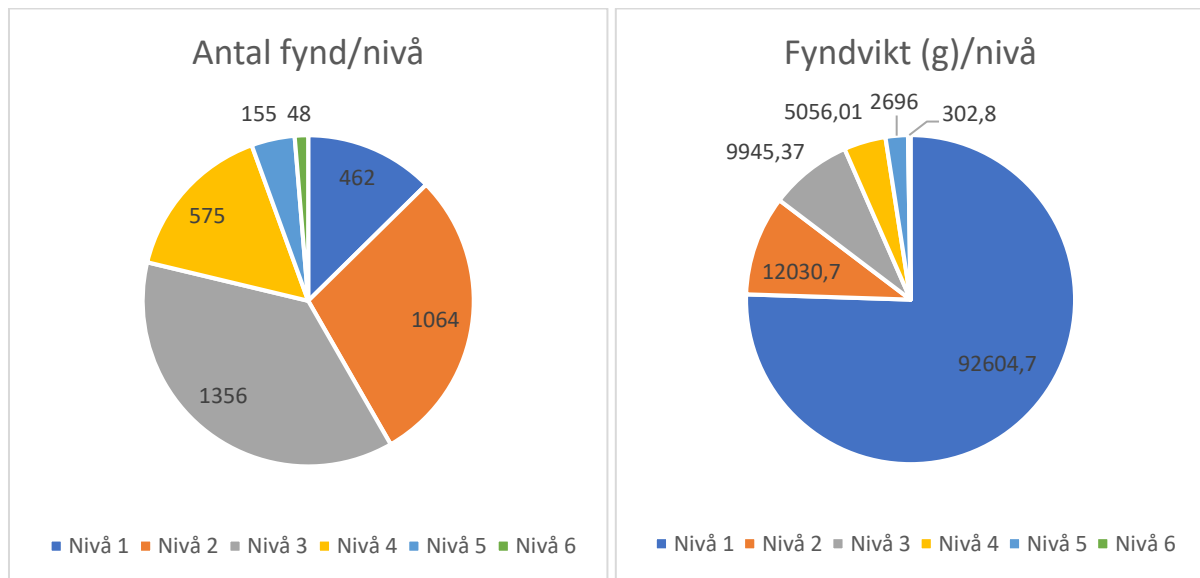
Figur 22. Den övre bilden visar stratigrafien i maskinschakt 5, där de stratigrafiska lagren är opåverkade, men där man i det översta myllalagret kan se spår av plöjning. I botten av schaktet framkommer lera. Den nedre bilden illustrerar en mer överlagrad stratigrafi, här i maskinschakt 6, där lera och sand förekommer fläckvis redan under myllalagret. Foto F180503_02 (överst) samt F180503_05 (underst), Jenni Lucenius respektive Freya Roe.

Fynd förekom i samtliga stratigrafiska marklager ner till den naturliga moränbädden och de sterila lagren. De flesta provgroparna saknade tydligt kulturlager i form av mörkfärgade ytor. Dock förekom arkeologiska fynd både i den grårosa sanden och i den underliggande bruna sanden eller moränen i de fyndförande grävheterna, samt i eller direkt under torvlagret. Frost, vattenflöden, naturlig erosion och mänsklig påverkan är faktorer som kan orsaka att (fynd)material rör sig stratigrafiskt i marken. Därför är det viktigt att fynd förekommer även i stratigrafiskt djupare liggande orörda lager *in situ*, för att kunna påvisa fast fornlämning.

Figur 23 visar fyndfrekvensen i respektive utgrävd teknisk nivå. Nivå 0 representerar markytan som i första hand bestod av torv i skogsmiljö, alternativt gräs eller annan typ av ytvegetation. En teknisk utgrävningnivå motsvarade 10 cm. Fyndfrekvensen per nivå utgår från de grävheterna som grävdes i tekniska nivåer, i första hand de manuellt grävda provgroparna och inte maskinschakten där fynden togs in kontextuellt, från olika stratigrafiska lager oavsett tjocklek eller djup. Figurerna skall därför inte läsas som en representation av det totala antalet fynd från den arkeologiska undersökningen.

Det framgår tydligt att den största fyndförekomsten i antal fynd (det vänstra diagrammet) ligger på nivåerna 2 och 3, det vill säga till ett djup på omkring 30 cm under markytan, räknat efter avtorvning. Ännu nivå 4 är mer fyndrik än nivå 1. Detta innebär att den största andelen fynd de facto kommer från opåverkade marklager. Resultatet visar också att fynd börjar komma direkt i och under torvlagret vilket delvis kan vara en följd av att en del gropar öppnades i anslutning

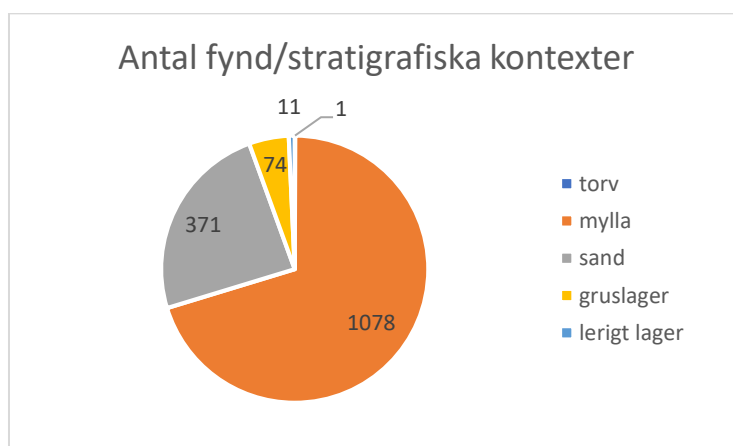
till områden där olika typer av markanvändning förekommit, men också till följd av naturlig erosion och vattenflöden som orsakar material att röra sig.

Figur 23 Vänstra diagrammet: fyndfördelning enligt antal fynd per gräv teknisk nivå (i de grävheter där fynd tillvaratogs i tekniska nivåer). Högra diagrammet: fyndfördelning enligt vikt per gräv teknisk nivå (i de grävheter där fynd tillvaratogs i tekniska nivåer). Torven/ytskiktet utgör nivå 0. En nivå är 10 cm djup.

Fynden på nivå 2 och 3 bedömdes generellt ligga *in situ*, det vill säga i sitt ursprungliga sammanhang. Efter 30 cm djup avtar antalet fynd, men det konstaterades i undersökningen att i flera av de mest fyndrika groparna kunde artefakter förekomma djupt, ända ner till den naturliga steriljorden eller berggrunden. Om man ser till fyndvikt, räknat i gram, per nivå, framgår det att nivå 1 har den högsta andelen fyndmaterial rent viktmässigt. Detta är normalt och beror på att tunga föremål, såsom stenavslag, vandrar uppåt av naturliga markrörelser, såsom frostsprängning.

Ur de grävda maskinschakten och mindre spadgropar tillvaratogs fynden kontextuellt, enligt det stratigrafiska lager där de hittades. Diagrammet i figur 24 visar att den största andelen fynd kommer från myllan, vilket bekräftades av iakttagelserna på åkrarna. Fynd fanns på ytan och i odlingslagret som en följd av plöjningen, men minskade i de orörda underliggande marklagren. På sådana ställen var tolkades fynden rört sig ytmässigt i samband med i första hand markanvändning, och kunde inte tolkas ligga *in situ*, i sitt ursprungliga sammanhang.

Figur 24. Fyndfördelning enligt antal fynd per registrerad stratigrafisk kontext, i de grävheter där stratigrafiska kontexter noterades skilt. Dessa utgörs i första hand av maskingrävda schakt eller spadgropar där de tekniska nivåerna om 10 cm frångicks. Från torvlagret finns ett fynd, och från bottensedimentet lera endast 11 stratigrafiskt registrerade fynd. Diagrammet skall inte läsas i absoluta/totala antalet fynd, men som ett indikativt urval.

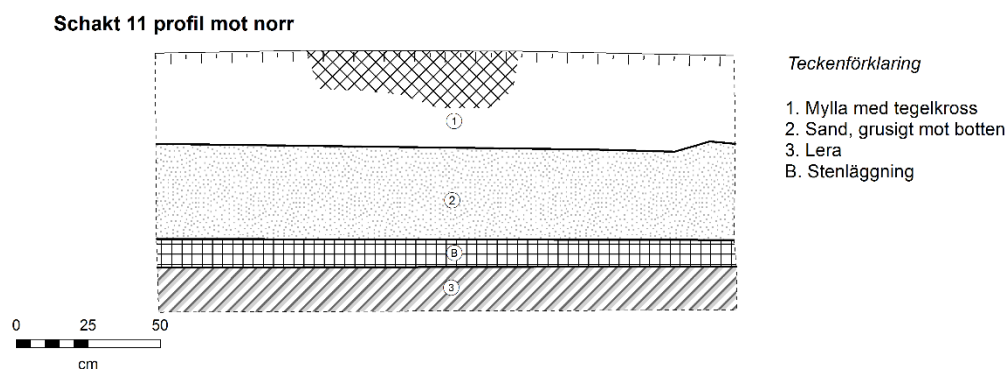
3.4 Anläggningar

I undersökningen registrerades i fältfasen två stycken anläggningar. *Anläggning 1* i maskinschakt 1 i åkern norr om Västergatan konstaterades vara en sentida nedgrävning med karaktär av en stenfylld ränna. Anläggningen utgick som recent.

Anläggning 2 består av en stenläggning som ligger på botten av schakt 11. Schakt 11 öppnades maskinellt i trädgården på Uppgårds på gräsmattan nord-nordväst om bostadshuset och sydväst om grusvägen som löper genom gården mot maskinhallen (se figur 18 eller IK 509:39), det vill säga i det område som undersökningen konstaterade utgöra en fyndrik del av boplatsen Källsveden.

Stenansättningen bestod av en yta med tätt nedlagd natursten som bildade en slags plan stenläggning. Stenarna var lagda så att deras plana ytor låg på ungefär samma höjdnivå (figur 26). Anläggningen täckte botten av hela det 1,45 x 2,4 meter stora schaktet. Stenarna var lagda i sanden eller lätt grusiga moränen på botten, så att det överlagrar lerlagret som utgör bottensediment i schaktet (figur 25). I det sandiga moränlagret kom fynd av stenålderskaraktär som bedömdes ligga *in situ* i orörd mark. (Figur 25).

Gårdsplanen och schakt 11 täcktes av ett relativt tjockt mylla- eller matjordslager, som delvis är påfört för att utjämna marken på gården. I de översta ca 10 centimetrarna av matjordslagret fanns ett område med recenta inslag, främst i form av tegelkross som också tyder på att det översta lagret är sekundärt deponerat (figur 25). Sammanlagt tillvaratogs 235 stycken fynd med en sammanlagd vikt på 7893,5 gram ur schaktet. Jorden sållades inte med undantag för sållprover (se figur 43, kapitel 3.6.4). Av fynden kom omkring en tredjedel, bestående av keramik, sten och ben, från sandlagret, medan det i myllalagret fanns främst stenavslag med högre vikt.

Figur 25. Den norra profilen av schakt 11. Av profilritningen framgår det överst liggande tjocka lagret av matjord/mylla, som innehåller fynd av stenålderskaraktär samt i toppen recenta inslag av tegel. Under myllalagret följer ett sandigt och grusigt lager i vilket anläggning 2 ligger. Utsnitt av IK 509:12.

Stenarna i anläggningen avlägsnades efter dokumentationen för att undersöka om det kunde röra sig om en gravläggning eller annan nedgrävning under, men inga strukturer kunde urskiljas under stenarna.

Eftersom schaktet öppnades i den omedelbara gårdsmiljön förstörades det inte ytterligare, då fornlämning med hjälp av anläggningen i kombination med övrig stratigrafi och fyndmaterial kunde konstateras. Detta innebär dock att anläggningens karaktär och fulla omfattning förblir oklar. Från Långbergsöda by finns sedan tidigare kända neolitiska stenläggningar från flera boplatser, bland annat Rödmyra boplatsen samt det närliggande Tisdal, som utgör en tidigare

bosättningsfas inom samma vik som Källsveden. (Dreijer 1939; Dreijer 1940; Lucenius 2018). Dessa stenläggningar har tolkats som härdar alternativt hyddbottnar (Dreijer 1940), då de till formen varit runda. Stensättningen på Tisdal tolkade Dreijer som en hyddbotten med tillhörande grophärd (figur 26).

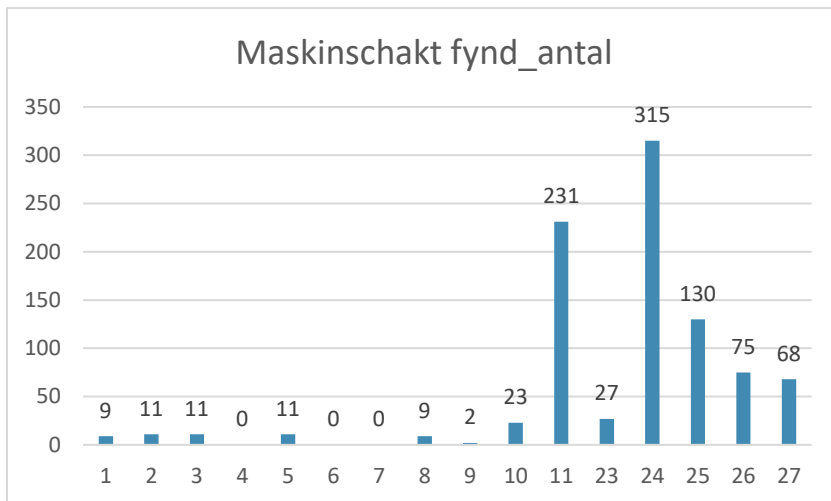
Figur 26. Till vänster: Fotografi av den stenskodda ytan som Matts Dreijer undersökte på boplaten Sa 20.7 Tisdal år 1939. Anläggningen tolkades som ett hyddgolv och en tillhörande oregelbundet djup härd. Till höger: fotografi av anläggning 2, den stenlagda ytan i schakt 11 på boplaten Sa 20.9 Källsveden, under framrensning i undersökningen 2018. Foto: Ålands museum, ÅM 50, Matts Dreijer respektive G180504_09, Jenni Lucenius.

3.5 Fyndspridningen

Sammanlagt tillvaratogs i fältundersökningen 4998 stycken fynd med en sammanlagd vikt på 68 810 gram, ca 68,8 kg. I summan ingår fynden från arkeologiska grävningarna, det vill säga schakt och provgropar. Lösfynd som samlades in som på marken exponerade ytfynd uppgick till 132 stycken med en sammanlagd vikt på 9358,4 gram. Sammanlagt grävdes 125 schakt och provgropar i undersökningen av fornlämningen Sa 20.9 år 2018. Av dessa var 16 stycken maskinschakt och resten manuellt grävda provgropar.

Av figur 27 och figur 28 framgår antalet fynd ur fyndförande maskingrävda schakt respektive manuellt grävda provgropar från hela undersökningsområdet. Mängden fynd i maskinschakt och provgropar kan inte jämföras rakt av, då provgroparna i regel var 0,5 kvadratmeter stora, dock med variationer, medan maskinschakten var av varierande längd och bredd beroende på maskin eller öppnad yta (se storlek i bilaga 1). Jorden ur de maskinschakt som grävdes med den större maskinen skopsållades. Diagrammen visar dock på tendensen inom respektive undersökt kategori. En statistiskt kompenserad fyndjämförelse visas i figur 29.

Sammanlagt grävdes 16 stycken schakt maskinellt (figur 27). Av dessa var tre stycken helt fyndtomma, samtliga i åkermark. Av maskinschakten ligger schakten 1–10 i åkermark, medan schakt 11, 23 och 24 ligger i gårdsmiljön på fastigheten Uppgård. Maskinschakt 25–27 ligger på åkern bakom maskinhallen på samma fastighet. Fyndfrekvensen stiger markant i de schakt som inte ligger i den plöjda åkermarken. Faktum är att både gårdsmiljön kring bostadshuset Uppgård och den gamla åkern bakom maskinhallen utgör mycket fyndrika delar av fornlämningen Sa 20.9. Att så var fallet på gårdstunet indikerades redan av Cederhvarfs undersökningar, medan området bakom maskinhallen sedan tidigare var relativt oundersökt. I det senare området kunde det därtill konstateras finnas lösfynd exponerade på marken i anslutning till diken och den gamla stengärdesgården. Lösfynden redovisas separat i rapporten.

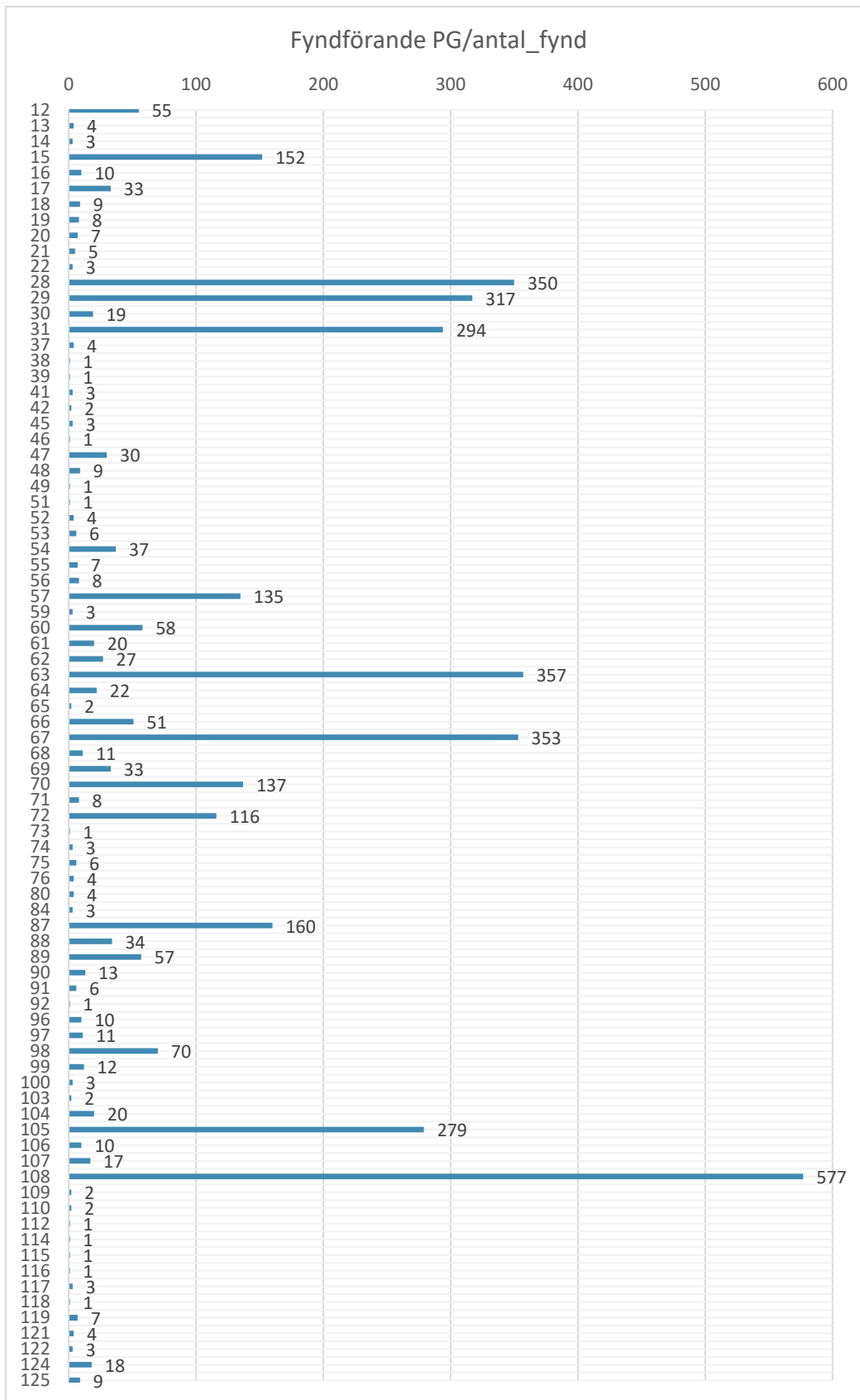
Figur 27. *Fyndfrekvens i samtliga grävda maskinschakt på fornlämningen Sa 20.9. Schakten varierar något i storlek, men det är tydligt att schakt 11 samt 24–27 på gården Uppgård och området norr om maskinhallen är de fyndrikaste schakten.*

Av de sammanlagt 109 grävda provgroparna var 82 fyndförande och 27 stycken tomma. De flesta av de fyndrikaste groparna är situerade till gårdsplanen på Uppgård (pg 12 - 22, 28, 31), omkring åkern norr om maskinhallen och vidare mot det granbevuxna området (pg 56–57, 59, 6064, 66 - 72, 27), samt den västra respektive östra ändan av betet på fastigheten Källsveden (pg 88 - 90, 98 - 99 samt 105, 108). Detta gäller både om man ser till det faktiska antalet fynd (figur 28) eller den statistiska kompensationen (figur 29).

Den fyndrikaste grävenheten i undersökningen var provgrop 108, som ursprungligen öppnades som en kontrollgrop och grävdes med hjälp av spade. Dock visade sig gropen, som endast var 0,4 x 0,25 meter stor, vara mycket fyndrik. Bland annat framkom i grävenheten en stenysxa (ÅM 806: 594).

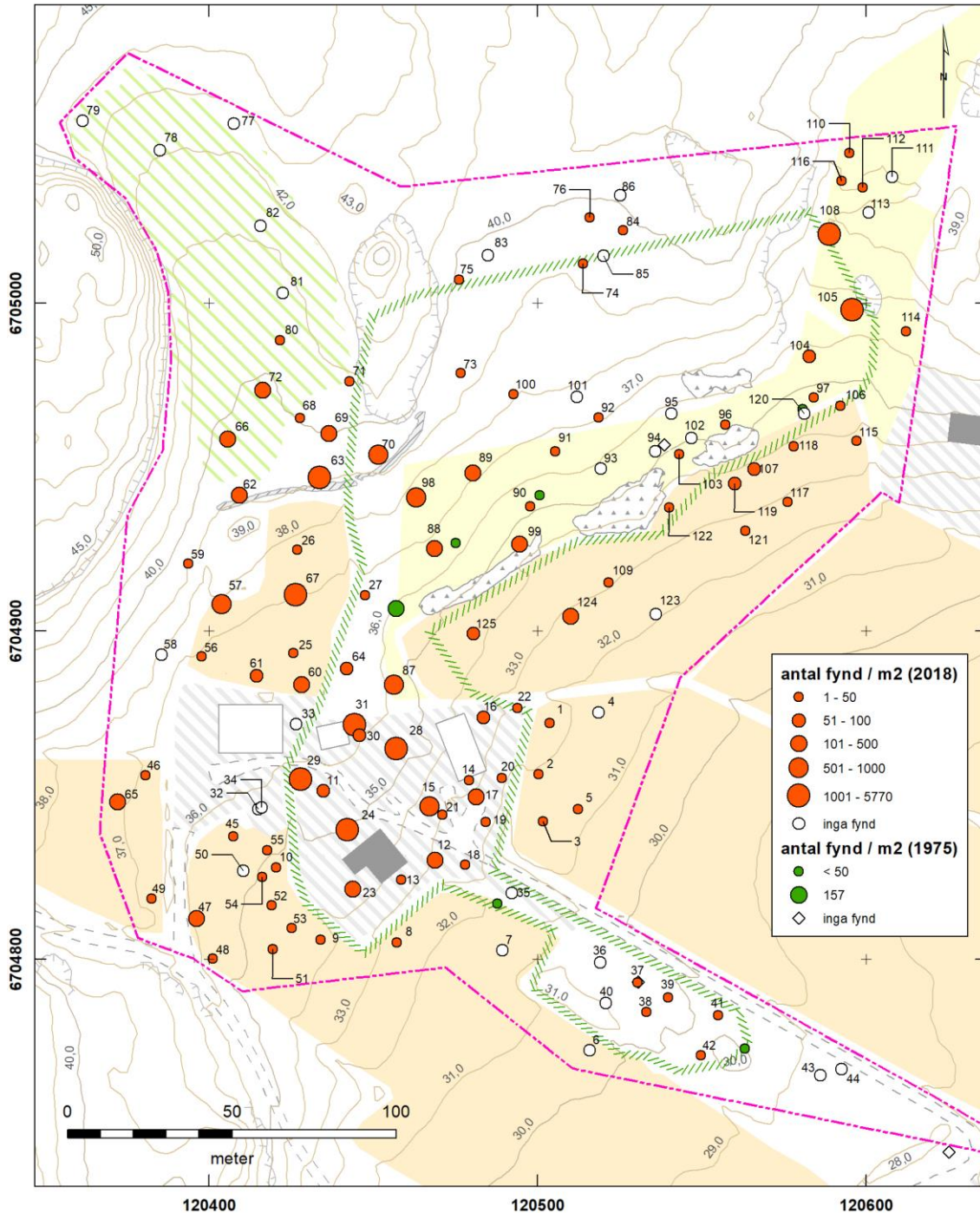
Provgroparna 35–44, samt i åkermarken intill maskinschakt 6 och 7, öppnades på den del av fornlämningen som bildar en utskjutande del mot sydöst, parallellt med Västergatan. I landskapsrekonstruktionen upplevdes denna del av Sa 20.9 som märklig, eftersom den täcker områden mellan 29, 5 - 33 meter över havet, medan resterande del av den strandbundna delen av fornlämningen positionerar sig omkring 33 - 34-meters höjdkurvan enligt den nuvarande fornlämningspolygonen. Resultaten av undersökningen visar att de grävenheter som öppnades här var tomma eller mycket fattiga på fynd. Flest fynd framkom i provgrop 37 med fyra stycken fynd. Cederhvarf redovisar en ruta i detta område (figur 14 a-b, kapitel 2.5) med hela 287 fynd. Dock kunde inte denna fyndmängd verifieras genom undersökningen 2018, och inte heller Väkeväinen kunde i detta område konstatera motsvarande fyndmängder.

Även provgroparna 73 – 84, som öppnades i tallskogen i den norra delen av fornlämningen och undersökningsområdet, kunde konstateras som fyndtomma eller mycket fyndfattiga. De grävenheter som ligger i den nordöstra avgränsningen av undersökningsområdet, samt de lägst liggande groparna på betesmarken på fastigheten Källsveden, representerade av provgroparna 109–121 och 123, hörde likaså till de fyndfattigaste grävenheterna inom undersökningen.

Figur 28. Fyndfrekvens i samtliga av de fyndförande manuellt grävda provgroparna på fornlämningen Sa 20.9. Storleken på grävenheterna kan variera. De flesta provgropar har torrsållats i fältundersökningen, men spadgropar kan vara osållade och från några provgropar togs sållprover som senare vattensållades.

Figur 29. Statistisk kompenserad fyndkvantifiering i de år 2018 öppnade schakten och provgroparna (röda punkter), samt i Väkeväinens provgropar från år 1975 (gröna punkter). Vita punkter representerar fyndtomma rutor. Punkterna växer storleksmässigt med antalet fynd, så att den minsta visar upp till 50 fynd (det vill säga allt ifrån ett värde högre än noll upp till 50), följande storlek upp till 100 fynd, följt av fynd upp till 500 stycken, 1000 stycken och den största storleken fler än 1001 fynd per kvadratmeter. Observera att den statistiska kompensationen är gjord till kvadratmeter stora grävenheter, varför fyndantalet inte kan läsas i absoluta antal fynd då grävenheterna varit större eller mindre. Den grönskräfferade linjen visar fornlämningen Sa 20.9 utsträckning idag, och den rosa linjen undersökningsområdet 2018. Skala 1:2000. Kartprojicering Mikko Helminen.

Figur 29 bekräftar bilden av de fyndrikaste områdena som de ser ut på basen av det verkliga antalet fynd. För att göra fyndmängden från undersökningen 2018 jämförbar mellan de olika grävenheterna, som varierade i storlek från halvmeter stora provgropar eller spadgropar till

större maskingrävda schakt, har en statistisk kompensation av storleken gjorts. Resultatet redovisas utgående från kvadratmeter stora enheter, och resultatet är ett numeriskt värde inom ett definierat intervall, och alltså inte det faktiska antalet fynd⁴. Med denna metod möjliggjordes en jämförelse mellan resultaten från den aktuella undersökningen med Väkeväinens resultat från 1975, där samtliga provrutor var en kvadratmeter stora. Grävenheternas storlek från Cederhvarfs undersökning är tyvärr för osäkra för att kunna användas, och från Meinanders undersökning år 1957 finns inte tillräcklig dokumentation tillgänglig.

De klasser som redovisas är inga fynd (0-värde), fyndenheter med ett värde större än 0 upp till 50 stycken fynd/m², enheter med fynd med värde mellan 50 – 100 fynd/m², enheter med fynd med värde över 101 – 500 fynd/m², 501-1000 fynd, samt enheter med fynd med värde över 1001 fynd/m². Klasserna visualiseras i figur 29 i punkter med växande storlek per klass för ett högre antal fynd.

Det framgår tydligt vilka områden som är de fyndrikaste. Gårdsplanen på Uppgård vidare nordväst mot maskinhallen, marken norr om maskinhallen och en bit norrut om stengärdesgården, samt de västligaste delarna av betet på fastigheten Källsveden bildar en sammanhängande mycket fyndrikt kluster. Fynden fortsätter därefter österut på kobetet på Källsveden längs den dåtida strandlinjen, och i den östra delen ökar igen fyndmängden i en intensivt utnyttjad yta.

Figuren illustrerar inte lika tydligt de mer fyndfattiga områdena, eftersom den lägsta klassen har ett fyndantal mellan förekomst upp till femtio fynd per kvadratmeter. Dock ser man att området i norr i den tätbevuxna granskogen och vidare österut, samt den utstickande delen mot sydväst är relativt fyndtomma eller fyndfattiga.

3.6 Fyndmaterialet

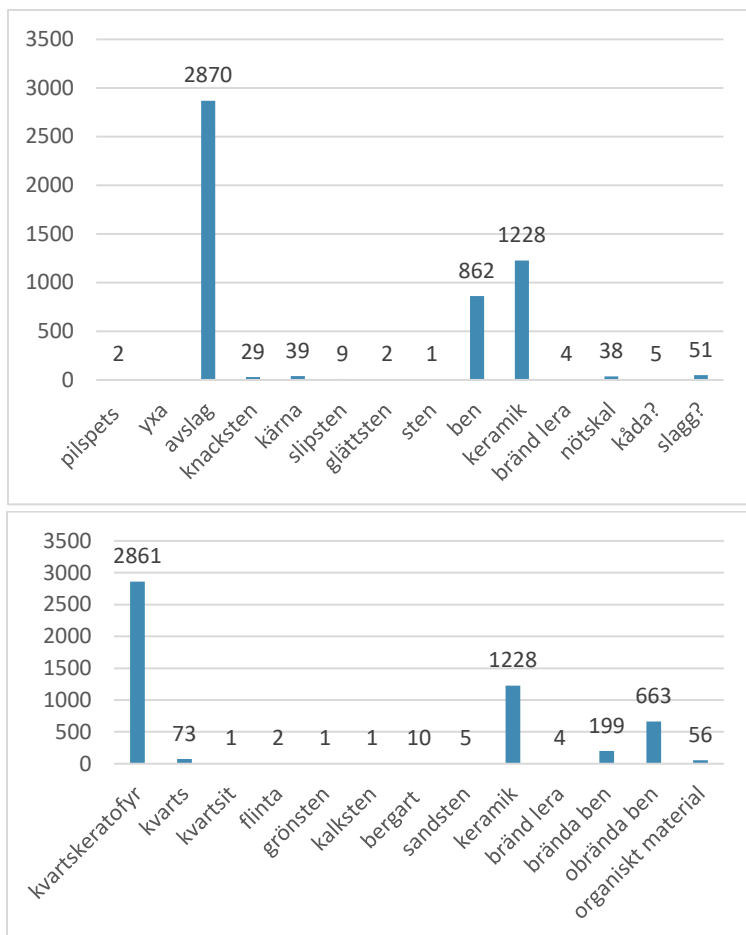
3.6.1 Jämförelse av mängder och vikt av allt fyndmaterial

Sammanlagt tillvaratogs i fältundersökningen 4998 stycken enskilda fynd som tillsammans vägde 68 810 gram, 68,8 kg. Dessa fynd tillvaratogs från schakt och provgropar. Därtill samlades på marken liggande lösfynd från området omkring den gamla åkern bakom maskinhallen på fastigheten Uppgård. Lösfynden uppgick till 132 stycken med en sammanlagd vikt på 9358,4 gram.

Figur 30 visar fyndkategorier enligt föremålstyp och material från hela undersökningsområdet 2018. Stenavslag utgör som väntat den rikaste föremålskategorin, och kvartskeratofyr är det överlägset mest förekommande materialet.

---

⁴ Den statistiska kompensationen räknades ut genom att dividera antal fynd i respektive grävenhet med grävenhetens area (storlek). Resultatet redovisas med två decimalers noggrannhet som resultat, antal kompenserade fynd, per kvadratmeter.

Figur 30. Diagrammet överst: fyndkategorier enligt föremålstyp från undersökningsområdet för fornlämningen Sa 20.9 2018. Diagrammet nederst: fyndkategorier enligt materialtyp från undersökningsområdet för fornlämningen Sa 20.9 2018.

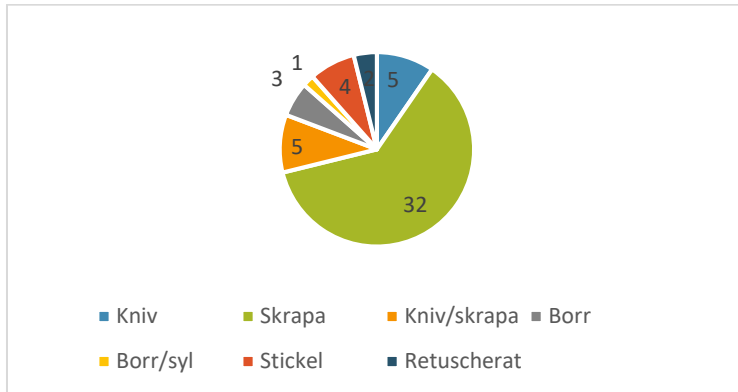
3.6.2 Stenmaterialet

Stenmaterialet utgör den största kategorin av fynd i undersökningen av fornlämningen Sa 20.9 Källsveden, liksom på de andra stenåldersboplatserna i Långbergsöda- Tengsöda området. Den största andelen stenmaterial utgörs av avslag i en porfyr bergart, så kallad kvartskeratofyr. Kvartskeratofyr förekommer i naturen som noder som var lätta för stenålderns stensmeder att plocka och använda.

Stenavslagen är av olika storlek, allt ifrån små spån till stora redskapsliknande avslag, och kan sägas representera ett urval av den typ av avfall som uppkommer i hantering och bearbetning av kvartskeratofyr. Stenens spjälkningsegenskaper gör att primäravslagen blir vassa och kan användas utan vidare bearbetning. Denna typ av avslag utgör ett massmaterial på boplatserna. De obearbetade avslagen i kvartskeratofyr uppgår till 2793 stycken med en sammanlagd vikt på ca 49,9 kg.

På en del av avslagsmaterialet av kvartskeratofyr ser man en vidarebearbetning där man format avslaget så att den fått en önskad form eller en vassare egg (jämför Darmark 2004, s 33). Sådana vidarebearbetningar finns i flera olika varianter i materialet från Källsveden, vid sidan av de vanliga obearbetade avslagen. Dessa vidarebearbetade avslag har kategoriserats i olika redskapstyper, utgående från egenskaper som vi idag tillskriver motsvarande redskap. Dessa redskapstyper är kniv, skrapa, borr eller syl, stickel och pilspets. En stickel är ett redskap för att rista in mönster i material såsom sten, horn eller ben. På några avslag av kvartskeratofyr ser man att kanten blivit retuscherad utan att man kan identifiera avslaget som en specifik redskapstyp, dock att den är bearbetad. Ibland kan retusch uppstå till följd av att avslaget använts, så kallad bruksretusch.

De identifierade föremålskategorierna inom avlagsmaterialet, som gjorts i samband med katalogiseringen av fynd från materialet från Källsveden, framgår av figur 31. Det bör noteras att typologiseringen av dessa redskap i olika kategorier är svår och att olika forskare tolkar dessa på olika sätt. Det som kan konstateras gälla alla dessa redovisade typer är dock att de vidarebearbetats från det ursprungliga rena avslaget.

Figur 31. Bearbetade stenavslag bland fyndmaterialet från undersökningen av Källsveden 2018. Kategoriseringen i redskapstyper har genomförts av arkeolog Annika Jeppsson i samband med katalogiseringen. Definitionen utgår från moderna redskap och deras funktioner. Samtliga redovisade avslag är av kvartsskeratofyr.

Bland avlagsmaterialet från Källsveden utgör 52 stycken av sammanlagt totalt 2793 stycken avslag av kvartsskeratofyr sådana som kan kategoriseras som vidarebearbetade till redskap. Avslag som kan liknas vid skrapor och knivar är vanligast förekommande. Ibland är särskiljandet av dessa två typer svår då de liknar varandra med ett definierat eggparti av olika form. Dessa utgör väl över hälften av alla definierade redskapstyper bland avslagen. Bland materialet finns även föremål med frambearbetade spetsiga eggpartier, såsom redskap av typerna sylar, sticklar och borrar.

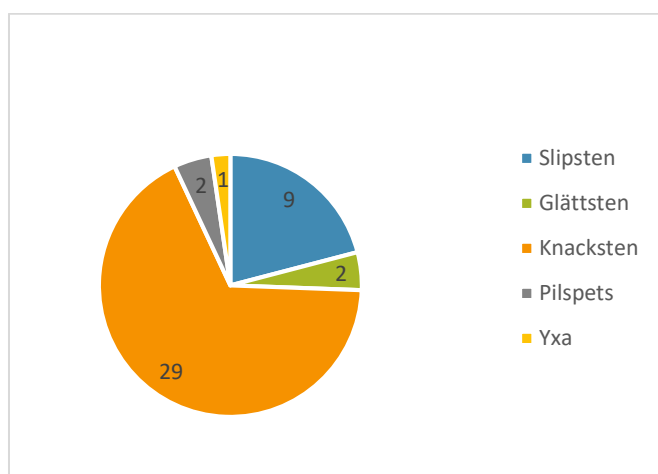
Figur 32. (Föregående sida). Övre raden: Avslag tolkade som borrar från undersökningen 2018. Från vänster; ÅM 806: 14, 151, 315, 469. Nedre raden: Avslag tolkade som knivar från undersökningen 2018. Från vänster; ÅM 806: 37, 79, 126, 176, 180, 543, 353. Foto G181009_-38, respektive G181009 _40, Lee Widegren Lundin.

Avslagen av kvartskeratofyr utgör majoriteten av stenavslagen på boplatsen. Det förekommer dock avslag i kvarts (72 st.), kvartsit (1 st.), grönsten (1 st.), flinta (2 st.) och ospecificerad bergart (1 st.). Kvarts materialet är det rikaste efter kvartskeratofyren. Kvartsen är i form av avslag förutom i tre fall där de utgjort en pilspets (ÅM 806: 616) samt en möjlig (pil)spets (ÅM 806: 616) (figur 33). Flinta förekommer inte naturligt på Åland och utgör alltid ett importmaterial, sannolikt som färdiga föremål. De två flintavslagen (ÅM 806: 542, 304) är en indikation på att det på Källsveden finns hela föremål av flinta.

Figur 33. Spetsformiga avslag i kvarts och kvartskeratofyr från undersökningen 2018. Från vänster; ÅM 806: 90, möjligt (pil)spetsämne, 616, samt 618, pilspetsar. Foto G181009_01, Lee Widegren Lundin.

Vid sidan av avslag och bearbetade avslag finner man bland stenmaterialet kärnor, som utgör resultatet eller slutprodukten av den sönderslagna stenen. I undersökningen sammanlagt hittades 39 kärnor med en vikt på 1955 gram, samtliga av kvartskeratofyr.

Figur34. Kvantifiering av antalet identifierade stenredskap i materialet från Källsveden. De flesta redskap utgörs av knack- eller slagstenar, följt av slip- och glättstenar. Två säkra pilspetsar och en yxa kunde identifieras bland stenredskapen.

Figur 34 visar de olika redskapstyperna som identifierats bland stenmaterialet, de bearbetade avslagen av kvartskeratofyr borträknade. Knackstenar (figur 35) har använts som olika typer av slag eller tryckredskap. De är ofta av andra bergarter än kvartskeratofyr, eftersom natursten i olika storlekar som sitter bra i handen har använts. Slagytan bär spår av användningen. Ibland kan man dock bland kvartskeratofyren hitta kärnor som sekundärt använts som knackstenar, från Källsveden finns två sådana (ÅM 806: 49, 161).

Slipstenar finns i flera material från Källsveden. Sandsten är mjuk och lämpar sig väl att använda som slipsten. Från undersökningen tillvaratogs 9 slipstenar, de flesta av sandsten.

Därtill kommer två så kallade glättstenar (ÅM 806: 334, 681), det vill säga ett slip- eller gnidverktyg som använts för att gnida eller polera en yta.

Figur 35. Knackstenar i kvartskratofyr från undersökningen 2018. Från vänster; ÅM 806: 655, 675, 676. Foto G101018_73, Lee Widegren Lundin.

En stenyxa hittades i undersökningen på Källsveden. Stenyxan var en håleggad tillslagen yxa i bergart (ÅM 806: 594, figur 36). Yxan hade en skarp egg men var över hela sin yta oslipad. Den framkom i den nordöstra avgränsningen av fornlämningen, nära den bergsbundna östra avgränsningen vid betet på fastigheten Källsveden. Den med spade öppnade provgrop 108 var den fyndrikaste av alla grävnheter inom undersökningen 2018.

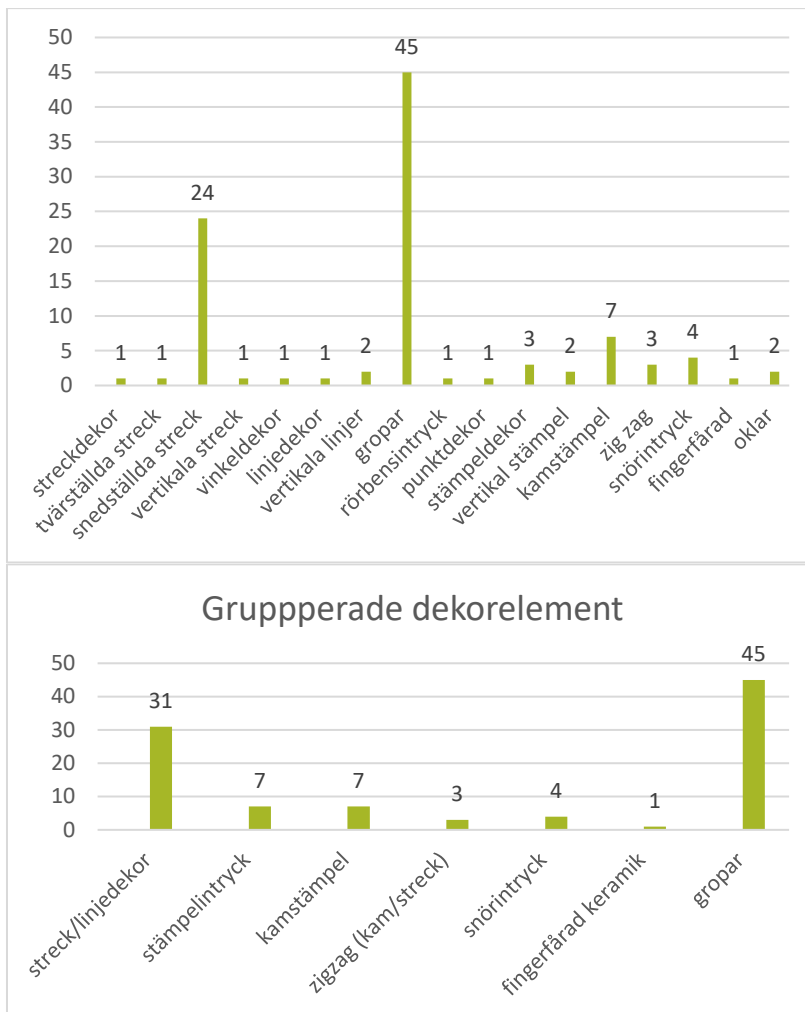
Figur 36. Stenyxan i bergart som hittades i den fyndrikaste provgropen 108 i undersökningen av Källsveden 2018. Yxan är håleggad och oslipad. ÅM 806: 594. Foto till vänster Daniel Anderberg, till höger G181010_22, Lee Widegren Lundin.

3.6.3 Keramikmaterialet

Gropkeramiken från Källsveden har typologiserats som så kallad yngre gropkeramik. Gropkeramiken på Åland brukar delas in i en äldre och en yngre fas, även benämnda Jettböle I och II stilarna efter Cederhvarf (1912) och utvecklades senare Meinander (1957), bägge efter eller i samband med genomförda undersökningar på bland annat Källsveden. Käriformen inom gropkeramiken är en spets- eller flatbottnad kruka med profilerad skuldra. Dekorelementen utgörs av den traditionella typologiska beskrivningen av dekor som ofta är applicerad som kamstämpel eller vargtandsmönster (Stenbäck 2003: 79).

Från Källsveden tillvaratogs i undersökningen 2018 sammanlagt 1228 keramikskärvor med en sammanlagd vikt på 3127,7 gram. Keramiken kommer från både schakt och provrutor, och det mesta keramikmaterialet är hittat från de generellt fyndrikaste ytorna inom

undersökningsområdet. Av dessa 1228 skärvor uppvisade 101 stycken skärvor med en vikt på 826,6 gram ornering. Keramikens lera och magring har bedömts okulärt. Godset är magrat med krossad bergart och kvarts, och porer i leran tyder på att det även funnits organisk magring.

Figur 37. Den tillvaratagna keramikens samtliga registrerade dekorelement (diagrammet överst), samt dekorelementen grupperade i huvudtyper (diagrammet nederst). Streckdekor, stämpelintryck, framför allt gropar, dominerar bland dekorelementen.

De dekorelement som finns på de dekorerade skärvorna framgår av figur 37. I figuren grupperade dekorelement (det nedersta diagrammet) representerar samma typ av dekor, till exempel streck och linjer eller olika stämpeldekor, sammanslagna så att ett mönster i dekortyper tydliggörs. Av det övre diagrammet framgår samtliga olika variationer av dekor som identifierats i keramiken på Källsveden i undersökningen. Gropar och streckdekor utgör de vanligaste dekorelementen på keramiken. Kamstämpeldekor, streckdekor med korta streck, ofta applicerad som snedställda streck i vågräta rader eller som zigzag mönster är vanliga i materialet och generellt inom den yngre gropkeramiken. Groparna utgör de mest frekventa dekorelementet i materialet från Källsveden.

Figur 38. Bilder på dekorerad keramik. Bilden till vänster ÅM 806: 377, keramik med stämpeldecor i form av cirklar. Bilden till höger ÅM 806:481, 465 keramik med gropar. Foto: Jenni Lucenius.

Sammanlagt hittades 25 stycken mynningsbitar av keramik från keramik. Av dessa var 7 stycken oornerade, medan resten uppvisade dekorerad på kärnväggen och eller mynningsranden. Av de oornerade mynningsbitarna kom fem stycken från provgrop 71 och hade passning, det vill säga de kommer alla från samma kärn (ÅM 806: 473). Av de dekorerade mynningsbitarna hade tre stycken passning (ÅM 806: 186) och ytterligare två stycken mynningsbitar (ÅM 806: 595 - 596) uppvisade en så lika dekor att de bedömdes utgöra delar av samma keramik. Av de 25 stycken mynningsbitarna kunde därmed tre krukor rekonstrueras.

Hela 19 stycken skärvar uppvisar spår av sekundärbränning under stark värme så att blåsor har bildats (ÅM 806: 63). Materialet omfattar en mynningsbit där man kan se dekor på mynningskanten i form av små snedställda streck. Det är oklart om detta material representerar en kruka eller flera, och om samtliga eller flera av skärvarna de facto representerar mynningar. Alla brända keramikskärvar hittades i provgrop 12. I de fall där själva mynningsranden är dekorerad är dekoren utförd som antingen snedställda streck, raka streck överkanten, kamstämpeldecor, annan stämpeldecor och gropar (se bilaga 2, fyndlista, figur 39). Man kan dock konstatera med utgångspunkt i mynningsbitarnas storlek och tjocklek att det på Källsveden funnits krukor ifrån mindre tunnväggiga miniatyrkärn till grövre och större kok- och förvaringskärn.

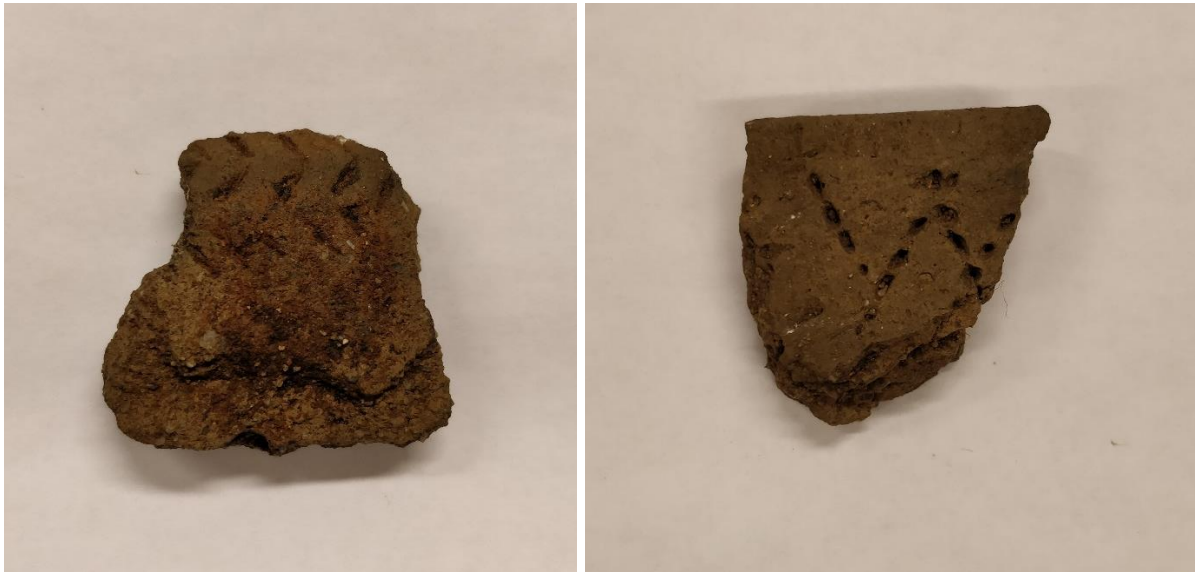

Figur 39. Mynningsbitar från undersökningen. På bilden syns keramik med dekor även på mynningsranden i form av streck- och stämpeldecor. ÅM 806: 186, 193, 251, 363, 364, 365. Foto G18101051, Lee Widegren Lundin.

I det keramiska materialet från undersökningen 2018 identifierades även 11 skärvar från keramikens hals eller skuldra. Till dessa räknas inte de ovan redovisade mynningsbitarna även om hals- och skulderdelen även finns kvar på mynningsbitarna. Två stycken skärvar är definierade som hals och resten som skuldror. Av dessa är endast en skärva odecorerad (ÅM 806: 447), Övriga är ornerade med de dekorelement som generellt uppträder på keramiken (figur 37).

Fyra bottenbitar från keramikkrukor hittades i undersökningen 2018. Av dessa kan två konstateras vara runda eller rundade i formen (ÅM 806: 369, 612), medan de övriga två (ÅM 806: 199, 220) representerar övergången mellan botten och kärlsida och är odefinierade till bottenform.

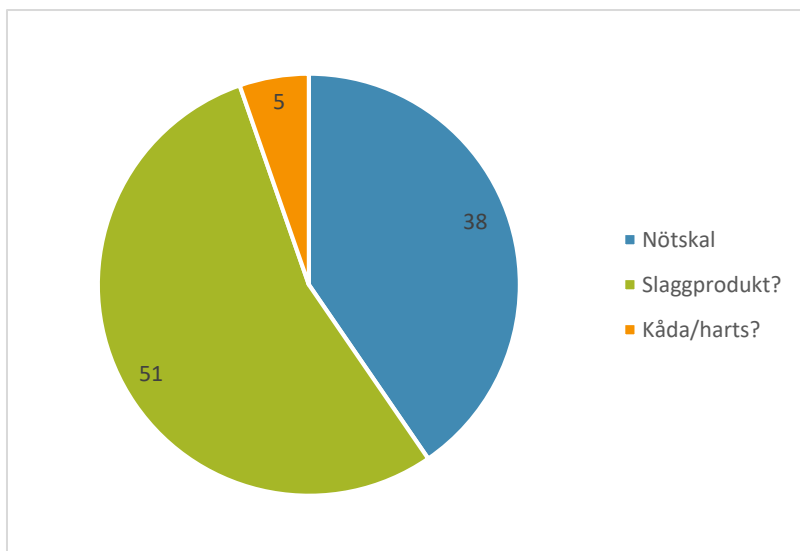
Figur 40. Bilder på dekorerad keramik. Bilden till vänster ÅM 806: 567, keramik med streckdekor i form av zigzag mönster. Bilden till höger ÅM 806:595 keramik med streckdekor (kam) i vinkelmönster. Foto: Jenni Lucenius.

Förutom den ovan presenterade keramiken finns i det keramiska materialet från Källsveden fyra fyndposter benämnd bränd lera (ÅM 806: 267, 784, 505, 590). Dessa fynd kan sannolikt härledas till keramikfynden, eftersom de utgör råmaterial i form av lera eller keramik i olika skeden av tillverkning och förbränningsgrad. Dessa kan inte tolkas som föremål i sig, såsom delar av figuriner eller lerklining. Figuriner hittades dock i Meinanders undersökning av Källsveden år 1957 (Storå 2001, s 66).

3.6.4 Organiskt material

Från undersökningen 2018 på Källsveden tillvaratogs organiskt material i form av brända och obrända ben och förkolnade hasselnötsskal. Därtill hittades fem stycken fynd av ett ännu oidentifierat organiskt material, som skulle kunna vara kåda eller harts (ÅM 806: 621). Från stenålder har man hittat kåda med bitmärken, vilket kan innebära att den använts att tugga på. Av fossiliserad kåda bildas bärnsten som under stenåldern slipades till bland annat smycken. Sådana har hittats från gropkeramiska platser i Långbergsöda, bland annat från Glamilders (Vaara 2004).

I samma provgrop som den möjliga kådan (provgrop 108), samt i provgrop 28 hittades även klumpar av ett annat sannolikt organiskt material, sammanlagt 51 stycken bitar, som ännu inte kunnat identifieras (ÅM 806: 620, 740). Det ser ut som ett slags slaggprodukt, är väldigt lätt och kan kanske sättas i samband med produktionen av det förstnämnda materialet. För att med säkerhet identifiera vad det är för material krävs noggrannare analyser.

Figur 41. Mängden tillvarataget organiskt material från undersökningen av Källsveden 2018. Förkollnade hasselnöttskal finns i relativt stor mängd i materialet, Därtill finns ännu med säkerhet inte identifierat, sannolikt organiskt material, som sannolikt utgör kåda/harts i olika förbränningsgrad.

Förkollnade hasselnöttskal hittades sammanlagt 38 stycken från olika delar av boplatsen Källsveden, både i grävningarna och i sällprover (se figur 43 provlista och bilaga 2, fyndlista). Några av dessa kommer att skickas för datering, så att naturvetenskapliga dateringar från platsen Källsveden kan belysa platsens ålder. Från Källsveden finns sedan tidigare naturvetenskapliga dateringar (se kapitel 3.1), men dessa kommer från gårdstunet på Uppgård och visar inte på eventuella variationer i kronologi inom den relativt stora fornlämningens yta. Resultaten av den naturvetenskapliga dateringen redovisas i en skild analysrapport.

Figur 42. Vänster stortå av en säl, identifierad av osteolog Rudolf Gustavsson. ÅM 806: 146. Foto G181009_22, Lee Widegren Lundin.

Det osteologiska materialet från undersökningen består av brända och obrända ben. Enligt fyndkatalogen utgör de obrända benen en större andel av materialet än de brända benen, vilket är anmärkningsvärt eftersom det i första hand är brända ben som bevaras i högre grad. En obrända benen uppgår till 663 stycken med en vikt på 475,3 gram, medan de brända benen väger sammanlagt 60,61 gram och är 199 till antalet.

Materialet har inte genomgått osteologisk analys, men i fältfasen kunde konstateras att bland animalbenen finns åtminstone falanger från säl, dock oklart vilken art. Osteolog Rudolf Gustavsson har identifierat ett av de obrända benen (ÅM 806: 146, figur 42) som ett sälben med inhak, från vänsterstortå av en säl i ålder mellan 8–15 år, beroende på art (*Mt 1, sin, prox*) (Gustavsson, muntlig uppgift 20.8 2018).

Osteologiska analyser har dock gjorts av material från Cederhvarfs tidigare undersökning på Källsveden (Storå 2001). De mesta av det osteologiska materialet från Cederhvarfs undersökning hittades i groparna 181 och 182, situerade på gårdsplanen till bostadshuset på Uppgård (se figur 14 a-b). Den osteologiska undersökningen visar att materialet domineras av grönländssäl (*Pagophilus groenlandica*, tidigare *Phoca groenlandica*) (135 stycken ben i provgrop 181) och vikare (*Phoca hispida*) (58 stycken/pg 181), men även mindre mängder av gråsäl (*Halichoerus grypus*) (3 stycken/pg 181), nötkreatur (2 stycken/pg 181), kronhjort (1 stycken/pg 181) och gris (3 stycken/pg 181) har identifierats. Även tre fragment av skalltak från människa identifierades bland benmaterialet. (Storå 2001, paper III, s 65–66).

Prover togs in från grävnheter och anläggningar enligt figur 43. Jordproverna (JP) är tillvaratagna för framtida analyser, såsom makro- och markkemisk analys. Marken innehåller information som kan berätta om förhistoriska människors aktiviteter och även om naturliga processer i marken. Markens morfologiska och kemiska egenskaper förändras av människans aktiviteter och kan berätta om förhistorisk markanvändning och boplatsorganisation. En arkeobotanisk makrofossilanalys kan identifiera vilda och eventuella odlade växter som utnyttjats under förhistorisk tid. Eventuella analysresultat redovisas i skilda rapporter.

Sållprover (SP) togs in från schakt, som i regel skopsållades men inte torrsållades genom 4 mm nät i fält, och provgropar där det bedömdes finnas behov för ett finare prov, vid sidan av torrsållning i fält, att vattensålla. Vattensållningen gjordes efter fältfasen och syftet var att tillvarata även de minsta fynden i ett prov, för att få en representativ bild av allt material.

Typ	ID	Ruta/Schakt	Nivå	Kommentar	Liter/gram	Fynd
JP	1	Schakt 11	z 35,5 möh	från toppen av sandlager. För analys, osållat	3245,4 g	Osållat
SP	2	Schakt 11	z 35,5 möh	från toppen av sandlager	2 liter	ÅM 806: 736–737
SP	3	Schakt 11	z 35,5 möh	från toppen av sandlager	2 liter	Inga fynd
JP	4	Schakt 11	z 35,5 möh	från toppen av sandlager. För analys, osållat	3703,5 g	Osållat
SP	5	PG 12	z 32,4 möh		2 liter	ÅM 806: 738
JP	6	PG16	z 32,8 möh	för analys, osållat	3264,4 g	Osållat
SP	7	PG16	N4	lera	2 liter	Inga fynd
SP	8	Schakt 23		från sållhög, övergång mylla - lera	2 liter	Inga fynd
SP	9	Schakt 23		lera med sandinslag, 80 cm djupt	2 liter	Inga fynd
SP	10	Schakt 23		sandlager, 1 meters djup	2 liter	Inga fynd
SP	11	Schakt 24		sandlager, ca 70 cm djup	2 liter	ÅM 806: 683
SP	12	Schakt 26		mylla-sand, ca 40 cm djupt	2 liter	ÅM 806: 684–686
SP	13	Schakt 27		ur sandlager mot botten	2 liter	ÅM 806: 687
SP	14	PG 28	N3		2 liter	ÅM 806: 739–744
SP	15	PG 29	N6	grusigt lager	2 liter	ÅM 806: 688–689
SP	16	PG 31	N3	mylla	2 liter	ÅM 806: 745–750
SP	17	PG 31	N4	grusigt lager	2 liter	ÅM 806: 690–694
SP	18	PG 37	N3	mylla	2 liter	Inga fynd
SP	19	PG 47	N4	grusig mo	2 liter	ÅM 806: 695
SP	20	PG 47	N6	grusig mo	2 liter	ÅM 806: 696–697
SP	21	PG 48	N5	fin sand	2 liter	Inga fynd
SP	22	PG 52	N5	grusig sand	2 liter	ÅM 806: 721
SP	23	PG 54	N3	litet lerparti 35 cm djupt	2 liter	ÅM 806: 751–752
SP	24	PG 55	N4	mylla och mo	2 liter	ÅM 806: 723–724
SP	25	PG 55	N5	mo grusigt	2 liter	ÅM 806: 753
SP	26	PG 57	N4	grusig sand/mo med ben	2 liter	ÅM 806: 698–700
SP	27	PG 63	N3		2 liter	ÅM 806: 701–704
SP	28	PG 67	N3		2 liter	ÅM 806: 754–757
SP	29	PG 66	N4	grusigt lager	2 liter	ÅM 806: 705–708
SP	30	PG 70	N3		2 liter	ÅM 806: 709–711
SP	31	PG 72	N3	kulturlager	2 liter	ÅM 806: 712–716
SP	32	PG 72	N3-4	kulturlager	2 liter	ÅM 806: 717–720
SP	33	PG 74	N3	fet sandflammig mylla	2 liter	ÅM 806: 722
SP	34	PG 89	N4	brun sand	2 liter	ÅM 806: 725–726
SP	35	PG 108	N1-3	sållprov mylla	2 liter	ÅM 806: 727–733
JP	36	PG 108	N3-4	för analys, osållat	3369,6 g	Osållat
SP	37	PG 124		sållprov från 30 cm djup. Mo	2 liter	ÅM 806: 734–735
SP	38	PG 29	N3		2 liter	ÅM 806: 758–761

Figur 43. Lista över tagna prover ur grävnheter från undersökningsområdet för Sa 20.9. SP står för sållprov och JP för jordprov. Jordproverna har inte sållats, sållning och genomgång görs i samband med analys.

3.6.5 Lösfynd

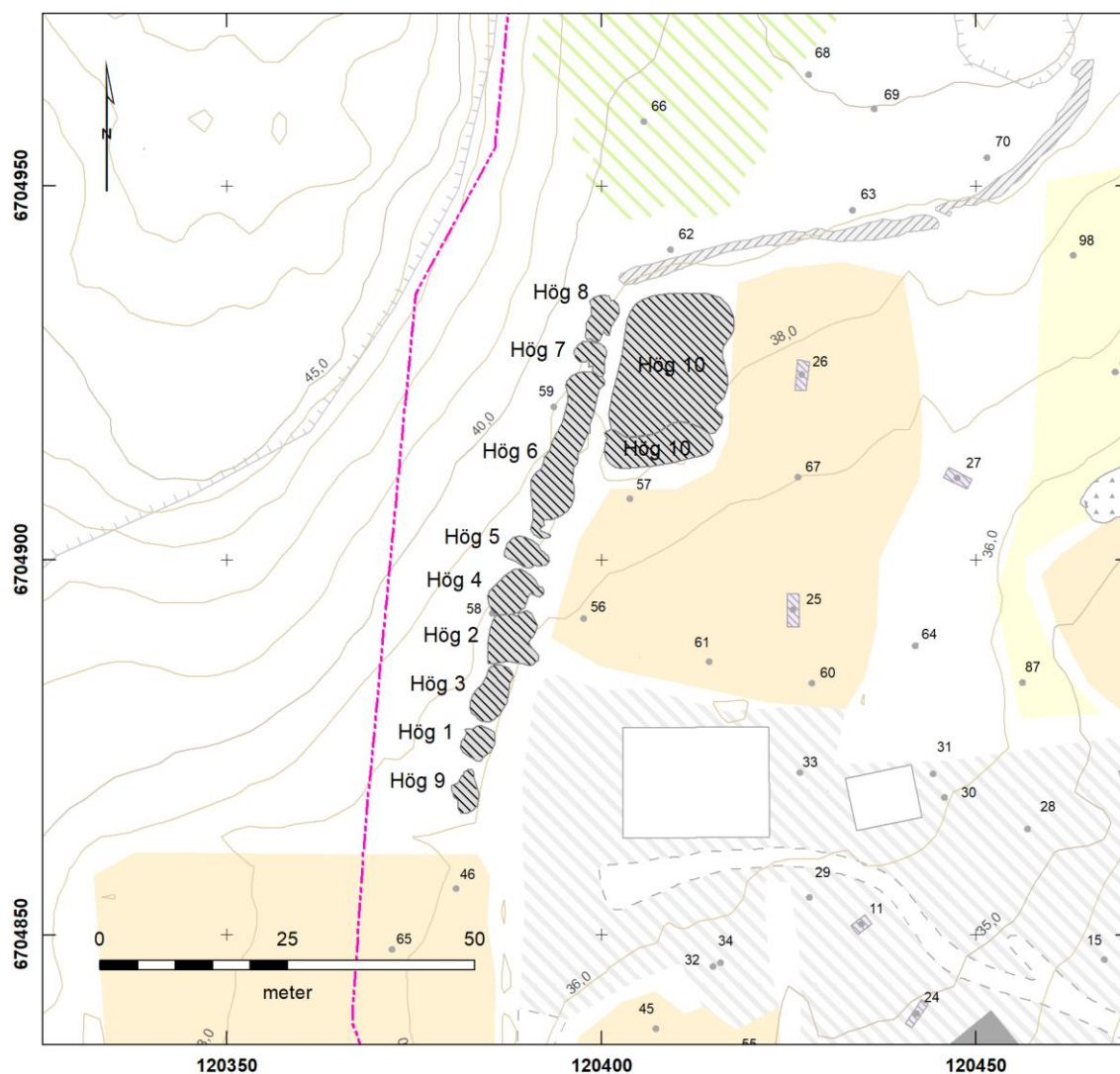
Lösfynd tillvaratogs som ytplockning av fynd som låg exponerade på marken. Lösfynd togs endast in från området norr om maskinhallen på fastigheten Uppgård, i relation till den mindre åkern som ligger på platsen.

I området fanns en större jordhög, hög 10, som enligt muntliga uppgifter från markägare härrör från byggandet av maskinhallen på 2000-talet. Från jordhögen tas kontinuerligt jord som körs som utfyllnad till andra områden i byn. Eftersom området under och omkring maskinhallen var arkeologiskt svåråtkomligt, plockades fynd in från högen för att kunna konstatera att den innehöll artefakter av stenålderskaraktär. Eftersom fynden representerar en sekundärt

deponerad kontext plockades de fynd som låg på ytan av högen in. Därtill torrsållades ett urval jord genom 4 mm såll. Som resultat kunde konstateras att området under maskinhallen innehållit fynd av forntida karaktär, men att dessa är sekundärdeponerade och visar således endast på förekomst.

Längs den västra avgränsningen av området löper ett dike ovan vilket det finns tydliga högar av uppgrävt material. Högarna är kompakta och beväxna av markvegetation och träd, och har funnits på platsen för en lång tidsperiod. Eftersom det i dikeskanten och på marken ändå låg fynd exponerade gjordes en ytplockning av högarna, där de exponerade artefakterna plockades in. Fynden kontextualiserades från hög 1 - 9, se figur 44 och 45. Resultatet var detsamma som för hög 10, förekomst av stenåldersartefakter kunde konstateras, men resultaten är enbart indikativa och visar på förekomst.

Sammanlagt utgjorde lösfynden från de tio högarna 132 stycken med en sammanlagd vikt på cirka 9 kg. Omkring hälften av dessa fynd, såväl till antal (68 stycken) som vikt, kom från hög 10; 68 stycken fynd med en vikt på 5041,6 gram.

Figur 44. karta över högarna 1–10 där lösfynd tillvaratogs. Högarna är inte jämförbara resultatmässigt då de är av olika storlek och olika stor del av ytan fanns tillgänglig att okulärt besiktiga. Från hög 10 sållades stickprov för att få en tydligare bild av föremålmängden. Skala 1: 1000. Kartprojicering Mikko Helminen.

Objekt	Platsangivelse	Beskrivning	Foto	Fynd
Hög 1	Parallell med maskinhallen.	Uppkastad från diket. Övervuxen med syren, gräs och täckt av löv. Fläckvis synlig sand/grå mo. Större stenar finns i ytan. Inga ingrepp gjordes. En kärna hittades.	G180606_02	ÅM 806: 648–649
Hög 2	SV hörnet av gammal åker norr om maskinhallen. Över diket.	Över högen går 2–3 stigar på vilka sediment exponeras (fin mo). Mycket fynd. "Pucklarna" täcks av gräs och mindre träd.	G180606_04	ÅM 806: 651–652
Hög 3	Parallell med maskinhallen.	Högen består egentligen av tre mindre högar. Det växer gräs, tall, björk, blommor och sly på högen. Inte mycket sediment exponerat.	G180606_03	Nej
Hög 4	N om "hög 2" längs diket V om den gamla åkern.	En stor gran, gräs och markvegetation växer på högen. Fynd av tre stycken avslag i slätten mot diket.	G180606_06	ÅM 806: 653
Hög 5	N om "hög 4" längs diket V om den gamla åkern.	Täckt av markvegetation.	G180606_07	Nej
Hög 6	N om "hög 5" längs diket V om den gamla åkern.	En väldigt lång hög som egentligen består av flera högar. Björkar, granar, gräs och tall växer på högen. Mycket fynd av keramik, sten och ben. De flesta på Ö sidan av högen mot diket där det fanns exponerad sediment. Mycket fynd (i synnerhet keramik) i högens början och slut.	G180606_08	ÅM 806: 654–657
Hög 7	N om "hög 6" längs diket V om den gamla åkern.	Högen består egentligen av 2 "pucklar". Väldigt mycket fynd från alla sidor av högen. Finns en del av keramik, sten och ben.	G180606_09	ÅM 806: 658–666
Hög 8	N om "hög 7" längs diket V om den gamla åkern.	Högen är övervuxen av gräs. Ej mycket sediment synligt.	G180606_10	ÅM 806: 668
Hög 9	S om "hög 1", V om containern.	Högen består av två "pucklar". Mark är exponerad på den upptrampade stigen som ligger Ö om hög 9. Högen är övervuxen av gräs, mossor och syren. Löv ligger på högen. Ett fynd av sten gjordes på den upptrampade stigen. I övrigt endast recenta fynd i form av metall, textil och porslin.	G180607_01 G180607_02	ÅM 806: 669
Hög 10	Stor hög i NV hörnet av den gamla åkern N om maskinhallen	Högens jord kommer enligt fastighetsägarens uppgift från där maskinhallen står idag. Högen är en enhetlig hög. Den är något övervuxen av gräs, buskar och brännässlor. Högen är uppskattningsvis 10 x 20 m. Vid dokumentationstillfället hade en viss mängd jord tagits bort från högen för att fungera som markutfyllning på närliggande fastighet. I den exponerade jorden kunde ytfynd göras och totalt 10 stycken 17-litershinkar torrsållades.	G180604_01 G180604_02 G180604_03 G180604_04	ÅM 806: 670–672, 674–678, 680–682

Figur 45. Beskrivning av högarna 1 - 10 från vilka lösfynd plockades in. Högarna 1 - 9 ytplockades, medan delar av hög 10 torrsållades.

4. Tolkning

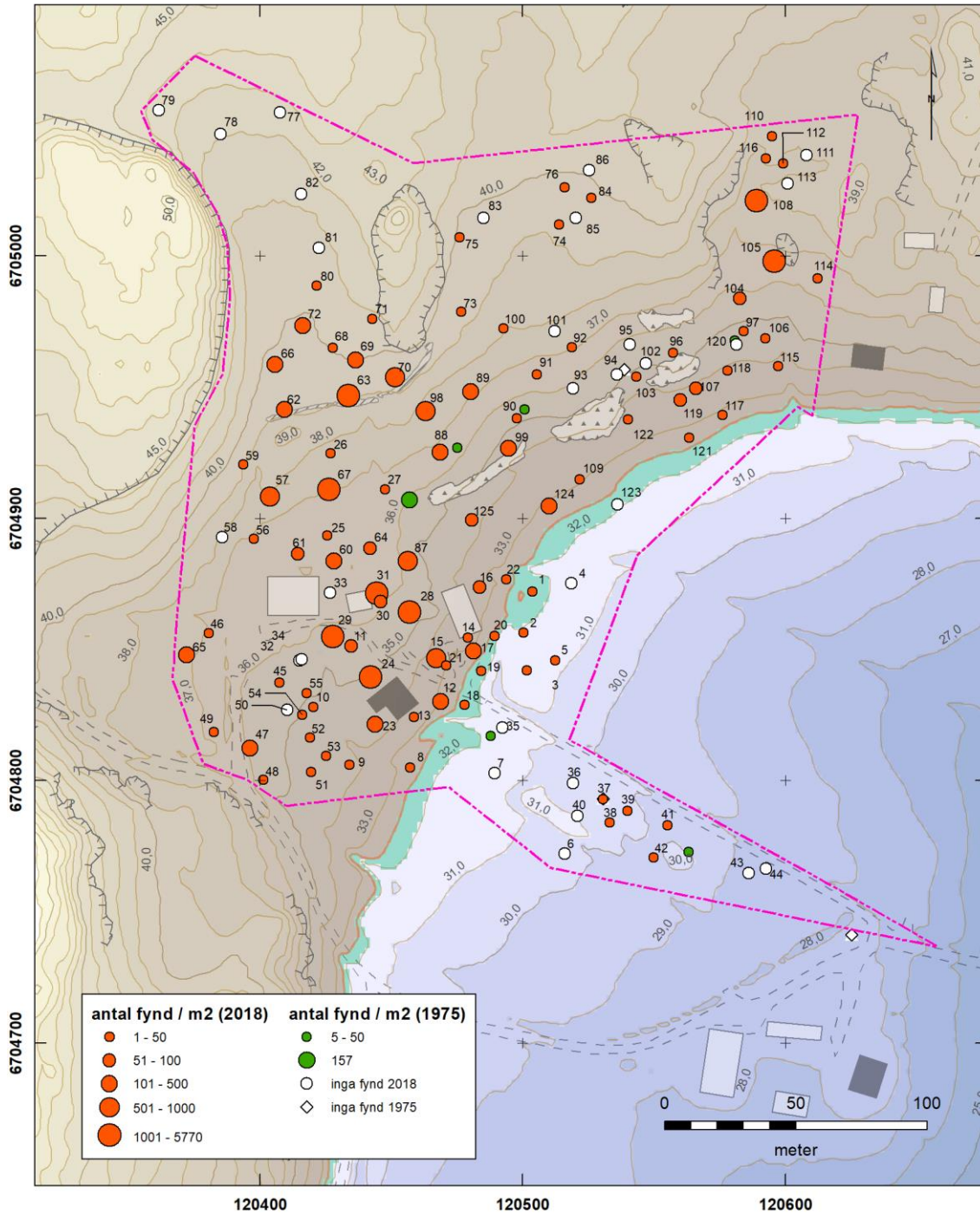
Spridningen av fynd i undersökningsområdet för Källsveden bekräftar att fornlämningen haft ett kärnområde situerat där Cederhvarf placerade det, på gårdsplanen kring boningshuset på Uppgård, ovanför 32 meters höjdkurvan som representerar den forntida strandlinjen. I detta område hade Cederhvarf grävnheter som var mycket fyndrika på ett sätt som kännetecknar de gropkeramiska platserna. Fyndmaterialet bestod av keramik, leridoler, stenredskap och ett intressant organiskt material med snäckskal och rovfågelsklor. På gårdsplanen genomfördes en markradarundersökning på 2000-talet som indikerar förekomst av kulturlager och anläggningar. I undersökningen 2018 hittades på botten av ett schakt en stenläggning som påminner om de hydd- eller härdbottnar som påträffats vis andra neolitiska platser i Långbergsöda by.

De mest fyndrika områdena sträcker sig från bostadshuset en bit norr om den gamla åkern och stengärdesgården, samt vidare mot nordöst på fastigheten Källsvedens betesmark. Den västra delen av betet ingår i det centrala fyndområdet (provgroparna 88, 89 och 98). Längs med betet har stranden vid tiden för platsens nyttjande legat längs 32 meters höjdkurvan i form av en strandzon med en relativt flack strand. Boplatsen innehåller i öster ytterligare ett mycket fyndrikt område och avgränsas därefter av bergiga områden bortom vilka det är fyndtomt. I norr tar fynden slut ovanför 40 - 40,5 meters höjdkurvan i skogen.

De delar av fornlämningen som ligger mellan 40 meters höjdkurvan och 38 meters höjdkurvan öster om berget och stengärdesgården är relativt fyndfattiga. Fynden på betet i Källsveden ligger i huvudsak under 38 m ö h, även om de en bit västerut i granskogen förekommer ända upp till 40 meters nivåer. I åkermarken finns inga fyndmängder under 32,5 m ö h. Fortsättningsvis förekommer artefakter ytligt i åkermarken, men i dessa områden kunde inte några betydande fyndmängder redovisas i orörda marklager, och ytorna representerar den forna havsviken.

Fornlämningen växer något västerut, väster om boningshuset på Uppgård, så att ett mindre område söder om maskinhallen (provgroparna 54, 55 och schakt 10) och norr om maskinhallen (provgroparna 56, 60 och 61 och norrut till provgrop 72) på fastigheten Uppgård inkluderas i fornlämningsområdet för Sa 20.9 Källsveden. I norr finns fornfynd ännu en bit ovanför stengärdesgården, på en nivå om 40 - 40,5 meter över havet. Fornlämningens norra avgränsning kan dock eventuellt justeras öster om provgrop 75 och berget samt gärdesgården så att den hamnar en bit längre söderut än idag, så att delar av skogsmarken exkluderas. Här finns fyndtomma eller fyndfattiga områden (provgropar 83 – 86, 74 - 76 samt 84). För den södra avgränsningen som idag går längs betet på Källsveden innebär undersökningen att fornlämningens gräns kvarstår eller justeras till omkring 32 – 32,5 m ö h. I den östra avgränsningen växer fornlämningen med några meter så att provgrop 108 inkluderas i fornlämningen. Provgroparna 110–113 och 116 samt 114 innehåller inte flera än 1–2 fynd vardera.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att fornlämningen Sa 20.9 Källsveden har identifierats till dess centrala del, kring gården Uppgård, samt med ett mycket fyndrikt kärnområde även i fornlämningens östra del kring provgrop 105 och 108. Mellan dessa platser har fornlämningen utnyttjats vid en strand som löpt 32 meters höjdkurvan. Platsen har i varierande omfattning utnyttjats mot norr och nordväst från denna strand. Under maskinhallen har delar av fornlämningen sannolikt grävts bort, och det blev tydligt i undersökningen att den fortsätter som mycket fyndrik på norra sidan av maskinhallen på åkermarken och en bit in i granskogen.

Figur 46. Resultat av undersökningen där platsen Källsveden definieras som liggande på höjder ovanför 32 (32, 5) meter över havet. Kartan visar grävnheter med fynd från undersökningen 2018 som röda prickar, 1975 som gröna prickar och fyndtomma provgröpar och schakt som vita prickar. Mängden fynd är statistiskt kompenserad för att möjliggöra jämförelser mellan grävnheter i olika storlek, till en kvadratmeter stora grävnheter. Landskapsrekonstruktionen visar strandlinjen vid 33 m ö h (bruna linjen) och 32 m ö h (turkosa linjen). Skala 1: 2500. Karta Mikko Helminen.

5. Slutsatser

Syftet med fältundersökningen var att utreda den faktiska förekomsten och omfattningen av fynd och kulturlager inom den fasta fornlämningen Sa 20.9 Källsveden.

Inom förstudien gjordes med utgångspunkt ur höjd- och terrängdata från Lantmäteriverket och geologisk information från Geologiska forskningscentralen i Finland en landskapsrekonstruktion av den forntida platsen, i syfte att utreda potentiella områden för fornlämning. Den topografiska modellen kombinerades med en utredning över historisk markanvändning i området. Översiktskartorna från de tidigare undersökningarna i området digitaliserades för att ge en bild av den sedan tidigare konstaterade fyndspridningen inom den fasta fornlämningen Sa 20.9 Källsveden. Med utgångspunkt i förstudien riktades fältinsatserna till de områden som förstudien visade vara potentiella, samt sedan tidigare outhämtade för fornlämning. Det arkeologiska underlaget som de tidigare undersökningarna kunde erbjuda var ringa, och därför behövdes omfattande fältinsatser både för att utreda gränserna och för att identifiera och bekräfta de centrala delarna av fornlämningen. Även områden som ingår i fornlämningsområdet Sa 20.9 som inte uppvisar potential för fornlämning undersöktes för att om möjligt kunna avskrivna dessa ytor.

Metoden visade sig vara framgångsrik både som grund till fältmetodikerna samt för att tolka boplatsens utsträckning och karaktär. Undersökningen resulterade i att fornlämningens utsträckning minskat i vissa områden, samtidigt som den utökats i viss riktning till områden som tidigare inte utgjort fornlämning. Källsveden ligger till största del inom den tidigare definierade fornlämningsytan, men har därtill vuxit till att omfatta ytterligare områden på fastigheten Uppgård. Även i den östra avgränsningen på fastigheten Källsveden har fornlämningen vuxit mot öster, medan den belastade ytan möjligen minskat i den norra avgränsningen i övergången till skogsmarken. Den mot sydöst utstickande landremsan parallellt med Västergatan under 32 meters höjdkurvan kunde efter undersökningen avskrivas som fornlämning.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att undersökningen har uppnått sitt syfte att precisera fornlämningens gränser, och att fornlämningspolygonen för Sa 20.9 idag inte motsvarar de ytor som innehåller fornfynd. Gränserna för fornlämningen behöver därmed preciseras så att de motsvarar den faktiska utbredningen av fornlämningen som den definierats i undersökningen 2018.

Mariehamn 6.11 2018

Antikvarie Jenni Lucenius

Källor

Litteratur

Cederhvarf, Björn. 1912. Neolitiska lerfigurer från Åland. *Finska Fornminnesföreningens tidskrift* 26. Helsingfors.

Darmark, Kim. 2004. Mängder av sten - en kommentar kring avslagsmateriel från Jettböle. *Från strand till strand. Besök i åländsk stenålder*. Ålands landskapsregering, Museibyran. Mariehamn.

Drejler, Matts. 1940. Ålands äldsta bebyggelse. *Finskt museum* 1940.

Hausen, Greta. 1928. Tillnamn på Åland. Deras former och förekomst till år 1600. *Studier i Nordisk filologi XVIII: 6*.

Hausen, Reinhold. 1890. *Registrum Ecclesiae Aboensis eller Åbo Domkyrkas Svartbok*. Utgifven af Finlands Statsarkiv genom Reinhold Hausen. Helsingfors: Finlands Statsarkiv 1890.

Hellberg, Lars. 1987. Ortnamnen och den svenska bosättningen på Åland. *Studier i Nordisk filologi* 68. Skrifter utgivna av Svenska litteratursällskapet i Finland 541. Helsingfors.

Huldén, Lars. 1981. De åländska namnen på -öda. *Namn och byggd* 69.

Kokalj, Ž; Zakšek, K. and Oštir, K. 2011. Application of Sky-View Factor for the Visualization of Historic Landscape Features in Lidar-Derived Relief Models. *Antiquity* 85 (327): 263–273.

Lessing, R. (Red.). 1963. *Ålands bebyggelse i ord och bild*. AB nordisk hembygdkultur. Borås.

Meinander, Carl Fredrik. 1958. Stenåldersundersökningar på Åland 1957. *Åländsk odling* 1958.

Meinander, Carl Fredrik. 1957. Kolsvidja. *Finska Fornminnesföreningens tidskrift* 58. Helsingfors.

Skogsjö, Håkan. 2007. Familjer och gårdar i Saltvik. Volym 1. *Ålands släktregister; 8:1*.

Stenbäck Niklas. 2003. Människorna vid havet. Platser och keramik på ålandsöarna perioden 3500–2000 f. Kr. *Stockholm studies in Archaeology* 28.

Storå, Jan. 2001. Reading bones. Stone Age Hunters and Seals in the Baltic. *Stockholm studies in Archaeology* 21

Vår hembyggd. 2003. Oy Botnia-Foto Ab. Oy Arkmedia Ab. ISBN: 952-5176-32-0. 2004

Zakšek, K.; Oštir, K. and Kokalj, Ž. 2011. Sky-View Factor as a Relief Visualization Technique. *Remote Sensing* 3: 398–415.

Arkivkällor

Finlands riksarkiv, Helsingfors:

Lantmäteriverkets renoverade kartor:

Å13 19: 1–7 *Långbergsöda bys Charta beskrifning på Åhlad i Saltwijk sochn. Wettervijk 1748.*

Å13 19: 9–17 *Charta öfver Långbergsöda bys ägor uti Åbo län, Ålands härad och Saltviks socken til storskifte afmätte åren 1798, 1799 af Nils Dahlén.*

Å13 19: 21–26 *Karta öfver alla enskilda egorna till Mellangårds skattehemman N=3 i Långbergsöda bu af Saltviks socken, Ålands härad samt Åbo och Björneborgs län. Ägora affattade och skogsmarken klyfningskiftad år 1892 af vicelandtmätaren KA Rehnberg.*

Å13 19: 27–41 *Karta öfver Långbergsöda by i Saltviks socken, Ålands härad samt Åbo och Björneborgs län. Vicelantmätare HEF Lindblom 1909.*

Å13 19: 42–46 *Karta öfver Mellangård skattehemmans Nr 3 alla ägor i Långbergsöda by af Saltviks socken, Ålands härad samt Åbo och Björneborgs län. Vicelantmätare HEF Lindblom 1911.*

Å13 19: 55–62 *Karta i tvenne delar öfver Vestergård skattehemmans Nr 1 alla egor i Långbergsöda by af Saltvik socken, Ålands härad, Åbo och Björneborgs län. Extra ordinarie landtmätare A Haglund 1918.*

Kulturbyrån, Mariehamn:

Dreijer, Matts. 1939. *Berättelse över grävningar å Orrdalkärrets, Västra Jansmyra (Jansmyra), Östra Jansmyra, Rödmyrshägnadens, Nedre Rödmyra (Rödmyra), Södra Rödmyra, Tisdalens och Vargstensslättens stenåldersboplatser i Långbergsöda by av Saltviks socken.*

Lucenius, Jenni. 2018. *Arkeologisk undersökning av fornlämningen Sa 20.7 Tisdal och Alkärr 2017.*

Museiverkets utlåtande 27.3 2007. Utredning inför fastställandet av skyddsområden i Långbergsöda, Saltvik. U40/05/5/61.

Persson, Kjell. 2005. *Geofysisk prospektering Sa 20.9, Källsveden Långbergsöda by, Saltviks sn, Åland.* Arkeologiska Forskningslaboratoriet, Stockholms universitet. Uppdragsrapport nr 21.

Vaara, Rauno. 2004. *Undersökning vid Sa 20.8 Glamilders 2004.* Enheten för undersökning och dokumentation, Museibyrån. Arkeologisk rapport.

Väkeväinen, Lea. 1975. *Berättelse över inventeringsgrävningar på Källsvedens stenåldersboplats i Långbergsöda by av Saltviks socken*. Museibyran, Ålands landskapsstyrelse.

Muntliga källor

Gustavsson, Rudolf. Arkeolog/Osteolog, Societas Archaeologica Upsaliensis. Sms-kommunikation 20.8 2018.

Internetkällor

Geologiska forskningscentralen i Finland. Maakamara. <http://gtkdata.gtk.fi/maankamara/> (1.10 2018)

Lantmäteriverket i Finland. www.maanmittauslaitos.fi/sv/kartor-och-geodata/expertanvandare/produktbeskrivningar/laserskannat-material (1.10 2018)

Svenska litteratursällskapet <http://bebyggelsenamn.sls.fi/bebyggelsenamn/142/langbergsoda-saltvik/> (1.10 2018).

Bilaga 1. Lista över schakt och provgropar

PG/Schakt	Y koordinat	X koordinat	Platsreferens/terräng	Storlek (m ²)	Grävmetod	Beskrivning	Fynd
Schakt 1	120503,751	6704871,926	Åker N om Västergatan	1,85 x 6,75	Grävmaskin med skopsållning, skårslev	Lagerföljd: Mylla/matjord ca 40 cm, lera 30 cm, kompakt mo-grusig morän med stora stenar 80 cm. Schaktet grävdes till 1,50 meters djup, men moränen fortsatte djupare. Anläggning 1 stenfylld ränna som visade sig vara recent gammalt täckdike, som kunde ses i flera andra schakt på åkern. Fynd i matjord och lera	ÅM 806: 1-6
Schakt 2	120500,422	6704856,3	Åker N om Västergatan	1,8 x 4,2	Grävmaskin med skopsållning, skårslev	Lagerföljd: I Ö profilen mylla/matjord ca 20 cm, orange-brun grov sand 30 cm, fin ljusbrun sand 30 cm. I V profilen mylla/matjord 20 cm, lera ca 20 cm, brun silt med inslag av svart och orange silt 30 cm. Fynd i matjorden.	ÅM 806: 9-12
Schakt 3	120501,636	6704841,986	Åker N om Västergatan	2,6 x 4,15	Grävmaskin med skopsållning, skårslev	Lagerföljd: Mylla/matjord ca 40 cm, blandad grov orange sand med fin ljus sand ca 30 cm, mycket fin sand 70 cm, lera 10 cm. Fynd i matjorden.	ÅM 806: 13-16
Schakt 4	120518,575	6704875,212	Åker N om Västergatan	5,0 x 3,0	Grävmaskin med skopsållning	Lagerföljd: Mylla/matjord ca 40 cm, lera ca 60 cm, sandig morän med sten och grus ca 40 cm, lera. Jämför lagerföljd med schakt 1.	Inga fynd
Schakt 5	120512,439	6704845,721	Åker N om Västergatan	4,0 x 2,0	Grävmaskin och skopsållning	Lagerföljd: Mylla ca 20-30 cm, brun smågrusig sand ca 40 cm, fin sand, ren, ca 30 cm. Vatten bryter igenom den fina sanden strax under gruslagret. I botten lera. Vatten kommer upp. Fynd i mylla och sand. I profilen (ö) syns rester av ett gammalt täckdike (?) som även syntes i plan. Täckdiket gavs ej anläggningsnummer p.g.a. recent. Fynd i mylla och sand.	ÅM 806: 19-20
Schakt 6	120515,969	6704772,11	Söder om Västergatan i åkern	1,6 x 4,5	Grävmaskin och skopsållning	Lagerföljd: matjord ca 25 cm, fin ljusbrun sand 10 cm, blålera 15 cm	Inga fynd
Schakt 7	120489,332	6704802,663	Åker S om Västergatan	1,65 x 4,8	Grävmaskin och skopsållning	Lagerföljd: Matjord/mylla 20 cm, sandlins ca 5 cm, lera 35 cm, blandad lera och sand 10 cm.	Inga fynd

Bilaga 1. Lista över schakt och provgropar

PG/Schakt	Y koordinat	X koordinat	Platsreferens/terräng	Storlek (m ²)	Grävmetod	Beskrivning	Fynd
Schakt 8	120457,196	6704804,938	Åker S om Västergatan	1,9 x 5,2	Grävmaskin och skopsållning	Lagerföljd: Mylla 40 cm, grå sand max 5 cm, brun-orange sand ca 5 cm, lera 35 cm.	ÅM 806: 22-23
Schakt 9	120433,989	6704805,874	Åker S om Västergatan	1,7 x 4,5	Grävmaskin och skopsållning	Lagerföljd: Mylla 30 cm, mörkbrun humös silt 10 cm, ljusbrun sand 10 cm, gråbrun sand 5 cm, blålera 20 cm	ÅM 806: 24
Schakt 10	120420,403	6704827,847	Åker V om huset/S om Västergatan	1,5 x 5,1	Grävmaskin och skopsållning	Lagerföljd: Mylla 30-40 cm, rödbrun sand 15 cm, blålera 15 cm.	ÅM 806: 25-32
Schakt 11	120434,72	6704851,296	Uppgårds gård, N om huset	1,45 x 2,4	Grävmaskin och skopsållning. För hand med skärslev (ingen sållning).	Lagerföljd: Mylla/matjord ca 30 cm, fin sand som blir grusig i botten ca 30 cm. I botten av lagret finns en stenanläggning (anl. 2). Under denna tunt med samma lager. Lera. Fynd i alla lager förutom leran.	ÅM 806: 33-50, 736-737, 762-763
PG 12	120468,875	6704830,022	Uppgårds gräsmatta, Ö om huset.	0,5 x 0,5	Skärslev och torrsållning	Lagerföljd: mylla 16 cm, lera 4 cm, mörkbrun silt, som mylla 20 cm, mörkbrun silt med grus 5 cm, ljusbrun sand/lera 8 cm, lera fortsättningsvis.	ÅM 806: 51-63, 738
PG 13	120458,584	6704824,19	Uppgårds gräsmatta, Ö om huset.	0,5 x 0,5	Skärslev och torrsållning	Lagerföljd: Mylla/matjord (N1) ca 10 cm, mylla blandad med mer än 50% tegelpannor (N2-N3) ca 35 cm. I N3 inslag av lerkakor. Matjord med karaktär av lerig mo ända ned i "botten". Som djupast 72 cm. Den Ö delen av gropen grävdes till 60 cm djup. Den V delen till ca 40 cm. En stor sten på 40 cm djup och nedåt omöjliggjorde djupare grävning. Fynd i de övre nivåerna. PG 13 saknar profilritning.	ÅM 806: 64-65
PG 14	120479,161	6704854,411	Uppgårds gård, N om vägen vid "ladugården"	0,5 x 0,5	Spade, skärslev, torrsållning	Lagerföljd: Mylla 6 cm, urlakningslager 6 cm, mellanbrun grusig siltig lera med stenar (2-15 cm i diameter) 20 cm, rödbrun grusig sand med stenar (2-5 cm i diameter) 9 cm, mellanbrun grusig sand med stenar (2-7 cm i diameter) 6 cm. I botten en recent nedgrävning som innehöll plast. Prov med jordsond visar på minst 15 cm matjord under ovannämnda lager.	ÅM 806: 66-68

Bilaga 1. Lista över schakt och provgropar

PG/Schakt	Y koordinat	X koordinat	Platsreferens/terräng	Storlek (m ²)	Grävmetod	Beskrivning	Fynd
PG 15	120467,194	6704846,564	Uppgårds gård, N om grusvägen	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv ca 10 cm (N0), mylla/matjord (N1-N4), sand börjar på botten av N4/toppen av N5. Mycket tunt fuktig "sand" eller grusigt moränlager som övergår i lera. Grävdes till ca 60-70 cm djup. Leran tolkas som steril. Fynd i alla nivåer utom leran.	ÅM 806: 69-88
PG 16	120483,67	6704873,688	Mellan ladugård och åker, S om betet. Uppgård.	0,4x0,4	Skårslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv ca 10 cm, mylla ca 20 cm, i botten stenar, lera. Grävdes till 45-50 cm djup.	ÅM 806: 89-93, 764 (jordprov)
PG 17	120481,352	6704849,312	Uppgård.	0,5 x 0,5	Spade, skårslev, torrsällning	Lagerföljd: mylla 10 cm, urlakningslager 5 cm, omblandad mylla och lera med inslag av större sten 12 cm, mörkbrun kompakt silt 45 cm, lera som fortsätter nedåt.	ÅM 806: 94-100
PG 18	120478,017	6704828,762	Uppgårds gårdsplan. S om vägen vid utfarten	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv/mylla 10 cm, lätt fuktig (matjord) mo med grus och mindre stenar ca 45 cm, lera.	ÅM 806: 101-104
PG 19	120484,271	6704841,701	N om infart till tomten på Uppgård	0,5 x 0,5	Skårslev och spade	Lagerföljd: Mylla 5 cm, fin ljusbrun sand med inslag av orange sand 10 cm, omrörd lerlager 15 cm, mörkbrun silt 20 cm, grå sand 5 cm.	ÅM 806: 105-107
PG 20	120489,261	6704855,079	V om åkern nedanför ladugården, Uppgård	0,5 x 0,5	Skårslev och spade	Lagerföljd: Torv 1-4 cm, rödgrått grus 1.10 cm, gråbrun lera med silt 30 cm, gråbrun och fläckig grusig sand med silt 5 cm som fortsätter nedåt.	ÅM 806: 108
PG 21	120471,002	6704843,891	Uppgårds gårdsplan N om huset och vägen	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv 8 cm, mylla 20 cm. Gick ej att gå djupare p.g.a. för tät av rötter.	ÅM 806: 109-111
PG 22	120493,874	6704876,561	Mellan ladugård och åker, Uppgård	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsällning. N3 och nedåt skårslev utan sällning.	Lagerföljd: Torv 7 cm, mylla 40 cm, kompakt lera från 45 cm nedåt.	ÅM 806: 112-115
Schakt 23	120443,863	6704821,315	Uppgård	0,8 x 3,0	Grävmaskin, ingen sällning. Genomgång av dump med skårslev.	Lagerföljd: Torv ca 15 cm, påförd matjord mellan 40-70 cm i medeltal ca 40 cm, lerlager (på ungefär 50 cm djup) ca 30 cm, blandat ler- och sandlager 5 cm, fuktig san ned till 120 cm djup.	ÅM 806: 116-120

Bilaga 1. Lista över schakt och provgropar

PG/Schakt	Y koordinat	X koordinat	Platsreferens/terräng	Storlek (m ²)	Grävmetod	Beskrivning	Fynd
Schakt 24	120442,117	6704839,425	V om bostadshus, utanför tunet. Uppgård	0,7 x 3,0	Grävmaskin, skårslev, ingen sållning, högen gicks igenom med skårslev.	Lagerföljd: Grästorv ca 15 cm, mylla 40-60 cm, sand/morän, nedåt större stenar. Fyndrikt i myllan och moränen.	ÅM 806: 121-148
Schakt 25	120425,601	6704893,321	Gammal åker N om maskinhallen	1,55 x 4,5	Grävmaskin och skopsållning	Lagerföljd: Torv ca 10 cm, mylla ca 20-30 cm, stenar Ø 200 cm som går ned i lera i schaktets norra del. I S delen följs myllan av ett tunt lager sand/lera varefter lera.	ÅM 806: 149-158, 683
Schakt 26	120426,796	6704924,731	Gammal åker N om maskinhallen	1,55 x 4	Grävmaskin och skopsållning	Lagerföljd: Torv 10 cm, mylla (fyndrikt) 40 cm, grusig och våt sand 20 cm, grusig och våt lera	ÅM 806: 159-170, 684-686
Schakt 27	120447,557	6704910,952	Gammal åker N om maskinhallen	1,4 x 3,5	Grävmaskin och skopsållning	Lagerföljd: Torv 20 cm, mylla ca 30 cm, brun grusig sand. Grävdes till 1 m djup.	ÅM 806: 172-178, 687
PG 28	120456,933	6704864,069	Uppgårdsgårdsplan	0,5 x 0,5	Skårslev	Lagerföljd: Torv 14 cm, mylla med inslag av stora stenar 20 cm, orangebrun grov sand med inslag av stora stenar 16 cm.	ÅM 806: 179-205, 739-744
PG 29	120427,807	6704854,873	Uppgårdsgårdsplan	0,5 x 0,5	Skårslev, torrsållning	Lagerföljd: Torv 6 cm, gråbrun siltig mylla 18 cm, mörk gråbrun mylla 47 cm, beige grusig sand 60 cm, grå siltig lera fortsätter nedåt.	ÅM 806: 206-237, 688-689, 758-761
PG 30	120445,855	6704868,234	Mellan lada och vedhög Ö om ladan. Uppgård	0,5 x 0,5	Skårslev	Lagerföljd: Torv 3-5 cm, mylla 10-13 cm, berg eller stor sten.	ÅM 806: 239-242
PG 31	120444,364	6704871,395	Några meter Ö om ladan, nära vedhögen. Uppgård	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsållning	Lagerföljd: Torv ca 5 cm, mylla ca 15 cm, grusig sand/morän ca 5 cm, berg.	ÅM 806: 243-269, 690-694, 745-750
PG 32	120414,955	6704845,688	Vid dike mellan åker och maskinhall	0,2 x 0,2		Lagerföljd: 5 cm torv, hårt packad brun sandig mo 10 cm, lösare brun sand med grus, lera från 20 cm djup till botten (sand). Spadades till 20 cm djup. Borrades ned till sand ned på 50 cm djup.	Inga fynd
PG 33	120426,569	6704871,596	Mellan maskinhall och gamla huset. Uppgård	0,4 x 0,45	Spade	Lagerföljd: Grovt grus direkt under torven	Inga fynd
PG 34	120415,94	6704846,133	Vid dike mellan åker och maskinhall	0,25 x 0,25	Spade	Lagerföljd: Torv, lera 10 cm. Grävdes till 50 cm djup varav son de sista 10 cm.	Inga fynd

Bilaga 1. Lista över schakt och provgropar

PG/Schakt	Y koordinat	X koordinat	Platsreferens/terräng	Storlek (m ²)	Grävmetod	Beskrivning	Fynd
PG 35	120492,303	6704820,155	S om Västergatan	0,5 x 0,5	Spade, skårslev, torrsåll	Lagerföljd: Torv/mylla 27 cm, brun-orange grusig sand 11 cm, gråbeige något lerigt grus 39 cm, grå lera 2 cm	Inga fynd
PG 36	120519,113	6704798,941	Landtunga S om Västergatan	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsållning	Lagerföljd: Torv 7 cm, fuktig myllig jord med mycket rötter 20 cm, lera till botten. Grävdes ned till 35 cm. Sondades ned till 55 cm djup.	Inga fynd
PG 37	120530,556	6704792,77	Landtunga S om vägen, Västergatan	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsållning	Lagerföljd: Torv 5 cm, fuktig myllig jord med mycket rötter, fin ljus och fuktig sand 20 cm, grusig sand 5 cm, lera 10 cm (enligt sondprov)	ÅM 806: 270-273
PG 38	120533,215	6704783,877	Landtunga S om vägen, Västergatan	0,5 x 0,5	Spade, skårslev torrsållning	Lagerföljd: Torv/mylla 26 cm, brunorange grusig sand 22 cm, grå grusig lera 12 cm	ÅM 806: 274
PG 39	120539,869	6704788,257	Landtunga S om vägen, Västergatan	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsållning	Lagerföljd: Torv 7 cm, mylla 26 cm, ren ljusbrun sand 22 cm, grå lera	ÅM 806: 275
PG 40	120520,894	6704786,521	Landtunga S om vägen, Västergatan	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsållning	Lagerföljd: Torv 10 cm, mylla 10 cm, grusig till grovgrusig brun mo. Stor sten i botten som omöjliggjorde djupare grävning.	Inga fynd
PG 41	120555,14	6704782,894	Landtunga S om vägen, Västergatan	0,5 x 0,5	Skårslev	Lagerföljd: Torv 10 cm, mylla med rötter och inslag av kol, grus och små stenar 14 cm djupt, fin sand med fläckvis lucker lera 13 cm, hård och kompakt lera i botten.	ÅM 806: 276-278
PG 42	120549,807	6704770,603	Landtunga mellan väg och åker	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsållning	Lagerföljd: Torv ca 7 cm, mylla med rötter och rottrådar 15-20 cm, fin sand med inslag av grusighet 20 cm, hård och kompakt lera	ÅM 806: 279-280
PG 43	120586,175	6704764,525	Landtunga	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsållning	Lagerföljd: Torv ca 5 cm, mylla. Grävdes till 20 cm djup längs N-profilen. Kunde inte grävas djupare p g a för mycket rötter	Inga fynd
PG 44	120592,648	6704766,374	Landtunga	0,4x0,4	Spade, skårslev och torrsållning	Lagerföljd: Torv ca 5 cm, mylla ca 30 cm, fin ren fuktig sand 20 cm (och vidare)	Inga fynd
PG 45	120407,355	6704837,352	Åker V om huset vid N-kanten	0,4 x 0,4	Spade, skårslev och torrsållning	Lagerföljd: Lerig grästov/åkermark ca 10 cm, kompakt fuktig mylla/mo 20-25 cm, lerig fuktig brun mo, inslag av grus ca 10 cm, lera i botten + 60 cm till (sond)	ÅM 806: 281-283
PG 46	120380,598	6704856,034	Betesmark V om bostadshus och vägen	0,5 x 0,5	Spade och skårslev	Lagerföljd: Grästov ca 5 cm, torr kompakt grusblandad mo 25 cm, morän 20 cm, sandbaserad morän 20 cm, lera i botten	ÅM 806: 284

Bilaga 1. Lista över schakt och provgropar

PG/Schakt	Y koordinat	X koordinat	Platsreferens/terräng	Storlek (m ²)	Grävmetod	Beskrivning	Fynd
PG 47	120396,165	6704812,228	Åker S om bostadshuset	0,45 x 0,45	Skärslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv ca 5 cm, mylla ca 20 cm, brun sand ca 25 cm, brun sand ca 10 cm + grovgrus och större sten.	ÅM 806: 285-287, 695-697
PG 48	120401,162	6704800,126	Åker S om bostadshuset	0,5 x 0,5	Skärslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv ca 5 cm, ljusgrå urlakad lös mylla 10 cm, mylla 17-20 cm, grusig brun mo 10 cm med stenar Ø 10 cm, fin ren brun sand 10 cm, fin sand med lera 5 cm, lera 15 cm (enligt sond)	ÅM 806: 289-291
PG 49	120382,496	6704818,362	Betesmark V om bostadshuset och vägen. S om bergsklacken.	0,4 x 0,4	Skärslev, torrsällning	Lagerföljd: Torv 7 cm och mylla med inslag av grus 3 cm, lucker mylla med inslag av grus 30 cm, fet gul lera som fortsatte åtminstone 10 cm ned.	ÅM 806: 292
PG 50	120410,46	6704826,797	V om bostadshuset	0,45 x 0,45	Skärslev, spade, torrsällning	Lagerföljd: Torv och mylla med inslag av småsten 10 cm, fetare mylla med inslag av småsten som avtar längre ned 23 cm, fin sand med lite inslag av småsten 22 cm, grovkornig sand 16 cm, lera i botten	Inga fynd
PG 51	120419,4	6704803,057	Åker S om bostadshuset (mitt i)	0,5 x 0,5	Skärslev, torrsällning	Lagerföljd: Torv 7 cm, mylla 23 cm, brun grusig mo, steninnehåll 10-15 cm, kompakt lera på 35-40 cm djup.	ÅM 806: 294
PG 52	120419,132	6704816,318	Åker S om bostadshuset	0,45 x 0,45	Skärslev, spade och torrsällning	Lagerföljd: Torv och mylla ca 30-35 cm (torv 5 cm), ljus grusig sand/mo ca 40 cm, lera (sondborrning)	ÅM 806: 295-296, 721
PG 53	120425,15	6704809,385	Betesmark S om bostadshuset	0,5 x 0,5	Spade, skärslev, torrsällning	Lagerföljd: Torv 7 cm, fuktig och fet mylla med inslag av grus och småsten som avtar längre ned 23 cm, grovkornig sand/morän knytnävsstora stenar vid 50 cm djup, grovkornig sand/morän. Lera nåddes vid 55 cm djup.	ÅM 806: 297-302
PG 54	120416,183	6704825,066	Åker S om bostadshuset	0,5 x 0,5	Skärslev, torrsällning	Lagerföljd: Torv 5 cm, mylla 25 cm, grusig mo med ca 10 Ø stenar 15-20 cm, fuktigt gruslager med stora stenar 5 cm, lera ner till 70 cm (sond)	ÅM 806: 303-307, 751-752
PG 55	120417,695	6704833,158	Åker S om tomten och bostadshuset	0,5 x 0,5	Skärslev, spade och torrsällning	Lagerföljd: Torv 10 cm, mylla ca 30 cm, grusig mo ca 20 cm. Blir blötare i botten. Sand ca 60 cm djupt, fortfarande blött grus.	ÅM 806: 308-309, 723-724, 753

Bilaga 1. Lista över schakt och provgropar

PG/Schakt	Y koordinat	X koordinat	Platsreferens/terräng	Storlek (m ²)	Grävmetod	Beskrivning	Fynd
PG 56	120397,677	6704892,177	N om utrymmet mellan maskinhall och container	0,5 x 0,5	Spade, skårslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv och mylla med inslag av grus och sten 2-6 cm Ø 10 cm, fuktigare mylla med inslag av grus, sten 2-5 cm Ø och kol 12 cm, fuktig/blöt sand med inslag av sten 2-10 cm Ø och kol 54 cm. Aningens avtagande grusmängd vid 60 men stora stenar.	ÅM 806: 310-314
PG 57	120403,834	6704908,149	Gammal åker bakom maskinhallen	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv/gräs 5 cm, kompakt smågrusig hård grå svärgrävd "mylla" (snustorr) ca 15 cm, grusig mörkbrun mo, mindre kompakt (börjar i N4) 10-15 cm, grusig lös sand 10-20 cm fyndrik på ben, lera.	ÅM 806: 315-324, 698-700
PG 58	120385,4927	6704892,81	I skogen V om området V om diket	0,5 x 0,5	Spade, skårslev och torrsällning	Lagerföljd: "Torv" 5 cm, kompakt brungrå mo smågrusigt och stenigt med rötter och rottrådar ca 30 cm.	Inga fynd
PG 59	120393,6881	6704920,467	Skog V ovanför åker och jord från maskinhall	0,45 x 0,55	Spade, skårslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv/gräs 5-10 cm, mylla 10 cm, fin mo ner till 50 cm och djupare. Rikligt med sten i alla lager, upp till 20 cm Ø.	ÅM 806: 325-327
PG 60	120428,112	6704883,556	N om det gamla huset, V om diket i området	0,5 x 0,5	Spade, skårslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv 8 cm, mycket kompakt mylla/matjord, mörkare mot botten 33 cm, melerad gul och grå lera.	ÅM 806: 329-342
PG 61	120414,454	6704886,404	N om maskinhall i S kanten av området	0,5 x 0,5	Spade, skårslev, gotlandshacka och torrsällning	Lagerföljd: Torv 5-7 cm, grå torr och hårdare packad mo med grus 15-20 cm. Hårdpackad melerad gul och grå lera 10 cm och djupare. Med sond hittades grundvatten 53 cm djup.	ÅM 806: 343-346
PG 62	120409,298	6704941,439	V om stengärdesgård	0,5 x 0,5	Skårslev, torrsällning	Lagerföljd: Torv 13 cm, mylla med mycket sten 20-30 cm, brun sand 20 cm, lera. Vid 60 cm djup kom leran.	ÅM 806: 347-355
PG 63	120433,576	6704946,727	N om stengärdesgården	0,5 x 0,5	Skårslev, torrsällning	Lagerföljd: Torv 10 cm, fyndrik mylla (N2), mörkbrun mylla (N3), mörkare sotigare mylla 6 cm (N4), brunt grus 8 cm (N5), ljusgrå beige lerig silt	ÅM 806: 356-385, 701-704
PG 64	120441,998	6704888,547	SÖ delen av området N om maskinhallen. Över diket men innanför staketet.	0,55 x 0,5	Skårslev, gotlandshacka torrsällning	Lagerföljd: Torv 6-7 cm, lucker mylla med rötter och rottrådar och inslag av kol 7 cm, något fastare mylla med rottrådar och ökad mängd sten och grus och inslag av kol 10 cm, mörkbrun mylla med sten och grus 10 cm, smågrusig sand med sten och småsten, sand med grus och sten 5 cm Ø.	ÅM 806: 386-392

Bilaga 1. Lista över schakt och provgropar

PG/Schakt	Y koordinat	X koordinat	Platsreferens/terräng	Storlek (m ²)	Grävmetod	Beskrivning	Fynd
PG 65	120372,11	6704847,92	Betesmark V om bostadshus och vägen	0,5 x 0,5	Skärslev, torrsällning	Lagerföljd: Torv ca 5 cm, fin gråbrun mylla ca 30 cm, fin lätt grusig ljus sand ca 5 cm, grusig sand 5 cm. Mot botten blir sanden fuktig och svagt lerig. Ingen fornlämning	ÅM 806: 393-394
PG 66	120405,674	6704958,551	Granodlingen bakom stengårdsgården	0,5 x 0,5	Skärslev, torrsällning	Lagerföljd: Torv 10-12 cm, mylla ca 20 cm, smågrusig brun sand ca 10 cm (N4), grusig fruktig sand, större och grövre grus till botten på 60 cm djup. Fynd slutar i N4-N5. I N3 kom recent material.	ÅM 806: 395-404, 705-708
PG 67	120426,29	6704911,008	Gammal åker bakom maskinhallen	0,5 x 0,5	Skärslev, torrsällning	Lagerföljd: Torv 5,10 cm, ljust kompakt grått alger (urlakning?) 2-5 cm, fin mylligt/mo mörkt lager ca 20 cm, brun grusig sand med stora stenar ca 10 cm Ø, brun mycket fuktig fin sand ca 20 cm. Grävdes till 55 cm djup, sondades 15 cm till.	ÅM 806: 405-433, 754-757
PG 68	120427,742	6704964,848	Granodlingen bakom stengårdsgården	0,5 x 0,5	Spade, skärslev och torrsäll	Lagerföljd: Torv/mylla ganska grusigt och småsten 25 cm, gulbrunt grus rikligt med småsten 11 cm, grå lerigt grus rikligt med småsten. Sondades ned till 45 cm. Väldigt stenigt, så svårt att komma längre ned.	ÅM 806: 434-437
PG 69	120436,485	6704960,257	På "granodlingen" N om stengärdesgården	0,5 x 0,5	Spade, skärslev och torrsäll	Lagerföljd: Torv 12-8 cm, lucker matjord/mylla med småsten, rottrådar och inslag av kol 10-15 cm, på 20-25 cm djup kom grusblandad sand med småsten 15-10 cm, på 36 cm djup kom finare sand som var lika grusig och småstensblandad och hade stenar 10 cm Ø.	ÅM 806: 439-445
PG 70	120451,53	6704953,758	Ovanför stengärde	0,5 x 0,5	Skärslev och torrsällning	Lagerföljd: Grästorv 10 cm, grå myllig sand 30-40 cm, brun sand 10 cm, grusigt lager 10 cm. Mellan grå mylligt lager och brun sand fanns knytnävsstora stenar. Fynd hela vägen ned.	ÅM 806: 446-472, 709-711
PG 71	120442,748	6704976,02		0,5 x 0,5	Spade, skärslev och torrsäll	Lagerföljd: Torv/mylla 25 cm, gulbrunt grus med småsten 7 cm, grått lerig grus med småsten	ÅM 806: 473-475
PG 72	120416,357	6704973,374	Granodlingen	0,5 x 0,5	Skärslev, torrsällning, spadning	Lagerföljd: Torv 10 cm, fin mylla mörkgrå ner till 40 cm djup innehåller sten 5-10 cm Ø. Svårgrävd p g a myggor och jordgetingar. Mycket fynd som fanns hela vägen nedåt.	ÅM 806: 476-485, 712-720
PG 73	120476,6392	6704978,652	V om kobetet Ö om berget	0,5 x 0,5	Spade, skärslev och torrsäll	Lagerföljd: Torv 11 cm, gulbrun grus 19 cm, gul lerig silt	ÅM 806: 486

Bilaga 1. Lista över schakt och provgropar

PG/Schakt	Y koordinat	X koordinat	Platsreferens/terräng	Storlek (m ²)	Grävmetod	Beskrivning	Fynd
PG 74	120513,9666	6705011,977	V om kobetet Ö om berget N om en rotvälta	0,5 x 0,5	Skärslev och torrsåll	Lagerföljd: Torv 7 cm, svart fuktig fet mylla rik på förmultnade pinnar och rötter 13 cm, lager med rikt inslag av kol 1 cm, mörkbrun mo med flammiga inslag av sand 9 cm, blöt grusig sand 15 cm, fin ljus sand i botten. Sond visar att den ljusa sanden fortsätter åtminstone 11cm till. Svårsållat p g a den höga fukthalten i marken. Få fynd.	ÅM 806: 487, 722
PG 75	120476,1062	6705007,032	skogen i fornlämningens norra gräns	0,5 x 0,5	Spade, skärslev och torrsåll	Lagerföljd: Torv 6 cm, podsol 17 cm, orangebrun grus 13 cm, grågul lera.	ÅM 806: 489
PG 76	120515,963	6705026,026	NÖ om berget V om kobetet. Så gott som på fornlämningsgränsen så som den låg under undersökningen 2018	0,5 x 0,5	Skärslev och torrsåll	Lagerföljd: Torv 8 cm, mylla 7-10 cm, grovkornig sand med mycket småsten och sten 3-12 cm Ø. I botten nåddes berggrund. Berget sluttar i S riktning. Största djupet på gropen var 33 cm. Få fynd.	ÅM 806: 490
PG 77	120407,5152	6705054,696	Vid granodlingen (Ö sidan) mellan berg och skog	0,2 x 0,2	Spadgrop	Grävdes 20 cm djupt. Bestod av torv-mylla samt brun sand. Stenar fanns med ca 20 cm Ø.	Inga fynd
PG 78	120385,0574	6705046,528	Ö sidan av granodlingen i NÖ	0,3 x 0,35	Spadgrop	Lagerföljd: Torv, mylla därefter fin sand som blir grusigare i botten. Grävdes till 50 cm djup.	Inga fynd
PG 79	120361,5221	6705055,566	N änden av granodlingen	0,3 x 0,3	Spadgrop	Lagerföljd: Torr myllig mo med torkade ruttna rötter. Grävdes till ca 20-25 cm djup.	Inga fynd
PG 80	120421,519	6704988,694	Granodling, inne i S delen	0,35 x 0,35	Spadgrop	Lagerföljd: Torv 10 cm, mylla 10 cm, grusig ljus sand. Grävdes till ca 25-30 cm djup. Stenar hela vägen. Fynd kom i båda lager (mylla och sand) från en relativt liten yta, eftersom en natursten täckte ca 50 % av gropens yta. Fyndförande kontext.	ÅM 806: 491-492
PG 81	120422,4852	6705002,957	Inne i granplantering, Ö del	0,4 x 0,35	Spadgrop	Lagerföljd: Torv 10 cm, mylla 10 cm, lerig mylla 10 cm, stora stenar täcker botten.	Inga fynd
PG 82	120415,6182	6705023,507	Inne i granplantering, Ö del	0,3 x 0,3	Spadgrop	Lagerföljd: Torv 10 cm, mylla 20 cm, sand/lera 10 cm. Grävdes till ca 40 djup.	Inga fynd
PG 83	120385,4927	6704892,81	Tallskog ovanför kobetet	0,4 x 0,5	Skärslev, spade och torrsällning	Lagerföljd: Torv 10 cm, urlakning 5 cm, mylla 5 cm, lerhaltig sand 20 cm. Mot botten grusigt och vått. Grävdes till 40 cm.	Inga fynd

Bilaga 1. Lista över schakt och provgropar

PG/Schakt	Y koordinat	X koordinat	Platsreferens/terräng	Storlek (m ²)	Grävmetod	Beskrivning	Fynd
PG 84	120526,1073	6705022,122	Tallskog ovanför kobetet	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv 5 cm, sand blandat med matjord/mylla 3 cm. På 8 cm djup tydlig kolfärgad fläck som går 8 cm djupt. Runt om och under fläcken ligger sand med småsten 18 cm. Fin sand 10 cm, S sluttande berggrund på 20-45 cm djup.	ÅM 806: 493
PG 85	120520,1955	6705014,434	Skog ovanför kobetet	0,5 x 0,5	Spade, skårslev, delvis torrsällning	Lagerföljd: Torv 5 cm med ruttna rötter, mylla 10-20 cm med stenar och rötter, fin brun sand med stenar, sand med lerinslag (mörkare), lera, grusig fin brun sand. Svårsållat	Inga fynd
PG 86	120525,2572	6705032,787	Tallskog ovanför kobetet	0,3 x 0,35	Spadgrop	Lagerföljd: Torv/gräs 5 cm, mylla 5 cm, mylla med organiskt förmultnat material 20 cm, lerblandad mylla, lerigare mot botten. Grävdes ca 50 cm djupt.	Inga fynd
PG 87	120456,281	6704883,581	Över diket i SV hörnet av kobetet	0,5 x 0,5	Skårslev, spade, torrsällning	Lagerföljd: Torv 5 cm, lucker torr mo 17 cm med mycket rötter och stenar upp till 20 cm Ø, liknande mo men med mer grus 14 cm, torr kompaktare lera. Grävdes till ett djup på 45 cm. Stenar tog upp ca 40 % av provgropen. Dock väldigt fyndrik!	ÅM 806: 494-513
PG 88	120468,661	6704925,093	Kobetet	0,5 x 0,5	Spade, skårslev och torrsäll	Lagerföljd: Torv 8 cm, grusig mylla 17 cm, urberg	ÅM 806: 514-518
PG 89	120480,342	6704948,184	Kobetet	0,4 x 0,45	Skårslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv 5 cm, mylla/urlakning 10 cm, fin brun sand med i storlek mindre stenar 30 cm, grusig lera 5 cm.	ÅM 806: 519-533, 725-726
PG 90	120497,768	6704937,936	Kobetet	0,5 x 0,5	Spade, skårslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv 7 cm, gråbrun grusig mylla 25 cm, brunt grus 9 cm, grå grusig lera. Marken omkring provgropen är stenbunden.	ÅM 806: 535-536
PG 91	120505,441	6704954,768	Kobetet	0,5 x 0,5	Skårslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv/gräs 5 cm, urlakat grått lager 3 cm, fin gråbrun moig sand 25 cm med mycket grus 5 cm Ø.	ÅM 806: 537-540
PG 92	120518,716	6704965,162	Kobetet	0,5 x 0,5	Skårslev, spade och torrsällning	Lagerföljd: Torv/gräs 5 cm, (urlakad) mylla 20 cm mycket sten, gråbrun grusig sand 10 cm mycket sten, övergår i lerig grusig fin sand i botten 5 cm. Grävdes till ca 40 cm djup. Stora rötter och stenar försvårade/omöjliggjorde grävningen.	ÅM 806: 541
PG 93	120519,288	6704949,494	Kobetet	0,5 x 0,5	Skårslev, spade, torrsällning	Lagerföljd: Torv och lucker mylla med mycket rötter 14 cm, kompakt mörkbrun siltig mylla med inslag av sot 11 cm, gulbrunt grus 13 cm, gulbeige lerig silt	Inga fynd

Bilaga 1. Lista över schakt och provgropar

PG/Schakt	Y koordinat	X koordinat	Platsreferens/terräng	Storlek (m ²)	Grävmetod	Beskrivning	Fynd
PG 94	120535,945	6704954,706	Björkskogen på kobetet	0,53 x 0,5	Skärslev, spade, torrsällning	Lagerföljd: Torv 6 cm, mörk mylla med rötter och rottrådar 11 cm, gul sand med grus 10 cm, fin sand med lite grus ca 20 cm, berggrund på 49 cm djup.	Inga fynd
PG 95	120540,879	6704966,235	Kobetet	0,5 x 0,5	Skärslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv 5-10 cm, mylla/urlakning 5 cm, fin brun kompakt sandmo med stenar upp till 10 cm Ø 25 cm, lera	Inga fynd
PG 96	120557,348	6704962,936	NÖ delen av björkskogen på kobetet	0,5 x 0,5	Spade, skärslev, gotlandshacka och torrsällning	Lagerföljd: Torv (mossa) 1 cm, mo 6 cm, orange sand med grus och småsten 21 cm, något fuktig/lerig fin ljus sand med grus 20 cm.	ÅM 806: 542-546
PG 97	120584,242	6704971,239	Kobetet mot det röda huset	0,5 x 0,5	Spade, skärslev och torrsällning	Lagerföljd: Torv 9 cm, brungrå grus 43 cm, gulbrunt grus.	ÅM 806: 547-549
PG 98	120463,0686	6704940,714	Vid åkersidan av stengärdesgård	0,3 x 0,35	Spadgrop	Lagerföljd: Torv 10 cm, mylla 20 cm, myllblandad mo 5 cm. Grävdes 30 cm djupt.	ÅM 806: 550-553
PG 99	120494,562	6704926,553	Kobetet	0,33 x 0,33	Spadgrop	Lagerföljd: Torv, grå fin lätt sandig mo. Grävdes till 40 cm djup.	ÅM 806: 554-555
PG 100	120492,7236	6704972,24	Kobetet	0,3 x 0,3	Spadgrop	Lagerföljd: Mylla. 40 cm djupt. Grävdes ej djupare p g a sten i botten.	ÅM 806: 556
PG 101	120512,1242	6704971,327	Kobetet	0,3 x 0,2	Spadgrop	Lagerföljd: Mylla rötter och sten. Kunde ej grävas djupare. Vid 40 cm djup syntes brun mo.	Inga fynd
PG 102	120546,9862	6704958,906	Kobetet	0,3 x 0,3	Spadgrop	Lagerföljd: Torv 5 cm, mylla urlakad - resten 5-10 cm. Svårgrävd p g a av rötter.	Inga fynd
PG 103	120543,2774	6704953,893	Kobetet	0,3 x 0,25	Spadgrop	Lagerföljd: Torv 5 cm, mylla 10 cm, grusig sand. Grävdes till 40 cm djup.	ÅM 806: 557
PG 104	120582,823	6704983,682	Kobetet	0,5 x 0,5	Spade, skärslev och torrsäll	Lagerföljd: Torv 12 cm, brunt grus med småsten 40 cm, ljusgul fin silt. Mörkfärgning i rutans SO del. Innehöll avslag och keramik.	ÅM 806: 558-565
PG 105	120595,921	6704997,923	N kobetet, V om röda bostadshuset	0,5 x 0,5	Spade, skärslev och torrsäll	Lagerföljd: Torv 5 cm, mo 10 cm, grovkornig sand med grus 21 cm, grovkornig sand med grus och knytnävsstora stenar 4 cm, gulbrun sand med grus 20 cm, fin ljus sand 7 cm, berggrund.	ÅM 806: 566-579
PG 106	120592,418	6704968,627	Riktiga kobetet	0,5 x 0,5	Skärslev och torrsäll	Lagerföljd: Torv/gräs 3-4 cm, kompakt fin grå mo 40-50 cm, grusig brun sand 15 cm, lerig sand i botten	ÅM 806: 580-586

Bilaga 1. Lista över schakt och provgropar

PG/Schakt	Y koordinat	X koordinat	Platsreferens/terräng	Storlek (m ²)	Grävmetod	Beskrivning	Fynd
PG 107	120566,066	6704949,402	S om PG 106	0,5 x 0,5	Spade, skårslev och torrsåll	Lagerföljd: Torv 11 cm, gråbrunt grus 19 cm, gulbrunt grus 8 cm, grå lera	ÅM 806: 587-593
PG 108	120588,983	6705020,957	Ö avgränsningen till Sa 20.9	0,4 x 0,25	Spadgrop, torrsåll	Lagerföljd: Torv 3 cm, mylla 25 cm, grusig sand 20 cm, lerig sand. Grävdes till 50-55 cm där det kom grusblandad lera. Fyndrik!	ÅM 806: 594-624, 727-731, 765 (jordprov)
PG 109	120521,653	6704914,778	På kobetet, en bit N om ladan	0,3 x 0,3	Spadgrop, torrsåll	Lagerföljd: Torv 6 cm, torr och kompaktare mo 21 cm, ljus fin sand 9 cm, gul fin sand med grus 24 cm.	ÅM 806: 625-626
PG 110	120595,001	6705045,656	NÖ om NÖ fornlämningsgräns, lilla betet	0,3x0,4	Spade, torrsåll	Lagerföljd: Torv 5-10 cm, urlakad hård fin mo 20 cm. Grävdes till 30 cm. Stenar i botten.	ÅM 806: 627
PG 111	120608,03	6705038,387	Lilla betet NÖ om fornlämningsgränsen	0,4 x 0,35	Spadgrop	Lagerföljd: Torv/grus 5 cm, hård kompakt lerig mo i klumpar 25 cm, kompakt lera.	Inga fynd
PG 112	120599,161	6705035,195	Lilla betet Ö om gränsen	0,3 x 0,35	Spadgrop	Lagerföljd: Gräs/torv 5 cm, brun lerig kompakt mo 30 cm, lerig brun kompakt mo	ÅM 806: 628
PG 113	120601,0357	6705027,544	Kobetet, N om röda bostadshuset	0,3 x 0,4	Spadgrop	Lagerföljd: Torv 3 cm, mylla 6 cm, småsten och mylla 4 cm, berggrund. Ca 50 % av gropen grävdes ut p g a rötter som låg i vägen.	Inga fynd
PG 114	120612,3134	6704991,346	Kobetet, vid grinden	0,36 x 0,32	Spadgrop	Lagerföljd: Torv 10 cm, brunt grus 25 cm, grått lite lerigt grus	ÅM 806: 629
PG 115	120597,2681	6704957,926	Betet nära huset	0,35 x 0,35	Spadgrop, torrsåll	Lagerföljd: Gräs 5 cm, hård kompakt kalkrik ljusare mo 25 cm, grusigare kompakt kalkrik mo 5 cm. Gammal åker - kalkning?	ÅM 806: 630
PG 116	120592,7268	6705037,17	N kobetet i det (av diken) avgränsade områdets SV hörn	0,3 x 0,3	Spadgrop	Lagerföljd: Torv 5 cm, mylla 3 cm, lera 33 cm (och vidare)	ÅM 806: 631
PG 117	120576,214	6704939,273	Kobetet	0,32 x 0,26	Spadgrop	Lagerföljd: Torv 10 cm, mylla med grus och kompakt kalk 20 cm, brunt grus 5 cm, grå grusig lera	ÅM 806: 632
PG 118	120578,1368	6704956,235	Kobetet	0,3 x 0,3	Spadgrop, torrsåll	Lagerföljd: Gräs 3-5 cm, kompakt ljusgrå kalkhaltig mo 35 cm, grusigare mo i botten. Stenar över 10 cm ø i botten.	ÅM 806: 633
PG 119	120560,0761	6704944,94	Kobetet. Ö om N röjningsröset vid diket	0,3 x 0,3	Spadgrop, torrsåll	Lagerföljd: Torv 4 cm, torr ljusgrå mo 26 cm, orange sand med grus 14 cm, fin ljus sand 16 cm och vidare	ÅM 806: 634-638

Bilaga 1. Lista över schakt och provgropar

PG/Schakt	Y koordinat	X koordinat	Platsreferens/terräng	Storlek (m ²)	Grävmetod	Beskrivning	Fynd
PG 120	120581,3882	6704966,232	Kobetet i diket	0,5 x 0,25	Spadgrop, torrsåll	Lagerföljd: Torv 3 cm, ljusgrå relativt lös mylla med sten och rottrådar. Ljus p g a kalkinnehåll ca 25 cm, brun sand ca 5 cm, lera. Grävdes i dike med syfte att skotta fram en profil som referens till spadgropar på betet.	Inga fynd
PG 121	120563,4195	6704930,601	Kobetet	0,28 x 0,26	Spadgrop	Lagerföljd: Torv 10 cm, grusig mylla 22, kompakt lera	ÅM 806: 639-642
PG 122	120540,2227	6704937,626		0,3 x 0,3	Spadgrop, torrsåll	Lagerföljd: Torv 5 cm, fin ljusgrå kompakt mo 20 cm, lösare brun sand ned till botten. Grävdes 45 cm djup.	ÅM 806: 643
PG 123	120536,1252	6704905,152	Kobetet	0,35 x 0,35	Spadgrop	Lagerföljd: Torv 7 cm, kompakt gulgrå silt. Silten så kompakt att grävningen av gropen gavs upp på 24 cm djup.	Inga fynd
PG 124	120510,1765	6704904,531	Kobetet	0,3 x 0,3	Spadgrop, torrsåll	Lagerföljd: Torv 4 cm, ljusgrå torr mo 33 cm. Grävdes ej djupare p g a regn- och hagelskur.	ÅM 806: 644-645, 734-735
PG 125	120480,5808	6704899,274	S kobetet	0,35 x 0,3	Spadgrop, torrsåll	Lagerföljd: Gråstorv 5 cm, myllig mo 25 cm, brun sand 5 cm. Grävdes till ca 40 cm djup.	ÅM 806: 646

Bilaga 2. Fyndlista

ÅM	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	1	Knacksten		Kvartskeratofyr	1		matjord		1	173,2	
ÅM 806	2	Kärna		Kvartskeratofyr	1		matjord		1	426,7	
ÅM 806	3	Avslag		Kvartskeratofyr	1		matjord		1	49,3	Avslag med bruksretusch. Skrapa
ÅM 806	4	Avslag		Kvartskeratofyr	1		matjord		3	24,1	
ÅM 806	5	Avslag		Kvartskeratofyr	1		lerigt lager		1	113,7	Avslag med bruksretusch.
ÅM 806	6	Avslag		Kvartskeratofyr	1		lerigt lager		2	6,2	
ÅM 806	8	Utgår		Kvartsit	1		lerigt lager		1	459,3	Var registrerad som kärna
ÅM 806	9	Avslag		Kvartskeratofyr	2		matjord		3	94	
ÅM 806	10	Utgår		Kvartsit	2		matjord		1	20,6	Var registrerad som avslag
ÅM 806	11	Avslag		Kvartskeratofyr	2		brun silt	2	7	152,8	
ÅM 806	12	Kärna		Kvartskeratofyr	2				1	193,1	
ÅM 806	13	Avslag		Kvartskeratofyr	3			2-3	1	44,4	Avslag med bruksretusch. Skrapa
ÅM 806	14	Avslag		Kvartskeratofyr	3			2-3	1	15,1	Avslag med formad spets. Borr eller syl.
ÅM 806	15	Avslag		Kvartskeratofyr	3			2-3	8	491,5	
ÅM 806	16	Avslag		Kvartskeratofyr	3			2-3	1	110,7	
ÅM 806	17	Utgår		Kvartsit	3			2-3	1	17,6	Var registrerad som avslag
ÅM 806	18	Avslag		Kvartskeratofyr			Lösfynd		2	62,9	
ÅM 806	19	Avslag		Kvartskeratofyr	5			1	10	158,9	
ÅM 806	20	Avslag		Kvarts	5			1	1	5,2	
ÅM 806	21	Utgår		Bergart	8			1	1	154,4	Var registrerad som slipsten.
ÅM 806	22	Avslag		Kvartskeratofyr	8			1	8	155,4	
ÅM 806	23	Utgår		Kvartsit	8			1	1	3,2	Var registrerad som avslag
ÅM 806	24	Avslag		Kvartskeratofyr	9			1	2	105,4	
ÅM 806	25	Slipsten		Sandsten	10			1	1	140,1	
ÅM 806	26	Avslag		Kvartskeratofyr	10			1	4	334	
ÅM 806	27	Keramik		Keramik, odek	10		mylla	1	1	13,7	
ÅM 806	28	Utgår		Bergart	10		sanden		1	200	Var registrerad som slipsten
ÅM 806	29	Avslag		Kvartskeratofyr	10		sanden		1	56,5	Avslag med bruksretusch.
ÅM 806	30	Avslag		Kvartskeratofyr	10		sanden		6	145	
ÅM 806	31	Avslag		Bergart	10		sanden		1	0,3	
ÅM 806	32	Ben		Obränt ben	10		sanden		9	2,6	
ÅM 806	33	Keramik		Keramik, odek	11		myllan	1	4	27,9	
ÅM 806	34	Avslag		Kvarts	11		myllan	1	1	3,1	
ÅM 806	35	Ben		Obränt ben	11		myllan	1	5	3	
ÅM 806	36	Ben		Bränt ben	11		myllan	1	1	0,2	
ÅM 806	37	Avslag		Kvartskeratofyr	11		myllan	1	1	29,2	Avslag med bruksretusch. Kniv
ÅM 806	38	Avslag		Kvartskeratofyr	11		myllan	1	3	449,3	Avslag med bruksretusch. Skrapor

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	39	Knacksten		Kvartskeratofyr	11		myllan	1	2	334,8	
ÅM 806	40	Kärna		Kvartskeratofyr	11		myllan	1	1	218	
ÅM 806	41	Avslag		Kvartskeratofyr	11		myllan	1	48	1968,3	
ÅM 806	42	Avslag		Kvartskeratofyr, bränt	11		myllan	1	12	126,8	
ÅM 806	43	Avslag		Kvartskeratofyr	11		myllan	1	4	211,4	Avslag med bruksretusch. Skrapor
ÅM 806	44	Avslag		Kvartskeratofyr	11		myllan	1	92	1498,6	
ÅM 806	45	Keramik		Keramik, dek	11		sandlager		1	29,9	Eventuellt en dekor av små snedställda streck. Otydligt.
ÅM 806	46	Ben		Obränt ben	11		sandlager		2	0,8	
ÅM 806	47	Avslag		Kvartskeratofyr	11		sandlager	2	3	320,4	Avslag med bruksretusch. Skrapor.
ÅM 806	48	Avslag		Kvartskeratofyr, bränt	11		sandlager	2	1	9,9	
ÅM 806	49	Kärna		Kvartskeratofyr	11		sandlager	2	1	1106,2	Antydning till sekundär användning som knacksten.
ÅM 806	50	Avslag		Kvartskeratofyr	11		sandlager	2	49	1532,7	
ÅM 806	51	Avslag		Kvartskeratofyr		12		1	2	61	
ÅM 806	52	Avslag		Kvartskeratofyr		12		2	3	17,1	
ÅM 806	53	Keramik		Keramik, odek		12		3	1	2,4	
ÅM 806	54	Ben		Bränt ben		12		3	1	0,1	
ÅM 806	55	Avslag		Kvartskeratofyr		12		3	5	1,97	
ÅM 806	56	Avslag		Kvarts		12		4	1	0,6	
ÅM 806	57	Kärna		Kvartskeratofyr		12		4	1	81,3	
ÅM 806	58	Avslag		Kvartskeratofyr		12		4	10	47,1	
ÅM 806	59	Utgår		Kvartskeratofyr, bränt		12			1	5,2	Var registrerad som avslag
ÅM 806	60	Avslag		Kvartskeratofyr		12		5	7	262,1	Möjligen ska den stora stenen registreras som en kärna.
ÅM 806	61	Knacksten		Kvartskeratofyr		12		5	1	652,6	
ÅM 806	62	Avslag		Kvartskeratofyr		12		5	4	319,5	
ÅM 806	63	Keramik	Mynning	Keramik, dek		12		6	19	51,7	Keramiken är sekundärbränd under stark värme så att blåsor har bildats. Materialet omfattar en mynningsbit som har dekor på mynningskanten i form av små snedställda streck.
ÅM 806	64	Avslag		Kvartskeratofyr		13	myllan	1	1	8,8	
ÅM 806	65	Avslag		Kvartskeratofyr		13	myllan	2	3	81,3	Tegel
ÅM 806	66	Avslag		Kvartskeratofyr		14		2	1	154	
ÅM 806	67	Utgår		Bergart		14		3	1	465,4	Var registrerad som knacksten
ÅM 806	68	Avslag		Kvartskeratofyr		14		5	2	50,2	
ÅM 806	69	Avslag		Kvarts		15		3	3	3,2	
ÅM 806	70	Avslag		Kvartskeratofyr		15		2	1	43,2	Avslag med bruksretusch. Skrapa.

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	71	Avslag		Kvartskeratofyr		15		2	17	49,7	
ÅM 806	72	Keramik		Keramik, odek		15		3	2	1,8	
ÅM 806	73	Ben		Bränt ben		15		3	1	0,1	
ÅM 806	74	Keramik		Keramik, odek		15		4	1	0,9	
ÅM 806	75	Ben		Bränt ben		15		4	1	0,01	
ÅM 806	76	Avslag		Kvarts		15		3	1	1,3	
ÅM 806	77	Knacksten		Kvartskeratofyr		15		3	1	164,6	
ÅM 806	78	Avslag		Kvartskeratofyr		15		3	85	501,1	
ÅM 806	79	Avslag		Kvartskeratofyr		15		4	1	37,6	Avslag med bruksretusch. Kniv.
ÅM 806	80	Avslag		Kvartskeratofyr		15		4	1	301,4	Avslag, eventuell kärna, med bruksretusch. Skrapa
ÅM 806	81	Avslag		Kvartskeratofyr, bränt		15		4	1	12,6	
ÅM 806	82	Kärna		Kvartskeratofyr		15		4	1	55,8	
ÅM 806	83	Knacksten		Kvartskeratofyr		15		4	1	127,4	
ÅM 806	84	Avslag		Kvartskeratofyr		15		4	27	220	
ÅM 806	85	Avslag		Kvarts		15		4	1	0,3	
ÅM 806	86	Avslag		Kvartskeratofyr		15	sand/lera	5	1	189,6	Avslag med bruksretusch. Skrapa
ÅM 806	87	Avslag		Kvartskeratofyr		15	sand/lera	5	4	67,8	
ÅM 806	88	Ben		Obränt ben		15	sand/lera	5	1	14,1	
ÅM 806	89	Avslag		Kvartskeratofyr		16		2	3	66,8	
ÅM 806	90	Avslag		Kvarts		16		3	1	4,7	möjligen pilspetsämne
ÅM 806	91	Avslag		Kvartskeratofyr		16		3	4	61,2	
ÅM 806	92	Avslag		Kvartskeratofyr, bränt		16		3	1	6,6	
ÅM 806	93	Knacksten		Kvartskeratofyr		16	lera	4	1	206,5	
ÅM 806	94	Avslag		Kvartskeratofyr		17		2	1	13,4	
ÅM 806	95	Avslag		Kvartskeratofyr		17		3	1	15,4	
ÅM 806	96	Keramik	Mynning	Keramik, dek		17		4	1	1,6	Mynningsbit med ett litet intryck. Osäker om det är dekor
ÅM 806	97	Utgår		Kvarts		17		4	1	2	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	98	Avslag		Kvartskeratofyr		17		4	1	4,3	Stickel
ÅM 806	99	Avslag		Kvartskeratofyr		17		4	13	58,4	
ÅM 806	100	Avslag		Kvartskeratofyr		17		5	16	148,3	
ÅM 806	101	Avslag		Kvartskeratofyr		18		2	2	18,8	
ÅM 806	102	Avslag		Kvartskeratofyr, bränt		18		2	1	1,8	
ÅM 806	103	Avslag		Kvartskeratofyr		18		3	5	30,1	
ÅM 806	104	Avslag		Kvartskeratofyr		18		4	1	7,6	
ÅM 806	105	Keramik		Keramik, odek		19		1	2	47,2	Passning
ÅM 806	106	Ben		Obränt ben		19		1	1	4,7	

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	107	Avslag		Kvartskeratofyr		19		1	5	214,8	
ÅM 806	108	Avslag		Kvartskeratofyr		20		3	7	37	
ÅM 806	109	Keramik		Keramik, odek		21		1	1	0,5	
ÅM 806	110	Avslag		Kvartskeratofyr		21		1	3	2,7	
ÅM 806	111	Avslag		Kvartskeratofyr		21		2	1	14,5	
ÅM 806	112	Avslag		Kvartskeratofyr		22		1	1	9,5	
ÅM 806	113	Avslag		Kvartskeratofyr		22		2	1	18,7	
ÅM 806	115	Avslag		Kvartskeratofyr		22		4	1	8,4	
ÅM 806	116	Kärna		Kvartskeratofyr	23		myllan		1	528,2	
ÅM 806	117	Avslag		Kvartskeratofyr	23		myllan		16	192,7	
ÅM 806	118	Keramik		Keramik, odek	23		myllan		2	15,6	Samma kärl
ÅM 806	119	Keramik		Keramik, odek	23		myllan		1	3,9	Spjälkad
ÅM 806	120	Avslag		Kvartskeratofyr	23		lerlager		7	55,1	
ÅM 806	121	Kärna		Kvartskeratofyr	24		myllan		1	299,6	
ÅM 806	122	Knacksten		Kvartskeratofyr	24		myllan		2	470,4	
ÅM 806	123	Avslag		Kvartskeratofyr	24		myllan		1	38,8	Avslag med bruksretusch. Skrapa
ÅM 806	124	Avslag		Kvartskeratofyr	24		myllan		58	3155	
ÅM 806	125	Kärna		Kvartskeratofyr	24		myllan		1	162,1	
ÅM 806	126	Avslag		Kvartskeratofyr	24		myllan		1	37,8	Avslag med bruksretusch. Kniv
ÅM 806	127	Slipsten		Sandsten	24		myllan		1	456,8	
ÅM 806	128	Avslag		Kvartskeratofyr	24		myllan		58	2769,6	
ÅM 806	129	Ben		Obränt ben	24		myllan		1	0,9	
ÅM 806	130	Avslag		Kvarts	24		myllan		1	10,7	
ÅM 806	131	Slipsten		Bergart	24		myllan		1	373,3	Eventuellt en malsten, löpare.
ÅM 806	132	Avslag		Kvartskeratofyr	24		myllan		3	502,9	Avslag med bruksretusch. Skrapor
ÅM 806	133	Avslag		Kvartskeratofyr	24		myllan		60	3290,2	
ÅM 806	134	Keramik		Keramik, odek	24		myllan		6	29,3	
ÅM 806	135	Ben		Obränt ben	24				11	30	
ÅM 806	136	Knacksten		Kvartskeratofyr	24		sandlager	2	2	240,6	
ÅM 806	137	Avslag		Kvartskeratofyr	24		sandlager	2	3	279,5	Avslag med bruksretusch. Skrapor
ÅM 806	138	Avslag		Kvartskeratofyr	24		sandlager	2	79	3417,2	
ÅM 806	139	Knacksten		Kvartskeratofyr	24		sandlager		1	170,8	
ÅM 806	140	Avslag		Kvartskeratofyr	24		sandlager		13	497,2	
ÅM 806	141	Slipsten		Sandsten	24		sandlager		1	81,2	
ÅM 806	142	Slipsten		Sandsten	24		sandlager		1	150,4	Troligen en malsten, löpare
ÅM 806	143	Utgår		Kvarts	24		sandlager		1	10,7	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	144	Keramik		Keramik, odek	24		sandlager		1	5,9	

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	145	Ben		Obränt ben	24		sandlager		1	14,9	
ÅM 806	146	Ben		Obränt ben	24		sandlager		1	7,1	Med inhak. Vänster stortå av säl, ca 8–15 år. Mt 1, sin, prox. /RG 20.8 2018
ÅM 806	147	Ben		Obränt ben	24		sandlager		4	34,4	
ÅM 806	148	Ben		Bränt ben	24		sandlager		1	0,5	
ÅM 806	149	Avslag		Kvartskeratofyr	25		myllan		25	1280,8	
ÅM 806	150	Kärna		Kvartskeratofyr	25		myllan		1	159,9	
ÅM 806	151	Avslag		Kvartskeratofyr	25		myllan		2	67,8	Avslag med retusch. Borr
ÅM 806	152	Avslag		Kvartskeratofyr	25		myllan		96	2173,3	
ÅM 806	153	Kalksten		Kalksten	25		myllan		1	232,6	
ÅM 806	154	Ben		Obränt ben	25		myllan		1	4	
ÅM 806	155	Ben		Bränt ben	25		myllan		1	0,1	
ÅM 806	156	Avslag		Kvartskeratofyr	25		mylla/sand		1	72,1	
ÅM 806	157	Avslag		Kvarts	25		mylla/sand		1	13,7	
ÅM 806	158	Ben		Bränt ben	25		mylla/sand		1	0,7	
ÅM 806	159	Keramik		Keramik, odek	26		myllan		1	2,5	
ÅM 806	160	Avslag		Kvarts	26		myllan		2	24,6	
ÅM 806	161	Kärna		Kvartskeratofyr	26		myllan		1	1452,7	Sekundärt använd som knacksten
ÅM 806	162	Avslag		Kvartskeratofyr	26		myllan		1	245,1	Avslag med retusch. Skrapa
ÅM 806	163	Avslag		Kvartskeratofyr	26		myllan		1	33,6	Stickel
ÅM 806	164	Avslag		Kvartskeratofyr	26		myllan		41	2187,1	
ÅM 806	165	Knacksten		Kvartskeratofyr	26		myllan		2	529,9	
ÅM 806	166	Avslag		Kvartskeratofyr	26		myllan		4	195,1	Avslag med bruksretusch. Skrapor och/eller knivar
ÅM 806	167	Avslag		Kvartskeratofyr, bränt	26		myllan		3	38,2	
ÅM 806	168	Avslag		Kvartskeratofyr	26		myllan		1	120	
ÅM 806	169	Avslag		Kvartskeratofyr	26		sanden	2	11	238,4	
ÅM 806	170	Avslag		Kvartskeratofyr	26		sand/grus		3	28,3	
ÅM 806	171	Utgår		Kvarts	26		sandlagret	2	1	3,2	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	172	Keramik		Keramik, odek	27		myllan		1	1,1	
ÅM 806	173	Avslag		Kvarts	27		myllan		2	6,1	
ÅM 806	174	Kärna		Kvartskeratofyr	27		myllan		2	353,9	
ÅM 806	175	Avslag		Kvartskeratofyr	27		myllan		1	61,8	Avslag med bruksretusch. Skrapa
ÅM 806	176	Avslag		Kvartskeratofyr	27		myllan		1	16,2	Avslag med bruksretusch. Kniv
ÅM 806	177	Avslag		Kvartskeratofyr	27		myllan		55	1364	
ÅM 806	178	Avslag		Kvartskeratofyr	27		vått sandlager		5	188,1	
ÅM 806	179	Kärna		Kvartskeratofyr		28	myllan	1	2	294	

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	180	Avslag		Kvartskeratofyr		28	myllan	1	1	28,1	Avslag med bruksretusch. Kniv
ÅM 806	181	Avslag		Kvartskeratofyr		28	myllan	1	79	771,1	
ÅM 806	182	Keramik		Keramik, dek		28	myllan	1	1	1,1	Dekor med vinklar.
ÅM 806	183	Keramik		Keramik, odek		28	myllan	1	2	14,3	Passning
ÅM 806	184	Keramik		Keramik, odek		28	myllan	1	3	20,8	
ÅM 806	185	Keramik		Keramik, odek		28		2	9	64,9	
ÅM 806	186	Keramik	Mynning	Keramik, dek		28		2	3	17	Passning. Dekor på mynningskanten i form av tvärsållda streck. På halsen snedållda streck.
ÅM 806	187	Avslag		Kvartskeratofyr		28		2	46	487,3	
ÅM 806	188	Avslag		Kvartskeratofyr, brånt		28		2	3	54,3	
ÅM 806	189	Avslag		Kvartskeratofyr		28		3	1	60,1	Retuscherat avslag. Skrapa
ÅM 806	190	Avslag		Kvartskeratofyr		28		3	62	530	
ÅM 806	191	Avslag		Kvartskeratofyr, brånt		28		3	5	26,5	
ÅM 806	192	Avslag		Kvartskeratofyr		28		3	17	109,3	
ÅM 806	193	Keramik	Mynning	Keramik, dek		28		3	1	2,2	Mynning. Dekor på mynningskanten i form av zigzag. Och på halsen punktlinjer.
ÅM 806	194	Keramik		Keramik, dek		28		3	1	5,5	Dekor på buken i form av djupt ristade vertikala linjer.
ÅM 806	195	Keramik	Skuldra	Keramik, dek		28		3	1	4,2	Dekor på övergången hals till skuldra i form av runda rrbensintryck och små lutande streck.
ÅM 806	196	Keramik		Keramik, dek		28		3	1	1,5	Dekor i form av snrintryck.
ÅM 806	197	Keramik		Keramik, dek		28		3	1	7,6	Dekor i form av snrintryck.
ÅM 806	198	Keramik		Keramik, dek		28		3	1	4,2	Osåker om det är dekor, men där finns en inristad linje.
ÅM 806	199	Keramik	Botten	Keramik, odek		28		3	1	11,2	övergången buk-botten
ÅM 806	200	Keramik		Keramik, odek		28		3	49	97,3	
ÅM 806	201	Ben		Obrånt ben		28		3	9	7,7	
ÅM 806	202	Avslag		Kvartskeratofyr		28	myllan	4	3	8,7	
ÅM 806	203	Keramik		Keramik, odek		28	myllan	4	9	8,7	
ÅM 806	204	Ben		Obrånt ben		28	myllan	4	2	0,4	
ÅM 806	205	Ben		Brånt ben		28	myllan	4	1	0,4	
ÅM 806	206	Avslag		Kvartskeratofyr		29		1	3	7,3	
ÅM 806	207	Ben		Obrånt ben		29		1	1	2,2	
ÅM 806	208	Avslag		Kvartskeratofyr		29		2	22	63,6	
ÅM 806	208	Avslag		Kvarts		29		2	1	0,5	
ÅM 806	209	Ben		Obrånt ben		29			4	1,6	
ÅM 806	210	Ben		Brånt ben		29		2	6	4,3	

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	211	Keramik		Keramik, odek		29		2	7	5,7	
ÅM 806	212	Avslag		Kvartskeratofyr		29		3	79	499,6	
ÅM 806	213	Avslag		Kvartskeratofyr, bränt		29		3	1	0,9	
ÅM 806	214	Avslag		Kvarts		29		3	5	26,6	
ÅM 806	215	Keramik		Keramik, dek		29		3	2	1,4	Dekor i form av snörintryck
ÅM 806	216	Keramik		Keramik, odek		29		3	35	22,4	
ÅM 806	217	Ben		Obränt ben		29		3	28	8,4	
ÅM 806	218	Ben		Bränt ben		29		3	12	3,5	
ÅM 806	219	Keramik		Keramik, odek		29		4	1	16,2	
ÅM 806	220	Keramik	Botten	Keramik, odek		29		4	1	7,6	Botten-buk
ÅM 806	221	Avslag		Kvartskeratofyr		29		4	7	24,4	
ÅM 806	222	Avslag		Kvartskeratofyr, bränt		29		4	1	2,4	
ÅM 806	223	Ben		Bränt ben		29		4	1	0,4	
ÅM 806	224	Keramik	Mynning	Keramik, odek		29	myllan	5	1	0,3	Mynning av ett tunt, fint magrat gods
ÅM 806	225	Keramik		Keramik, odek		29	myllan	5	1	6,8	
ÅM 806	226	Keramik		Keramik, odek		29	myllan	5	9	40	
ÅM 806	227	Avslag		Kvarts		29	myllan	5	1	13,9	
ÅM 806	228	Kärna		Kvartskeratofyr		29	myllan	5	1	160,1	
ÅM 806	229	Avslag		Kvartskeratofyr		29	myllan	5	11	150,8	
ÅM 806	230	Ben		Obränt ben		29	myllan	5	29	36,2	
ÅM 806	231	Ben		Bränt ben		29	myllan	5	3	2,3	
ÅM 806	232	Keramik		Keramik, odek		29	gruslager	6	3	32,4	Passning
ÅM 806	233	Keramik		Keramik, odek		29	gruslager	6	5	12,3	
ÅM 806	234	Avslag		Kvartskeratofyr		29	gruslager	6	1	93,3	Avslag med retusch. Skrapa
ÅM 806	235	Avslag		Kvartskeratofyr		29	gruslager	6	2	16,3	
ÅM 806	236	Ben		Obränt ben		29	gruslager	6	5	2,1	
ÅM 806	237	Ben		Bränt ben		29	gruslager	6	1	0,3	
ÅM 806	238	Utgår		Kvarts		30		1	1	1,4	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	239	Avslag		Kvartskeratofyr		30		1	1	109,6	Avslag med bruksretusch. Skrapa
ÅM 806	240	Slipsten		Kvartskeratofyr		30		1	2	39,1	Fragment med slipspår. Stenarna är medvetet slagna.
ÅM 806	241	Avslag		Kvartskeratofyr		30		1	14	75,2	
ÅM 806	242	Avslag		Kvartskeratofyr, bränt		30		1	2	8,7	
ÅM 806	243	Avslag		Kvartskeratofyr		31		1	1	68,8	Avslag med bruksretusch. Skrapa
ÅM 806	244	Kärna		Kvartskeratofyr		31		1	1	71,4	
ÅM 806	245	Avslag		Kvartskeratofyr		31		1	32	147,2	
ÅM 806	246	Avslag		Kvartskeratofyr		31		2	1	94,5	Avslag med retusch. Skrapa

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	247	Avslag		Kvarts		31		2	1	0,3	
ÅM 806	248	Avslag		Kvartskeratofyr		31		2	69	350,1	
ÅM 806	249	Avslag		Kvartskeratofyr, bränt		31		2	5	31,1	
ÅM 806	250	Utgår		Bergart		31		2	1	1,2	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	251	Keramik	Mynning	Keramik, dek		31		2	1	1,2	Mynningsbit med små streck tvärsöver mynningskanten och vertikala intryckta streck strax under mynningen, på halsen. Spjälkad.
ÅM 806	252	Keramik		Keramik, dek		31		2	1	3,8	Bukbit med vertikala, grunda, avlånga intryck.
ÅM 806	253	Keramik		Keramik, dek		31		2	1	2,7	Bukbit med intryckta 3 millimeter långa streck, två i taget, som bildar zigzag.
ÅM 806	254	Keramik		Keramik, dek		31		2	1	9,9	Bukbit med grunda streck kors och tvärs. En antydning till enbart vertikala streck i ovankanten.
ÅM 806	255	Keramik		Keramik, dek		31		2	1	0,8	Litet fragment med ett halvt avlångt gropintryck.
ÅM 806	256	Keramik		Keramik, dek		31		2	1	0,4	Litet fragment med två små gropar.
ÅM 806	257	Keramik		Keramik, dek		31		2	1	0,5	Ett liten spjälkat fragment med en större grop.
ÅM 806	258	Keramik		Keramik, dek		31		2	1	0,6	Osäkert om det är dekor eller bara ojämnheter i leran.
ÅM 806	259	Keramik		Keramik, odek		31		2	22	64,8	
ÅM 806	260	Ben		Bränt ben		31		2	18	4,3	
ÅM 806	261	Knacksten		Kvartskeratofyr		31		3	1	132,1	
ÅM 806	262	Avslag		Kvartskeratofyr		31		3	25	302,5	
ÅM 806	263	Avslag		Kvartskeratofyr, bränt		31		3	2	7,3	
ÅM 806	264	Keramik	Skuldra	Keramik, dek		31		3	1	75,4	Övergången skuldra-hals med dekor av vertikala långa intryck i rader på skuldran där det även finns en grop.
ÅM 806	265	Keramik		Keramik, dek		31		3	1	2	Fragment med oval grop.
ÅM 806	266	Keramik		Keramik, odek		31		3	9	26,9	
ÅM 806	267	Bränd lera		Bränd lera		31		3	1	4,1	
ÅM 806	268	Ben		Obränt ben		31		3	1	1,8	
ÅM 806	269	Ben		Bränt ben		31		3	7	1,5	
ÅM 806	270	Avslag		Kvartskeratofyr		37		1	1	56,4	
ÅM 806	271	Avslag		Kvartskeratofyr		37		2	1	3,9	
ÅM 806	272	Avslag		Kvarts		37		3	1	2,6	
ÅM 806	273	Avslag		Kvartskeratofyr		37		3	1	4,3	
ÅM 806	274	Avslag		Kvartskeratofyr		38		5	1	11,3	
ÅM 806	275	Avslag		Kvartskeratofyr		39			1	3,1	

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	276	Avslag		Kvartskeratofyr		41		2	1	13,4	
ÅM 806	277	Avslag		Kvarts		41		3	1	9,6	
ÅM 806	278	Avslag		Kvartskeratofyr		41		3	1	25,1	
ÅM 806	279	Avslag		Kvarts		42		3	1	0,2	
ÅM 806	280	Avslag		Kvartskeratofyr		42		3	1	32	
ÅM 806	281	Avslag		Kvartskeratofyr		45		3	1	28,3	
ÅM 806	282	Avslag		Kvartskeratofyr		45		4	1	11,2	
ÅM 806	283	Avslag		Kvartskeratofyr		45		5	1	8,4	
ÅM 806	284	Avslag		Kvartskeratofyr		46		3	1	4,3	
ÅM 806	285	Avslag		Kvartskeratofyr		47		2	1	0,6	
ÅM 806	286	Keramik		Keramik, odek		47		4	22	35	
ÅM 806	287	Kärna		Kvartskeratofyr		47		5	1	164,5	
ÅM 806	288	Utgår		Kvartskeratofyr		48		1	1	3,9	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	289	Keramik		Keramik, odek		48		4	3	4,2	
ÅM 806	290	Avslag		Kvartskeratofyr		48	sand/grus	4	5	135,1	
ÅM 806	291	Slipsten		Bergart		48		4	1	870	Slipsten eller glättsten? Stenen har en slipad yta.
ÅM 806	292	Ben		Obränt ben		49		3	1	6,4	
ÅM 806	293	Utgår		Bergart		50		3	1	244,2	Var katalogiserad som glättsten
ÅM 806	294	Avslag		Kvartskeratofyr		51		4	1	4,3	
ÅM 806	295	Avslag		Kvartskeratofyr		52		2	2	8,1	
ÅM 806	296	Avslag		Kvartskeratofyr		52	myllan	3	1	1,8	
ÅM 806	297	Avslag		Kvartskeratofyr		53		1	1	4,4	
ÅM 806	298	Avslag		Kvartskeratofyr		53		2	1	1,8	
ÅM 806	299	Avslag		Kvartskeratofyr		53		3	1	0,2	
ÅM 806	300	Avslag		Kvartskeratofyr		53		4	1	0,5	
ÅM 806	301	Avslag		Kvartskeratofyr		53		5	1	6,4	
ÅM 806	302	Ben		Bränt ben		53		5	1	0,1	
ÅM 806	303	Avslag		Kvartskeratofyr		54		1	1	1,9	
ÅM 806	304	Avslag		Flinta		54		2	1	1,3	
ÅM 806	305	Avslag		Kvartskeratofyr		54		2	2	0,9	
ÅM 806	306	Kärna		Kvartskeratofyr		54		3	1	141,6	
ÅM 806	307	Avslag		Kvartskeratofyr		54		3	2	20,4	
ÅM 806	308	Avslag		Kvartskeratofyr		55		2	3	15,8	
ÅM 806	309	Avslag		Kvartskeratofyr		55		3	2	119,9	
ÅM 806	310	Avslag		Kvartskeratofyr		56	Torv	1	1	3,1	
ÅM 806	311	Keramik		Keramik, odek		56		2	1	0,3	
ÅM 806	312	Avslag		Kvartskeratofyr		56		2	3	34,2	

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	313	Utgår		Kvartskeratofyr		56		3	2	18,8	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	314	Ben		Obränt ben		56		3	3	1,6	
ÅM 806	315	Avslag		Kvartskeratofyr		57		1	1	7,7	Borr?
ÅM 806	316	Avslag		Kvartskeratofyr		57		1	1	3,6	
ÅM 806	317	Keramik		Keramik, odek		57		2	6	7,9	
ÅM 806	318	Avslag		Kvartskeratofyr		57		2	9	59,6	
ÅM 806	319	Avslag		Kvartskeratofyr		57		3	9	41,9	
ÅM 806	320	Keramik		Keramik, odek		57		4	2	8,5	
ÅM 806	321	Avslag		Kvartskeratofyr		57		4	2	68,1	
ÅM 806	322	Ben		Obränt ben		57	mylla-sand	4	72	17,5	Övergången mylla-sand
ÅM 806	323	Keramik		Keramik, odek		57		5	6	3,9	
ÅM 806	324	Ben		Obränt ben		57		5	17	5	
ÅM 806	325	Kärna		Kvartskeratofyr		59		1	1	676,9	
ÅM 806	326	Avslag		Kvartskeratofyr		59		3	1	7,8	
ÅM 806	327	Ben		Obränt ben		59		3	1	1,6	
ÅM 806	328	Utgår		Kvarts		60		1	1	0,6	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	329	Avslag		Kvartskeratofyr		60		1	7	15,6	
ÅM 806	330	Keramik		Keramik, odek		60		1	1	0,6	
ÅM 806	331	Ben		Obränt ben		60		1	1	1,5	
ÅM 806	332	Utgår		Kvarts		60		2	1	3,2	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	333	Avslag		Kvartskeratofyr		60		2	7	76,2	
ÅM 806	334	Glättsten		Bergart		60		2	1	20,9	
ÅM 806	335	Avslag		Kvartskeratofyr		60		3	6	10	
ÅM 806	336	Keramik		Keramik, odek		60		3	1	0,8	
ÅM 806	337	Ben		Obränt ben		60		3	1	3,5	
ÅM 806	338	Knacksten		Kvartskeratofyr		60		4	1	209,4	
ÅM 806	339	Avslag		Kvartskeratofyr		60		4	14	319,7	
ÅM 806	340	Keramik		Keramik, odek		60		4	8	14,7	
ÅM 806	341	Ben		Obränt ben		60		4	9	4,1	
ÅM 806	342	Ben		Bränt ben		60		4	1	0,1	
ÅM 806	343	Avslag		Kvartskeratofyr		61		1	1	0,3	
ÅM 806	344	Avslag		Kvartskeratofyr		61		2	13	46,8	
ÅM 806	345	Ben		Obränt ben		61		2	1	0,2	
ÅM 806	346	Avslag		Kvartskeratofyr		61		3	5	15,3	
ÅM 806	347	Keramik		Keramik, odek		62		2	1	1,1	
ÅM 806	348	Ben		Bränt ben		62		2	4	1,1	
ÅM 806	349	Avslag		Kvarts		62		2	1	3,1	

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	350	Avslag		Kvartskeratofyr		62		2	5	64,5	
ÅM 806	351	Keramik		Keramik, odek		62		3	5	3,5	
ÅM 806	352	Ben		Bränt ben		62		3	1	0,1	
ÅM 806	353	Avslag		Kvartskeratofyr		62		3	1	14,8	Avslag med bruksretusch. Kniv
ÅM 806	354	Avslag		Kvartskeratofyr		62		3	8	24,1	
ÅM 806	355	Avslag		Kvartskeratofyr		62		4	1	14	
ÅM 806	356	Keramik		Keramik, odek		63		2	40	48,2	
ÅM 806	357	Keramik		Keramik, dek		63		2	1	1,7	Otydlig dekor. Kamintryck i vinkel?
ÅM 806	358	Ben		Obränt ben		63		2	17	12	
ÅM 806	359	Ben		Bränt ben		63		2	5	1,6	
ÅM 806	360	Avslag		Kvartskeratofyr		63		2	4	220,9	
ÅM 806	361	Utgår		Kvarts		63		2	2	1	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	362	Avslag		Kvartskeratofyr		63		2	96	463,7	
ÅM 806	363	Keramik	Mynning	Keramik, dek		63	myllan	3	1	7	Mynningsbit med gropar på mynningskanten och två rader med gropar på halsen, strax under mynningen.
ÅM 806	364	Keramik	Mynning	Keramik, dek		63	myllan	3	1	9	Mynningsbit med snedställda kamintryck på mynningskanten. Möjligen något intryck på halsen också, men det är väldigt otydligt.
ÅM 806	365	Keramik	Mynning	Keramik, dek		63	myllan	3	1	7,6	Mynningsbit med gropar på mynningskanten. Små runda gropar på halsen, strax under mynningen.
ÅM 806	366	Keramik		Keramik, dek		63	myllan	3	1	10,6	
ÅM 806	367	Keramik		Keramik, dek		63	myllan	3	1	4,7	Spjälkad bukbit med gropdekor.
ÅM 806	368	Keramik		Keramik, dek		63	myllan	3	1	5,2	Fragment med del av grop?
ÅM 806	369	Keramik	Botten	Keramik, odek		63	myllan	3	1	41,5	Bottenbit av ett kärl med rund botten.
ÅM 806	370	Keramik		Keramik, odek		63	myllan	3	29	86,5	
ÅM 806	371	Avslag		Kvarts		63			5	27,6	
ÅM 806	372	Knacksten		Bergart		63	myllan	3	1	696,9	
ÅM 806	373	Kärna		Kvartskeratofyr		63	myllan	3	3	512,9	
ÅM 806	374	Avslag		Kvartskeratofyr		63	myllan	3	47	383,5	
ÅM 806	375	Ben		Bränt ben		63	myllan	3	5	0,8	
ÅM 806	376	Keramik		Keramik, dek		63	myllan	4	1	24,1	
ÅM 806	377	Keramik		Keramik, dek		63	myllan	4	1	9,4	
ÅM 806	378	Keramik		Keramik, odek		63	myllan	4	1	1,5	Mynningsbit, spjälkad.
ÅM 806	379	Keramik		Keramik, dek		63	myllan	4	1	3,8	Gropdekor.
ÅM 806	381	Ben		Bränt ben		63	myllan	4	4	1,2	

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	382	Ben		Obränt ben		63	myllan	4	11	7,6	
ÅM 806	383	Avslag		Kvartskeratofyr		63	myllan	4	46	202,2	
ÅM 806	384	Keramik	Hals	Keramik, dek		63	myllan	3	2	63	Halsen med trekantiga gropar. Passning.
ÅM 806	385	Avslag		Kvartskeratofyr		63	gruslager	5	3	32,4	
ÅM 806	386	Avslag		Kvartskeratofyr		64		2	12	47,9	
ÅM 806	387	Ben		Obränt ben		64		4	1	0,6	
ÅM 806	388	Avslag		Kvartskeratofyr		64		3	15	152,9	
ÅM 806	389	Keramik		Keramik, dek		64		4	1	2,2	
ÅM 806	390	Keramik		Keramik, odek		64		4	4	21,6	
ÅM 806	391	Avslag		Kvartskeratofyr		64		4	1	1,4	
ÅM 806	392	Avslag		Kvartskeratofyr		64		5	1	2,8	
ÅM 806	393	Avslag		Kvartskeratofyr		65		2	1	1,8	
ÅM 806	394	Avslag		Kvartskeratofyr		65	grusig sand	4	1	13,9	
ÅM 806	395	Avslag		Kvartsit		66	myllan	1	1	21,4	
ÅM 806	396	Utgår		Bergart		66	myllan	2	1	278,8	Var katalogiserad som knacksten
ÅM 806	397	Avslag		Kvartskeratofyr		66	myllan	2	6	18	
ÅM 806	398	Avslag		Kvartskeratofyr		66	myllan	3	8	57,7	
ÅM 806	399	Keramik		Keramik, odek		66	gruslager	4	7	30,8	
ÅM 806	400	Knacksten		Bergart		66	gruslager	4	1	267,8	
ÅM 806	401	Avslag		Kvartskeratofyr		66	gruslager	4	11	180,7	
ÅM 806	402	Ben		Obränt ben		66	gruslager	4	1	1,4	
ÅM 806	403	Keramik		Keramik, odek		66		5	1	5,9	
ÅM 806	404	Avslag		Kvartskeratofyr		66		5	1	37,2	
ÅM 806	405	Keramik		Keramik, odek		67		1	7	13,8	
ÅM 806	406	Ben		Obränt ben		67		1	9	3,4	
ÅM 806	407	Ben		Bränt ben		67		1	1	0,4	
ÅM 806	408	Avslag		Kvartskeratofyr		67		1	17	56,6	
ÅM 806	409	Avslag		Kvartskeratofyr, bränt		67			3	4,2	
ÅM 806	410	Avslag		Kvarts		67		2	4	5,1	
ÅM 806	411	Knacksten		Kvartskeratofyr		67		2	1	147	
ÅM 806	412	Avslag		Kvartskeratofyr		67		2	51	282,4	
ÅM 806	413	Keramik		Keramik, odek		67		2	69	49,1	
ÅM 806	414	Keramik		Keramik, dek		67		2	1	2,8	Två olika gropar, ett större och ett mindre.
ÅM 806	415	Keramik		Keramik, odek		67		2	1	3,5	Magring av kvartskross och en sten 0,8 cm stor.
ÅM 806	416	Ben		Obränt ben		67		2	20	8,8	
ÅM 806	417	Ben		Bränt ben		67			6	1,2	
ÅM 806	418	Avslag		Kvartskeratofyr		67		3	1	43	Avslag med bruksretusch. Skrapa

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	419	Avslag		Kvartskeratofyr		67		3	21	101,1	
ÅM 806	420	Keramik		Keramik, odek		67		3	7	11,4	
ÅM 806	421	Ben		Obränt ben		67		3	10	2,3	
ÅM 806	422	Ben		Bränt ben		67		3	6	2,8	
ÅM 806	423	Avslag		Grönsten		67		4	1	4,8	
ÅM 806	424	Kärna		Kvartskeratofyr		67		4	1	150,9	Kärna med bruksretusch. Skrapa
ÅM 806	425	Kärna		Kvartskeratofyr		67		4	1	151,6	Knack- och/eller bruksspår på ena kanten av platån.
ÅM 806	426	Avslag		Kvartskeratofyr		67		4	22	263	
ÅM 806	427	Ben		Obränt ben		67		4	0	13,6	Intaget som preparat. Det består av en massa småsmul, därför är inte antalet räknat. Se foto G180607_03–05
ÅM 806	428	Keramik		Keramik, odek		67		4	17	25,8	
ÅM 806	429	Ben		Obränt ben		67		4	33	13,9	
ÅM 806	230	Ben		Bränt ben		67		4	7	3,2	
ÅM 806	431	Keramik		Keramik, odek		67		5	1	3,2	
ÅM 806	432	Avslag		Kvartskeratofyr		67		5	6	70,4	
ÅM 806	433	Ben		Obränt ben		67		5	3	4,9	
ÅM 806	434	Keramik		Keramik, odek		68	myllan	1	1	1,4	
ÅM 806	435	Avslag		Kvartskeratofyr		68	myllan	1	4	10,3	
ÅM 806	436	Keramik	Mynning	Keramik, dek		68	myllan	2	1	3,6	Spjälkad mynningsbit med gropar på mynningskanten.
ÅM 806	437	Avslag		Kvartskeratofyr		68	myllan	2	5	9,7	
ÅM 806	438	Utgår		Bergart		68	myllan	2	1	8,3	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	439	Avslag		Kvartskeratofyr		69		1	1	1,9	
ÅM 806	440	Avslag		Kvartskeratofyr		69		2	15	58,9	
ÅM 806	441	Utgår		Bergart		69		2	1	97,6	Var katalogiserad som knacksten
ÅM 806	442	Keramik		Keramik, odek		69		2	1	2,5	
ÅM 806	443	Avslag		Kvartskeratofyr		69	myllan	3	12	75,2	
ÅM 806	444	Avslag		Kvartskeratofyr		69	myllan	3	1	35,6	Avslag med inhak. Stickel
ÅM 806	445	Avslag		Kvartskeratofyr		69	sandlager	3	3	7	
ÅM 806	446	Keramik	Mynning	Keramik, odek		70		1	1	2,3	Mynningsbit
ÅM 806	447	Keramik	Skuldra	Keramik, odek		70		1	1	21,3	Övergången hals-skuldra
ÅM 806	448	Keramik		Keramik, odek		70		1	2	1,2	
ÅM 806	449	Avslag		Kvartskeratofyr		70		1	4	7,4	
ÅM 806	450	Avslag		Kvarts		70		2	1	0,1	
ÅM 806	451	Avslag		Kvartskeratofyr		70		2	36	166,1	

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	452	Keramik		Keramik, dek		70		2	1	0,5	Spjälkat fragment med grop.
ÅM 806	453	Keramik		Keramik, dek		70		2	1	0,7	Dekor i form av gropar.
ÅM 806	454	Keramik		Keramik, odek		70		2	22	35	
ÅM 806	455	Ben		Obränt ben		70		2	4	2,4	
ÅM 806	456	Ben		Bränt ben		70		2	5	1,2	
ÅM 806	457	Keramik		Keramik, odek		70		3	8	20,6	
ÅM 806	458	Ben		Obränt ben		70		3	1	1,9	
ÅM 806	459	Knacksten		Kvartskeratofyr		70		3	1	141	
ÅM 806	460	Avslag		Kvartskeratofyr		70		3	1	94,4	Avslag med retusch. Skrapa.
ÅM 806	461	Avslag		Kvartskeratofyr		70		3	24	75,7	
ÅM 806	462	Keramik		Keramik, odek		70		4	1	0,6	
ÅM 806	463	Ben		Bränt ben		70		4	3	0,5	
ÅM 806	464	Avslag		Kvartskeratofyr		70		4	6	84,2	
ÅM 806	465	Keramik		Keramik, dek		70		5	1	22,8	Dekor av gropar.
ÅM 806	466	Keramik		Keramik, dek		70		5	1	50,7	Osäker dekor. Fingerdragningar.
ÅM 806	467	Keramik		Keramik, odek		70		5	1	1,6	
ÅM 806	468	Ben		Obränt ben		70		5	1	0,5	
ÅM 806	469	Avslag		Kvartskeratofyr		70		5	1	81,5	Avslag med bruksretusch. Borr
ÅM 806	470	Avslag		Kvartskeratofyr		70		5	4	39,8	
ÅM 806	471	Keramik		Keramik, odek		70		6	1	1,6	
ÅM 806	472	Avslag		Kvartskeratofyr		70		6	4	53,1	
ÅM 806	473	Keramik	Mynning	Keramik, odek		71	myllan	1	4	7,7	Mynningsbitar med passning
ÅM 806	474	Avslag		Kvartskeratofyr		71		1	1	52,3	
ÅM 806	475	Avslag		Kvartskeratofyr		71		2	3	21,4	
ÅM 806	476	Keramik		Keramik, odek		72		1	1	3,5	
ÅM 806	477	Avslag		Kvartskeratofyr		72		1	2	27,3	
ÅM 806	478	Keramik		Keramik, odek		72		2	2	5,9	Passning
ÅM 806	479	Avslag		Kvartskeratofyr		72		2	2	3	
ÅM 806	480	Keramik	Mynning	Keramik, dek		72		3	1	31,1	Mynningsbit med förtjockad mynningskant och ovala gropar på mynningskanten.
ÅM 806	481	Keramik		Keramik, dek		72		3	1	40,3	Dekor av stora gropar.
ÅM 806	482	Keramik		Keramik, odek		72		3	11	92,1	Ett av fragmenten har kanske lite matskorpa.
ÅM 806	483	Ben		Obränt ben		72		3	9	12,8	
ÅM 806	484	Ben		Bränt ben		72		3	1	2,7	
ÅM 806	485	Avslag		Kvartskeratofyr		72		3	9	239,8	
ÅM 806	486	Keramik		Keramik, odek		73	gruslager	3	1	14,3	
ÅM 806	487	Avslag		Kvartskeratofyr		74		3	2	83,3	

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	488	TGÅR		Bergart		74		4	1	133,3	Var katalogiserad som knocksten
ÅM 806	489	Avslag		Kvartskeratofyr		75		2	6	122,2	
ÅM 806	490	Avslag		Kvartskeratofyr		76	myllan	2	4	39,6	
ÅM 806	491	Avslag		Kvartskeratofyr		80			1	194,3	Spadgrop. Avslag med bruksretuscher på två sidor.
ÅM 806	492	Avslag		Kvartskeratofyr		80			3	7	Spadgrop
ÅM 806	493	Avslag		Kvartskeratofyr		84	sandlager	3	3	33,4	
ÅM 806	494	Avslag		Kvarts		87		2	1	0,7	
ÅM 806	495	Avslag		Kvartskeratofyr		87		2	9	31,6	
ÅM 806	496	Ben		Bränt ben		87		2	1	0,1	
ÅM 806	497	Kärna		Kvartskeratofyr		87		3	3	366,7	
ÅM 806	498	Kärna		Kvartskeratofyr		87		3	1	98	
ÅM 806	499	Avslag		Kvartskeratofyr		87		3	33	266,6	
ÅM 806	500	Utgår		Bergart		87		3	1	3,5	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	501	Knacksten		Bergart		87		3	1	389	
ÅM 806	502	Kärna		Kvartskeratofyr		87		3	1	877,1	
ÅM 806	503	Keramik		Keramik, dek		87		3	1	0,9	Spjälkat fragment med gropar
ÅM 806	504	Keramik		Keramik, odek		87		3	8	7,9	
ÅM 806	505	Bränd lera		Bränd lera		87		3	1	2,6	
ÅM 806	506	Ben		Obränt ben		87		3	29	7,4	
ÅM 806	507	Ben		Bränt ben		87		3	5	1,9	
ÅM 806	508	Ben		Obränt ben		87		3	15	33,8	
ÅM 806	509	Keramik	Mynning	Keramik, dek		87		4	2	20,2	Mynningsbit med hals och skuldra. Långa intryck i vinklar.
ÅM 806	510	Avslag		Kvartskeratofyr		87		4	6	34,7	
ÅM 806	511	Ben		Obränt ben		87		4	3	3,3	
ÅM 806	512	Ben		Obränt ben		87		4	39	8,8	
ÅM 806	513	Ben		Bränt ben		87		4	1	0,5	
ÅM 806	514	Keramik		Keramik, odek		88		2	1	3	
ÅM 806	515	Avslag		Kvartskeratofyr		88		2	28	205,5	
ÅM 806	516	Utgår		Bergart		88		2	1	3	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	517	Keramik		Keramik, odek		88		3	2	6,2	
ÅM 806	518	Avslag		Kvartskeratofyr		88		3	3	34,1	
ÅM 806	519	Keramik		Keramik, odek		89		1	3	4,2	
ÅM 806	520	Avslag		Kvarts		89		1	1	0,4	
ÅM 806	521	Avslag		Kvartskeratofyr		89		1	6	24,7	
ÅM 806	522	Ben		Obränt ben		89		1	1	0,5	
ÅM 806	523	Keramik		Keramik, odek		89		2	5	8,1	

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	524	Avslag		Kvartskeratofyr		89		2	9	14	
ÅM 806	525	Ben		Obränt ben		89		2	1	0,7	
ÅM 806	526	Ben		Bränt ben		89		2	1	0,4	
ÅM 806	527	Keramik		Keramik, dek		89		3	1	10,9	Spjälkat fragment med ett större gropdekor
ÅM 806	528	Keramik		Keramik, odek		89		3	8	12	
ÅM 806	529	Avslag		Kvartskeratofyr		89		3	7	8,9	
ÅM 806	530	Ben		Obränt ben		89		3	4	4,3	
ÅM 806	531	Keramik		Keramik, odek		89		4	5	9,2	
ÅM 806	532	Avslag		Kvartskeratofyr		89		4	1	81,7	
ÅM 806	533	Ben		Bränt ben		89		4	1	0,1	
ÅM 806	534	Avslag		Kvartskeratofyr		90	myllan	2	5	29,9	
ÅM 806	535	Avslag		Kvartskeratofyr		90	myllan	3	7	150,8	
ÅM 806	536	Avslag		Kvartskeratofyr		90	gruslager	4	6	361,7	
ÅM 806	537	Avslag		Kvartskeratofyr		91		1	1	1,1	
ÅM 806	538	Avslag		Kvartskeratofyr		91		2	1	11,4	
ÅM 806	539	Keramik		Keramik, odek		91		3	1	2,6	
ÅM 806	540	Avslag		Kvartskeratofyr		91		3	3	51,9	
ÅM 806	541	Avslag		Kvartskeratofyr		92		2	1	8,7	
ÅM 806	542	Avslag		Flinta		96		1	1	0,9	Avslaget är knäckt
ÅM 806	543	Avslag		Kvartskeratofyr		96		1	1	30,7	Avslag med bruksretusch. Skrapa/kniv
ÅM 806	544	Avslag		Kvartskeratofyr		96		1	3	10,8	
ÅM 806	545	Avslag		Kvartskeratofyr		96		2	4	16,7	
ÅM 806	546	Avslag		Kvartskeratofyr		96		3	1	0,6	
ÅM 806	547	Avslag		Kvartskeratofyr		97	gruslager	2	4	9,6	
ÅM 806	548	Avslag		Kvartskeratofyr		97	gruslager	3	5	41,7	
ÅM 806	549	Avslag		Kvartskeratofyr		97		4	2	8,8	
ÅM 806	550	Knacksten		Kvartskeratofyr		98			1	292,6	Spadgrop
ÅM 806	551	Avslag		Kvartskeratofyr		98			13	131,2	Spadgrop
ÅM 806	552	Utgår		Bergart		98			1	6,7	Spadgrop. Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	553	Ben		Bränt ben		98			2	0,9	Spadgrop
ÅM 806	554	Avslag		Kvartskeratofyr		99			11	67,2	Spadgrop
ÅM 806	555	Ben		Obränt ben		99			1	0,7	Spadgrop
ÅM 806	556	Avslag		Kvartskeratofyr		100			3	58,7	Spadgrop
ÅM 806	557	Avslag		Kvartskeratofyr		103			2	8,2	Spadgrop
ÅM 806	558	Keramik		Keramik, odek		104		2	1	4,7	
ÅM 806	559	Avslag		Kvarts		104	gruslager	2	1	1	
ÅM 806	560	Avslag		Kvartskeratofyr		104	gruslager	2	6	59,2	

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	561	Avslag		Kvartskeratofyr		104	gruslager	3	5	50,4	
ÅM 806	562	Avslag		Kvartskeratofyr		104	gruslager	4	2	18,7	
ÅM 806	563	Keramik		Keramik, dek		104	A4	5	1	2,3	Spjälät fragment med gropdekor.
ÅM 806	564	Keramik		Keramik, odek		104	A4	5	1	1,1	
ÅM 806	565	Avslag		Kvartskeratofyr		104	A4	5	3	9,2	
ÅM 806	566	Keramik		Keramik, odek		105		2	2	2,3	
ÅM 806	567	Keramik	Skuldra	Keramik, dek		105	grusigt	2	1	16,7	Fragment av skuldra med vinkelställda intryck som bildar vertikala zigzag linjer. gropdekor på buken.
ÅM 806	568	Keramik		Keramik, odek		105	grusigt	2	37	30,9	
ÅM 806	569	Utgår		Kvartsit		105	grusigt	2	2	13,9	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	570	Avslag		Kvartskeratofyr		105	grusigt	2	18	96,6	
ÅM 806	571	Utgår		Bergart		105	grusigt	2	1	4,8	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	572	Keramik	Mynning	Keramik, dek		105		3	1	5,5	Mynningsfragment med gropdekor på mynningskanten.
ÅM 806	573	Keramik		Keramik, odek		105		3	152	109,6	
ÅM 806	574	Avslag		Kvarts		105		3	28	136,1	
ÅM 806	575	Ben		Bränt ben		105		3	5	1,6	
ÅM 806	576	Nötskal		Organiskt mtrl		105			6	0,4	
ÅM 806	577	Keramik		Keramik, odek		105		4	27	15,2	
ÅM 806	578	Avslag		Kvartskeratofyr		105		4	1	0,5	
ÅM 806	579	Keramik		Keramik, odek		105		5	1	3,3	
ÅM 806	580	Avslag		Kvartskeratofyr		106		2	1	39,1	
ÅM 806	581	Keramik	Mynning	Keramik, dek		106		3	1	2	Mynningsbit med djupa gropar på mynningskanten.
ÅM 806	582	Avslag		Kvartskeratofyr		106		3	2	61,4	
ÅM 806	583	Keramik		Keramik, dek		106		4	1	4,5	Fragment med gropdekor
ÅM 806	584	Avslag		Kvarts		106		4	2	21,6	
ÅM 806	585	Avslag		Kvartskeratofyr		106		4	1	5,2	
ÅM 806	586	Keramik		Keramik, odek		106		5	2	1,9	
ÅM 806	587	Kärna		Kvartskeratofyr		107		1	1	237,6	
ÅM 806	588	Avslag		Kvartskeratofyr		107		1	5	6,5	
ÅM 806	589	Keramik		Keramik, odek		107	gruslager	2	1	1,2	
ÅM 806	590	Bränd lera		Bränd lera		107	gruslager	2	1	3,6	
ÅM 806	591	Avslag		Kvartskeratofyr		107	gruslager	2	7	66,2	
ÅM 806	592	Utgår		Bergart		107	gruslager	2	1	0,6	Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	593	Avslag		Kvartskeratofyr		107	gruslager	3	2	7,7	

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	594	Yxa		Bergart		108			1	260,7	Spadgrop. Håleggad
ÅM 806	595	Keramik	Mynning	Keramik, dek		108			1	6,2	Spadgrop. Mynningsbit med kamstämpeldekoration i zigzag. Även kamstämpel på mynningskanten.
ÅM 806	596	Keramik	Mynning	Keramik, dek		108			1	6,6	Spadgrop. Mynningsbit med kamintryck på halsen och på mynningskanten. Jämför med F595.
ÅM 806	597	Keramik	Skuldra	Keramik, dek		108			1	4,8	Spadgrop. Fragment från övergången hals-skuldra med kamintryck i snedställda linjer.
ÅM 806	598	Keramik	Skuldra	Keramik, dek		108			1	2,6	Spadgrop. Fragment från skuldran med kamintryck i snedställda linjer, några i vinkel.
ÅM 806	599	Keramik	Fragment	Keramik, dek		108			1	3,2	Spadgrop. Fragment med kamintryck i vinkel.
ÅM 806	600	Keramik	Fragment	Keramik, dek		108			1	6,2	Spadgrop. Fragment från övergången hals-skuldra med gropdekoration.
ÅM 806	601	Keramik	Skuldra	Keramik, dek		108			1	8	Spadgrop. gropdekoration.
ÅM 806	602	Keramik		Keramik, dek		108			1	16,4	Spadgrop. Fragment med gropdekoration.
ÅM 806	603	Keramik	Skuldra	Keramik, dek		108			1	18,9	Spadgrop. Fragment från skuldran med gropdekoration.
ÅM 806	604	Keramik	Skuldra	Keramik, dek		108			1	4,9	Spadgrop. Fragment från skuldran med gropdekoration.
ÅM 806	605	Keramik		Keramik, dek		108			1	2	Spadgrop. Spjälkat fragment med ovala intryck.
ÅM 806	606	Keramik		Keramik, dek		108			1	16	Spadgrop. Fragment med gropdekoration.
ÅM 806	607	Keramik		Keramik, dek		108			1	3,8	Spadgrop. Fragment med gropdekoration.
ÅM 806	608	Keramik		Keramik, dek		108			1	13,1	Spadgrop. Fragment med gropdekoration.
ÅM 806	609	Keramik		Keramik, dek		108			1	6,9	Spadgrop. Spjälkat fragment med gropdekoration.
ÅM 806	610	Keramik		Keramik, dek		108			2	77,4	Spadgrop. Fragment med gropdekoration, gropkeramik.
ÅM 806	611	Keramik		Keramik, dek		108			5	12,2	Spadgrop. Spjälkade fragment med delar av gropdekoration i kanterna.
ÅM 806	612	Keramik	Botten	Keramik, odek		108			1	33,7	Spadgrop. Bottenfragment från ett kärl med rundad botten.
ÅM 806	613	Keramik		Keramik, odek		108			1	139,3	Spadgrop. Stort fragment av förvaringskruka med avstruken slammad yta.
ÅM 806	614	Keramik		Keramik, odek		108			2	18,9	Spadgrop. Passning.
ÅM 806	615	Keramik		Keramik, odek		108			205	414,2	Spadgrop.
ÅM 806	616	Pilspets		Kvarts		108			1	1,5	Spadgrop. Pilspetsen har knäckts vid tillverkningen. Troligen tänkt att bli en pilspets med urnupen bas.
ÅM 806	617	Knacksten		Kvartskeratofyr		108			1	368,9	Spadgrop

Bilaga 2. Fyndlista

ÅM	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	618	Pilspets		Kvartskeratofyr		108			1	8,2	Spadgrop. Del av ett ryggat spån med bruksretusch på båda egg-sidorna. Den är knäckt. Troligen en pilspets eller spjutspets.
ÅM 806	619	Avslag		Kvartskeratofyr		108			107	892,2	Spadgrop
ÅM 806	620	Oidentifierat föremål		Organiskt mtrl		108			49	55,8	Spadgrop. Liknar någon form av slaggprodukt. Bitarna är väldigt lätta.
ÅM 806	621	Oidentifierat föremål		Organiskt mtrl		108			5	3,3	Spadgrop. Kåda/harts?
ÅM 806	622	Nötskal		Organiskt mtrl		108			20	5,3	Spadgrop
ÅM 806	623	Ben		Obränt ben		108			67	72	
ÅM 806	624	Ben		Bränt ben		108			16	5,1	Spadgrop
ÅM 806	625	Avslag		Kvartskeratofyr		109		2	1	7,7	
ÅM 806	626	Avslag		Kvartskeratofyr		109		3	1	12,8	
ÅM 806	627	Avslag		Kvartskeratofyr		110			2	9,9	Spadgrop
ÅM 806	628	Avslag		Kvartskeratofyr		112			1	1,1	Spadgrop
ÅM 806	629	Avslag		Kvartskeratofyr		114			1	1,6	Spadgrop
ÅM 806	630	Avslag		Kvartskeratofyr		115			1	5,6	Spadgrop
ÅM 806	631	Avslag		Kvartskeratofyr		116			1	19,2	Spadgrop
ÅM 806	632	Avslag		Kvartskeratofyr		117			3	29,4	Spadgrop. Gruslager, högt upp.
ÅM 806	633	Avslag		Kvartskeratofyr		118			1	20,6	Spadgrop
ÅM 806	634	Keramik		Keramik, odek		119			1	12,1	Spadgrop
ÅM 806	635	Keramik		Keramik, odek		119	mo		4	9,7	Spadgrop
ÅM 806	636	Kärna		Kvartskeratofyr		119	mo		2	189,1	Spadgrop
ÅM 806	637	Knacksten		Kvartskeratofyr		119	mo		1	78,8	Spadgrop
ÅM 806	638	Avslag		Kvartskeratofyr		119	mo		7	54,4	Spadgrop
ÅM 806	639	Keramik		Keramik, odek		121	mylla-lera		1	2,2	Spadgrop. Övergången mylla-lera.
ÅM 806	640	Utgår		Kvarts		121	myllan		1	1,4	Spadgrop. Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	641	Avslag		Kvartskeratofyr		121	myllan		1	23,9	Spadgrop. Avslag med inhak, stickel.
ÅM 806	642	Avslag		Kvartskeratofyr		121	myllan		2	7,9	Spadgrop
ÅM 806	643	Avslag		Kvartskeratofyr		122			3	109,4	Spadgrop
ÅM 806	644	Ben		Obränt ben		124	mo		5	5,9	Spadgrop
ÅM 806	645	Avslag		Kvartskeratofyr		124	mo		13	124,7	Spadgrop
ÅM 806	646	Avslag		Kvartskeratofyr		125			9	26,5	Spadgrop
ÅM 806	647	Utgår		Bergart		125			1	0,7	Spadgrop. Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	648	Avslag		Kvartskeratofyr			Hög 1		1	8,5	Lösfynd
ÅM 806	649	Knacksten		Kvartskeratofyr			Hög 1		1	417,5	Lösfynd
ÅM 806	650	Utgår		Kvarts			Hög 2		1	45,3	Lösfynd. Var katalogiserad som kärna

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	651	Kärna		Kvartskeratofyr			Hög 2		2	1355,5	Lösfynd
ÅM 806	652	Avslag		Kvartskeratofyr			Hög 2		4	182,3	Lösfynd
ÅM 806	653	Avslag		Kvartskeratofyr			Hög 4		3	214,6	Lösfynd
ÅM 806	654	Keramik		Keramik, odek			Hög 6		3	16,4	Lösfynd
ÅM 806	655	Knacksten		Kvartskeratofyr			Hög 6		1	938,4	Lösfynd
ÅM 806	656	Avslag		Kvartskeratofyr			Hög 6		8	428,9	Lösfynd
ÅM 806	657	Ben		Bränt ben			Hög 6		2	6	Lösfynd
ÅM 806	658	Keramik		Keramik, dek			Hög 7		1	6,5	Lösfynd. Dekor av ristat ruttmönster
ÅM 806	659	Keramik		Keramik, dek			Hög 7		1	7,1	Lösfynd. Grund gropdekor
ÅM 806	660	Keramik		Keramik, odek			Hög 7		9	20,1	Lösfynd
ÅM 806	661	Ben		Obränt ben			Hög 7		3	1,4	Lösfynd
ÅM 806	662	Ben		Bränt ben			Hög 7		1	0,1	Lösfynd
ÅM 806	663	Knacksten		Kvartskeratofyr			Hög 7		1	91,5	Lösfynd
ÅM 806	664	Kärna		Kvartskeratofyr			Hög 7		1	131,5	Lösfynd
ÅM 806	665	Avslag		Kvartskeratofyr			Hög 7		1	70,4	Lösfynd. Avslag med bruksretusch. Skrapa
ÅM 806	666	Avslag		Kvartskeratofyr			Hög 7		19	362,2	Lösfynd
ÅM 806	667	Utgår		Bergart			Hög 7		1	163,4	Lösfynd. Var katalogiserad som avslag
ÅM 806	668	Avslag		Kvartskeratofyr			Hög 8		1	50,6	Lösfynd.
ÅM 806	669	Avslag		Kvartskeratofyr			Hög 9		1	7,3	Lösfynd
ÅM 806	670	Keramik		Keramik, odek			Hög 10		4	3,9	Lösfynd, sällning. Bränd lera?
ÅM 806	671	Ben		Obränt ben			Hög 10		2	1,3	Lösfynd, sällning
ÅM 806	672	Avslag		Kvartskeratofyr			Hög 10		27	213,2	Lösfynd, sällning
ÅM 806	673	Utgår		Bergart			Hög 10		1	8,4	Lösfynd, sällning. Var katalogiserat som avslag
ÅM 806	674	Avslag		Kvartskeratofyr			Hög 10		5	100,2	ytan framför hög 10. Lösfynd
ÅM 806	675	Knacksten		Kvartskeratofyr			Hög 10		1	509,4	Lösfynd
ÅM 806	676	Knacksten		Kvartskeratofyr			Hög 10		1	971,9	Lösfynd
ÅM 806	677	Kärna		Kvartskeratofyr			Hög 10		1	669,1	Lösfynd
ÅM 806	678	Kärna		Kvartskeratofyr			Hög 10		2	669	Lösfynd
ÅM 806	679	Utgår		Bergart			Hög 10		1	232,4	Lösfynd. Var katalogiserat som kärna
ÅM 806	680	Slipsten		Sandsten			Hög 10		1	700	Lösfynd
ÅM 806	681	Glättsten		Bergart			Hög 10		1	439,9	Lösfynd
ÅM 806	682	Avslag		Kvartskeratofyr			Hög 10		23	763,7	Lösfynd
ÅM 806	683	Ben		Obränt ben	24		sandlager		1	0,8	SP 11
ÅM 806	684	Avslag		Kvartskeratofyr	26				1	5,8	SP 12
ÅM 806	685	Ben		Obränt ben	26				2	0,2	SP 12
ÅM 806	686	Ben		Bränt ben	26				1	0,8	SP 12
ÅM 806	687	Avslag		Kvartskeratofyr	27				1	7,4	SP 13

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	688	Ben		Obränt ben	29	29		6	4	0,4	SP 15
ÅM 806	689	Ben		Bränt ben		29		6	1	0,1	SP 15
ÅM 806	690	Keramik		Keramik, odek		31		3/4	1	0,9	Sekundärbränt/felbränt. SP 17
ÅM 806	691	Keramik		Keramik, odek		31		3/4	1	0,1	SP 17
ÅM 806	692	Avslag		Kvartskeratofyr		31		3/4	1	1	SP17
ÅM 806	693	Ben		Obränt ben		31		3/4	3	0,2	SP 17
ÅM 806	694	Ben		Bränt ben		31		3/4	4	0,6	SP 17
ÅM 806	695	Keramik		Keramik, odek		47		4	4	0,7	SP 19
ÅM 806	696	Keramik		Keramik, odek		47		6	1	0,5	SP20
ÅM 806	697	Avslag		Kvartskeratofyr		47		6	1	38,7	SP20
ÅM 806	698	Keramik		Keramik, odek		57		4	2	1,6	SP 26
ÅM 806	699	Avslag		Kvartskeratofyr		57		4	2	4,2	SP 26
ÅM 806	700	Ben		Obränt ben		57		4	6	1,6	SP 26
ÅM 806	701	Keramik		Keramik, odek		63		3	16	15,8	SP 27
ÅM 806	702	Avslag		Kvartskeratofyr		63		3	1	0,7	SP 27
ÅM 806	703	Ben		Obränt ben		63		3	7	1	SP 27
ÅM 806	704	Ben		Bränt ben		63		3	3	0,2	SP 27
ÅM 806	705	Keramik		Keramik, odek		66		4	7	6,4	SP 29
ÅM 806	706	Avslag		Kvartskeratofyr		66		4	2	2,6	SP 29
ÅM 806	707	Ben		Obränt ben		66		4	5	1	SP 29
ÅM 806	708	Ben		Bränt ben		66		4	1	0,2	SP 29
ÅM 806	709	Keramik		Keramik, odek		70		3	1	0,3	SP 30
ÅM 806	710	Nötskal		Organiskt mtrl		70		3	2	0,1	SP 30
ÅM 806	711	Ben		Obränt ben		70		3	1	1,5	SP 30
ÅM 806	712	Keramik		Keramik, dek		72		3	1	6	SP 31. Spjälkat fragment med gropdekor
ÅM 806	713	Keramik		Keramik, dek		72		3	1	2,1	SP 31. Gropdekor
ÅM 806	714	Keramik		Keramik, odek		72		3	6	6,1	SP 31
ÅM 806	715	Avslag		Kvartskeratofyr		72		3	1	3,9	SP 31
ÅM 806	716	Ben		Obränt ben		72		3	12	5,6	SP 31
ÅM 806	717	Keramik		Keramik, odek		72		3/4	10	5,5	SP 32
ÅM 806	718	Avslag		Kvartskeratofyr		72		3/4	2	2,9	SP 32
ÅM 806	719	Ben		Obränt ben		72		3/4	43	9,6	SP 32
ÅM 806	720	Fragment		Organiskt mtrl		72		3/4	1	0,1	SP 32. Möjligen nötskal eller motsvarande
ÅM 806	721	Avslag		Kvartskeratofyr		52		5	1	10,2	SP 22
ÅM 806	722	Nötskal		Organiskt mtrl		74		3	1	0,1	SP 33
ÅM 806	723	Avslag		Kvarts		55		4	1	0,1	SP 24
ÅM 806	724	Avslag		Kvartskeratofyr		55		4	1	0,4	SP 24

Bilaga 2. Fyndlista

ÅM	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	725	Keramik		Keramik, dek		89		4	1	1,3	SP 34. Dekor med korsande linjer.
ÅM 806	726	Keramik		Keramik, odek		89		4	2	1	SP 34
ÅM 806	727	Keramik		Keramik, dek		108		1-3	1	5,4	SP 35. Gropdekor.
ÅM 806	728	Keramik	Mynning	Keramik, odek		108		1-3	1	4,4	SP 35. Mynningsbit
ÅM 806	729	Keramik		Keramik, odek		108		1-3	50	71	SP 35
ÅM 806	730	Avslag		Kvartskeratofyr		108		1-3	22	187,1	SP 35
ÅM 806	731	Nötskal		Organiskt mtrl		108		1-3	4	1,3	SP 35
ÅM 806	734	Ben		Obränt ben		124		30 cm	10	1,7	SP 37
ÅM 806	735	Nötskal		Organiskt mtrl		124		30 cm	1	0,1	SP 37
ÅM 806	736	Keramik		Keramik, odek	11				1	22,5	SP 2
ÅM 806	737	Ben		Obränt ben	11				3	0,5	SP 2
ÅM 806	738	Avslag		Kvartskeratofyr		12		4	2	0,8	SP 5
ÅM 806	739	Keramik		Keramik, odek		28		3	11	7,3	SP 14
ÅM 806	740	Oidentifierat föremål		Slagg		28		3	2	2,2	SP 14.
ÅM 806	741	Avslag		Kvarts		28		3	1	0,4	SP 14
ÅM 806	742	Avslag		Kvartskeratofyr		28		3	12	8,8	SP 14
ÅM 806	743	Ben		Obränt ben		28		3	1	0,2	SP 14
ÅM 806	744	Ben		Bränt ben		28		3	9	0,7	SP 14
ÅM 806	745	Keramik		Keramik, odek		31		3	21	11,7	SP 16
ÅM 806	746	Avslag		Kvartskeratofyr		31		3	25	19,5	SP 16
ÅM 806	747	Nötskal		Organiskt mtrl		31		3	3	0,1	SP 16
ÅM 806	748	Bränd lera		Bränd lera		31		3	1	1,6	SP 16
ÅM 806	749	Ben		Obränt ben		31		3	13	2,6	SP 16
ÅM 806	750	Ben		Bränt ben		31		3	25	1,8	SP 16
ÅM 806	751	Avslag		Kvartskeratofyr		54			1	1	SP 23
ÅM 806	752	Ben		Obränt ben		54			29	2,4	SP 23
ÅM 806	753	Ben		Bränt ben		55		5	1	0,2	SP 25
ÅM 806	754	Keramik		Keramik, odek		67		3	9	8,7	SP 28
ÅM 806	755	Avslag		Kvartskeratofyr		67		3	6	33,4	SP 28
ÅM 806	756	Ben		Obränt ben		67		3	7	1,2	SP 28
ÅM 806	757	Ben		Bränt ben		67		3	4	1,7	SP 28
ÅM 806	758	Keramik		Keramik, odek		29		3	5	2,5	SP 38
ÅM 806	759	Avslag		Kvartskeratofyr		29		3	9	28,4	SP 38
ÅM 806	760	Ben		Obränt ben		29		3	4	0,3	SP 38

Bilaga 2. Fyndlista

	Fyndnr	Sakord	Del	Material	Schakt	Ruta	Kontext	Nivå	Antal	Vikt (g)	Kommentarer
ÅM 806	761	Ben		Bränt ben		29		3	9	1,9	SP 38
ÅM 806	762	Jordprov		Organiskt mtrl	11				1	3245,4	JP 1. z 35,5 möh, sandlager
ÅM 806	763	Jordprov		Organiskt mtrl	11				1	3703,5	JP 4. z 35,5 möh, sandlager
ÅM 806	764	Jordprov		Organiskt mtrl		16			1	3264,4	JP 6. z 32,8 möh
ÅM 806	765	Jordprov		Organiskt mtrl		108		3-4	1	3369,6	JP 36.

Bilaga 3. Förteckning över digitala fotografier

Filnamn	Bildinnehåll	Tagits ifrån	Fotograf	Kommentarer
F180502_01	Schakt 1, ränna med sten	Ö	JL	
F180502_02	Schakt 1, ränna med sten	N	JL	
F180502_03	Schakt 1, Ö profilen	V	JL	
F180502_04	Schakt 1, Ö profilen	V	JL	
F180502_05	Schakt 2, V profilen	SÖ	FR	
F180502_06	Schakt 2, Ö profilen	NV	FR	
F180502_07	Schakt 3, V profilen	SÖ	FR	
F180502_08	Schakt 4, Ö profilen	V	FR	
F180503_01	Schakt 5, Ö profilen	V	JL	
F180503_02	Schakt 5, Ö profilen	V	JL	
F180503_03	Arbetsbild	Ö	JL	Schakt 5 fylls igen i åkern N om Västergatan.
F180503_04	Arbetsbild	S	JL	Schakt 5 fylls igen. Vy norrut mot fornlämning.
F180503_05	Schakt 6	S	FR	
F180503_06	Schakt 7	S	FR	
F180503_07	Schakt 8, plan gammalt dike	Ö	JL	
F180503_08	Schakt 8, V profilen	Ö	FR	
F180503_09	Schakt 9, N profilen	S	FR	
F180503_10	Schakt 10, NO profilen	SV	FR	
F180504_01	Schakt 11, myllalager	S	JL	
F180504_02	Schakt 11, sandlager	S	FR	
F180504_03	Schakt 11, NV profilen i höjd med A1	NO	JL	
F180504_04	Schakt 11, SV profilen i höjd med A1	SV	JL	
F180504_05	Schakt 11, A2 S delen av schaktet		JL	
F180504_06	Schakt 11, A2 N delen av schaktet		JL	
F180504_07	Schakt 11, A2 N delen av schaktet		JL	
F180504_08	Schakt 11, A2 översikt hela schaktet		JL	
F180504_09	Schakt 11, A2 översikt hela schaktet		JL	
F180508_01	Arbetsbild	SV	JL	Freya Roe gräver provgrop 12
F180508_02	Arbetsbild	SV	JL	Freya Roe gräver provgrop 12
F180508_03	Provgrop 13	SV	JL	
F180508_04	Provgrop 13 N profil	S	JL	
F180508_05	Provgrop 12 N profil	S	FR	Ca 55–60 cm djup
F180508_06	Provgrop 13 efter igenfyllning	ca Ö	JL	Mot huset
F180508_07	Provgrop 13 efter igenfyllning	ca V	JL	Mot åkern
F180508_08	Provgrop 12 efter igenfyllning	S	FR	
F180509_01	Provgrop 14 N profil	S	FR	
F180509_02	Metallföremål med plast från PG 14	Ö	FR	
F180509_03	Provgrop 15 N profil	S	JL	
F180509_04	Arbetsbild	V	JL	Freya Roe och Lee Widegren Lundin vid PG 14
F180509_05	Provgrop 15 efter igenfyllning	Ö	JL	
F180509_06	Provgrop 14 efter igenfyllning	Ö	JL	
F180509_07	Arbetsbild	S	JL	Freya Roe och Lee Widegren Lundin vid PG 17
F180509_08	Provgrop 16 N profil	S	JL	
F180509_09	Provgrop 16 efter igenfyllning	S	JL	
F180509_10	Provgrop 17 N profil	S	LWL	
F180509_11	Provgrop 17 efter igenfyllning	S	LWL	
F180511_01	Provgrop 18 N profil	S	JL	
F180511_02	Provgrop 18 N profil	S	JL	
F180511_03	Provgrop 18 efter igenfyllning	N	JL	
F180511_04	Provgrop 21, 2lod" botten av N2	Ö	JL	
F180511_05	Provgrop 21 efter igenfyllning	Ö	JL	
F180511_06	Provgrop 20 N profil	S	LWL	
F180511_07	Provgrop 19 S profil	N	FR	
F180511_08	Provgrop 20 efter igenfyllning	Ö	LWL	
F180511_09	Provgrop 19 efter igenfyllning	S	FR	

Bilaga 3. Förteckning över digitala fotografier

F180514_01	Schakt 23 N profil	S	FR	
F180514_02	Schakt 24 Ö profil	V	FR	
F180514_03	Schakt 24 V profil	Ö	FR	
F180514_04	Schakt 23 efter igenfyllning	S	FR	
F180514_05	Schakt 24 efter igenfyllning	S	FR	
G180515_01	Schakt 25 Ö profil	V	FR	
G180515_02	Schakt 25 Ö profil	V	FR	
G180515_03	Schakt 26 Ö profil	V	JL	
G180515_04	Schakt 26 Ö profil	V	JL	
G180515_05	Schakt 26 Ö profil	V	JL	
G180515_06	Grävmaskinen vid schakt 26	V	JL	
G180515_07	Schakt 27 N profil	S	JL	
G180515_08	Igenfyllning av schakt 25	N	JL	
G180515_09	Vy mot bete på fgh Källsveden	Ö	JL	
F180516_01	Provgrop 22 N profil	V	JL	
F180516_02	Provgrop 22 efter igenfyllning	V	JL	
F180516_03	Vy över åker i S-riktning	N	JL	
F180516_04	Vy över och impediment H.	N	JL	
F180516_05	"Panorama" över betet i fornlämningen (fgh Källsveden)	S	JL	
F180516_06	"Panorama" över betet i fornlämningen (fgh Källsveden)	S	JL	
F180516_07	"Panorama" över betet i fornlämningen (fgh Källsveden)	S	JL	
F180516_08	"Panorama" över betet i fornlämningen (fgh Källsveden)	S	JL	
F180516_09	"Panorama" över betet i fornlämningen (fgh Källsveden)	S	JL	
F180516_10	Vy mot huset på fgh Källsveden	V	JL	
F180516_11	Vy över bete på fgh Källsveden	S	JL	
G180517_01	Provgrop 30 "lodbild"	Ö	JL	
G180517_02	Provgrop 30 efter igenfyllning	Ö	JL	
G180517_03	Provgrop 28 V profil	Ö	FR	
G180517_04	Provgrop 31 profil	S	JL	
G180517_05	Provgrop 29 profil	Ö	AJ	
G180517_06	Provgrop 29 profil	Ö	AJ	
G180517_07	Provgrop 28 efter igenfyllning	S	FR	
G180517_08	Provgrop 29 efter igenfyllning	S	FR	
G180517_09	Provgrop 33 "lodbild"	S	FR	
G180517_10	Provgrop 33 efter igenfyllning	S	FR	
I180517_01	Spadgrop 32	ca S	JL	
I180517_02	Spadgrop 34	ca SV	JL	
I180522_01	Stenanläggning i skogen. Kartering av kulturlämning		JL	
I180522_02	Stenanläggning i skogen. Kartering av kulturlämning		JL	
I180522_03	Vy över gården på fastigheten Uppgård. Maskinhall och lada	Ö	JL	
I180522_04	Vy över gården på fastigheten Uppgård. Gammal ladugård med grusad yta framför	V	JL	
I180522_05	Vy över gården på fastigheten Uppgård. Gammal ladugård med grusad yta framför	V	JL	
I180522_06	Vy över åker och bete på fgh Källsveden	S	JL	
I180522_07	Annika Jeppson vid provgrop 35	N	JL	
G180522_01	Provgrop 36 S profil	V	JL	
G180522_02	Vy över åker och bete mot fgh Källsveden	S	JL	
G180522_03	Vy över åker och bete mot fgh Källsveden	S	JL	
G180522_04	Provgrop 35 S profil	N	AJ	
G180523_01	Provgrop 37 N profil	S	JL	
G180523_02	Provgrop 38 V profil	Ö	AJ	
G180525_01	Område dit gräsrule skall placeras	NÖ	JL	

Bilaga 3. Förteckning över digitala fotografier

G180525_02	Gräsrullarna	V	JL	
G180525_03	Gräsmattorna efter utsättning	N	JL	
G180525_04	Stenläggning efter reparation	V	JL	
G180525_05	Stenläggning efter reparation	V	JL	
G180525_06	Provgrop 40 N profil	S	JL	
G180525_07	Provgrop 39 N profil	S	AJ	
G180528_01	Provgrop 42 N profil	S	JL	
G180528_02	Provgrop 41 N profil	S	VG	
I180528_01	Provgrop 43 Ö profil	V	JL	
I180528_02	Provgrop 44 Ö profil	V	JL	
G180529_01	Provgrop 45 Ö profil	V	JL	
G180529_02	Provgrop 46 N profil	S	VG	
G180529_03	Provgrop 47 Ö profil	V	JL	
G180530_01	Provgrop 48 Ö profil	V	JL	
G180530_02	Vy över fornlämningens s del, ruta och gårdarna	V	JL	
G180530_03	Vy över gården på fgh Uppgård, mellan maskinhall, lada och bostadshus	S	JL	
G180530_04	Vy över landtunga mellan gårdar	V	JL	
G180530_05	Vy mot SV och mot vägkorsningen. Från provgrop 48	N	JL	
G180530_06	Provgrop 49 N profil	S	VG	
G180530_07	Provgrop 51 S profil	N	JL	
G180530_08	Arbetsbild	NÖ	JL	Victoria Gottberg gräver provgrop 50
G180530_09	Provgrop 50 N profil	S	VG	
I180530_01	Provgrop 52 N profil	S	JL	
I180601_01	Provgrop 54 ca 35 cm djupt ned	Ö	JL	
I180601_02	Provgrop 54 ca 35 cm djupt ned	Ö	JL	
G180601_01	Provgrop 54 Ö profil	V	JL	
G180601_02	Provgrop 53 N profil	S	VG	
G180601_03	Provgrop 55 Ö profil	V	JL	
G180604_01	Hög 10 S-del på gammal åker N om maskinhall	S	JL	
G180604_02	Hög 10 Ö-del på gammal åker N om maskinhall	Ö	JL	
G180604_03	Hög 10 N-del på gammal åker N om maskinhall	N	JL	
G180604_04	Hög 10 V-del på gammal åker N om maskinhall	V	JL	
G180604_05	Uppgrävd vall ur diket	N	JL	
G180604_06	Ytfynd i vall från diket		JL	
G180604_07	Ytfynd i vall från diket		JL	
G180604_08	Vall med uppgrävt från diket	N	JL	
G180604_09	Fynd i hög 10	S	JL	
G180604_10	Fynd i hög 10	S	JL	
G180604_11	Fynd i hög 10	S	JL	
G180604_12	Hög 10 i mitten mot N	S	JL	
G180604_13	Fynd i hög 10	S	JL	
G180604_14	Provgrop 57 S-profil	N	JL	
G180604_15	Arbetsbild från provgrop 57 mot 56	S	JL	
G180604_16	Provgrop 56 S profil	N	VG	
G180604_17	Fynd i vall vid diket		JL	
G180604_18	Vall från diket, mot V	Ö	JL	
G180604_19	Vall från diket, mot N	S	JL	
G180604_20	Vall från diket, mot S	N	JL	
I180604_01	Provgrop 58 N profil	S	JL	
G180605_01	Provgrop lodfoto under torv	N	JL	
G180605_02	Arbetsbild	NV	JL	Annika Jeppson gräver provgrop 60 och Victoria Gottberg gräver provgrop 61. Vy över betet från skog i V.
G180605_03	Provgrop 59 N-profil	S	JL	
G180605_04	Stengärdesgård mellan gammal åker och skog mot V	Ö	JL	
G180605_05	Skogen i N bakom stengärdesgård	S	JL	
G180605_06	Berg mot NNÖ bakom stengärdesgård		JL	
G180605_07	Provgrop 62 N-profil	S	JL	

Bilaga 3. Förteckning över digitala fotografier

G180605_08	Provgrop 61 S-profil	N	VG	
G180605_09	Provgrop 61 V-profil	Ö	VG	
G180605_10	Provgrop 60 V-profil	Ö	AJ	
G180606_01	Provgrop 65 N-profil	S	JL	
G180606_02	Hög 1 vid diket V om maskinhall	V	JL	
G180606_03	Hög 3 vid diket V om maskinhall	V	JL	
G180606_04	Hög 2 vid diket V om maskinhall	SV	JL	
G180606_05	Provgrop 63 V-profil	Ö	AJ	
G180606_06	Hög 4 vid diket V om maskinhall	SV	JL	
G180606_07	Hög 5 vid diket V om maskinhall	V	JL	
G180606_08	Hög 6 vid diket V om maskinhall	SV	JL	
G180606_09	Hög 7 vid diket V om maskinhall	V	JL	
G180606_10	Hög 8 vid diket V om maskinhall	V	JL	
G180606_11	Provgrop 64 V-profil	Ö	VG	
G180606_12	Provgrop 64 Ö-profil	V	VG	Stenar i gropens vägg och rötter högst upp.
G180607_01	Hög 9 mot SV	NO	VG	
G180607_02	Hög 9 och dike mot S	N	VG	
G180607_03	Provgrop 67	V	JL	Obränt ben i N4
G180607_04	Provgrop 67	V	JL	Obränt ben i N4
G180607_05	Provgrop 67	V	JL	Obränt ben i N4
G180607_06	Provgrop 67 Ö-profil	V	JL	
G180607_07	Provgrop 66 S-profil	N	JL	
G180611_01	Provgrop 68 N-profil	S	AJ	
G180611_02	Provgrop 70 Ö-profil	V	JL	
G180611_03	Provgrop 69 Ö-profil	V	VG	
G180611_04	Provgrop 71 N-profil	S	AJ	
G180612_01	Provgrop 72 Ö-profil	V	JL	
G180612_02	Provgrop 73 N-profil	S	AJ	
G180612_03	Provgrop 74 V-profil	Ö	VG	
G180612_04	Provgrop 75 N-profil	S	AJ	
G180612_05	Provgrop 76 V-profil	Ö	VG	Berggrund
I180612_01	Vy över granplantering med berget i V	N	JL	
I180612_02	Provgrop 78 spadgrop Ö-profil	V	JL	
I180612_03	Vy över granplantering med berget i V	N	JL	
I180612_04	Provgrop 79 Ö-profil	V	JL	Spadgrop
I180612_05	Provgrop 80 V-profil	Ö	JL	Spadgrop
I180612_06	Provgrop 81 N-profil	S	JL	Spadgrop
I180612_07	Provgrop 82 Ö-profil	V	JL	Spadgrop
I180612_08	Arbetsbild.	N	JL	A Jeppsson gräver PG 75
I180612_09	Arbetsbild	V	JL	V Gottberg gräver pg 76
G180613_01	Provgrop 83 N (NÖ)-profil	S	JL	
G180613_02	Lodbild "stolphål" provgrop 84	SÖ	VG	
G180613_03	Lodbild "stolphål" provgrop 84	SÖ	VG	
G180613_04	Tvärsnitt "stolphål" provgrop 84	SÖ	VG	
G180613_05	Provgrop 85 S-profil (SV)	N	JL	
G180613_06	Tvärsnitt "stolphål" provgrop 84	SÖ	VG	
G180613_07	Provgrop 86 Ö-profil	V	JL	
G180613_08	Provgrop 84 "stolphål" tvärsnitt	SÖ	VG	
G180613_09	Provgrop 84 NV-profil	SÖ	VG	
I180613_01	Vy över bergig stenig skog ovanför kobetet, mot S	N	JL	
I180613_02	Vy över bergig stenig skog ovanför kobetet, mot S	N	JL	
G180615_01	Arbetsbild	N	VG	Jenni Lucenius och Annika Jeppsson diskuterar dagens grävning
G180614_02	Provgrop 89 NÖ-profil	SV	JL	
G180614_03	Provgrop 88 N-profil	S	AJ	
G180614_04	Provgrop 91 N-profil	S	JL	
G180614_05	Provgrop 90 N-profil	S	AJ	
G180614_06	Provgrop 92 S-profil	N	JL	

Bilaga 3. Förteckning över digitala fotografier

G180614_07	Provgrop 87 S-"profil"	N	VG	
G180614_08	Provgrop 87 närbild på S-profil	N	VG	
G180615_01	Provgrop 95 S-profil	N	JL	
G180615_02	Provgrop 94 V-profil	Ö	VG	
G180615_03	Provgrop 93 N-profil	S	AJ	
G180615_04	Provgrop 93 N-profil	S	AJ	
G180615_05	Provgrop 97 NV-profil	SO	AJ	
G180615_06	Provgrop 96 S-profil	N	VG	
I180615_01	Provgrop 98 N-profil spadgrop	S	JL	
I180615_02	Provgrop 99 S-profil spadgrop	N	JL	
I180615_03	Provgrop 101 S-profil spadgrop	N	JL	
I180615_04	Provgrop 102 lod spadgrop		JL	
I180615_05	Provgrop 103 N-profil spadgrop	S	JL	
G180618_01	A4 i provgrop 104	S	AJ	
G180618_02	Provgrop 106 N-profil	S	JL	
G180615_03	Provgrop 104 SO-profil	NV	AJ	
G180615_04	Provgrop 105 N-profil	S	VG	
G180615_05	Provgrop 108 spadgrop Ö-profil	V	JL	
G180615_06	Provgrop 110 Ö-profil spadgrop	V	JL	
G180615_07	Provgrop 111 N-profil spadgrop	S	JL	
G180615_08	Provgrop 107 NV-profil	SO	AJ	
G180615_09	Provgrop 112 V-profil	Ö	JL	
I180618_01	Provgrop 109 N-profil	S	VG	
G180619_01	Provgrop 113 Ö-profil	V	VG	
G180619_02	Provgrop 115 S-profil	N	JL	
G180619_03	Provgrop 114 N-profil	S	AJ	
G180619_04	Provgrop 116 Ö-profil	V	VG	
G180619_05	Provgrop 118 N-profil	S	JL	
G180619_06	Provgrop 117 N-profil	S	AJ	
G180619_07	Provgrop 120 S-profil	N	JL	
G180619_08	Provgrop 119 V-profil	Ö	VG	
G180619_09	Provgrop 122 Ö-profil	V	JL	
G180619_10	Provgrop 121 NO-profil	SV	AJ	
G180619_11	Provgrop 125 Ö-profil	V	AJ	
G180619_12	Provgrop 123 N-profil	S	AJ	
G180619_13	Provgrop 124 N-profil	S	VG	

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

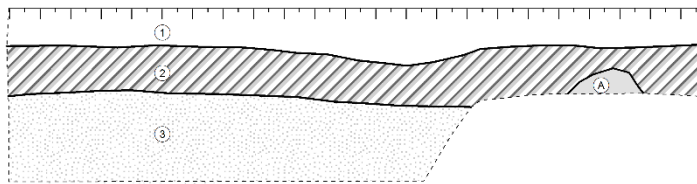
IK 509:9

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2016
Schakt 1 och schakt 2; profilritningar

Skala 1:20

Schakt 1, profil mot öst

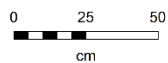
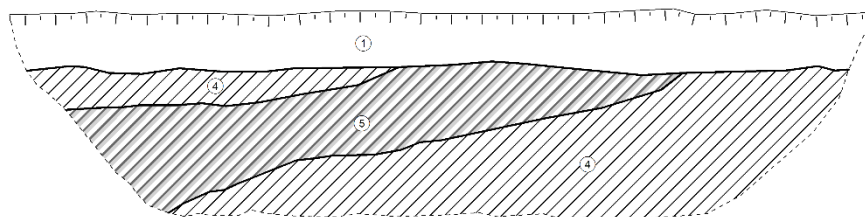
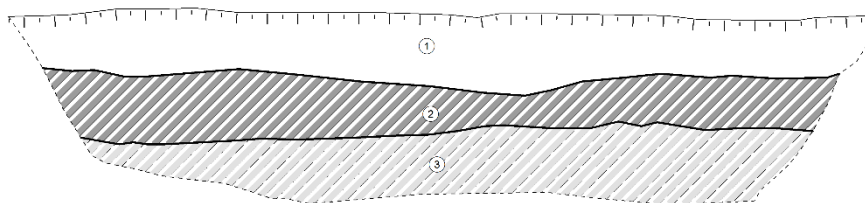

cm

Teckenförklaring

- 1. Mylla
- 2. Lera
- 3. Gul, grusig morän
- A. Anläggning 1

Schakt 2 profil mot öster (överst) och väster (nederst)

Teckenförklaring

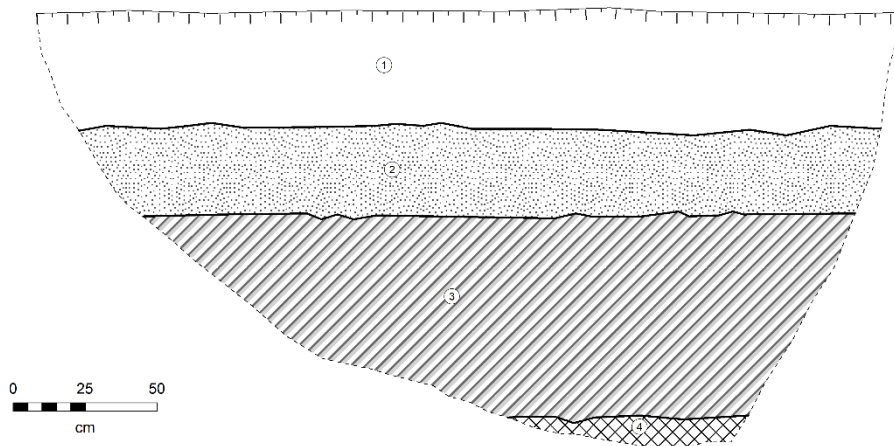
- 1. Mylla
- 2. Fin ljusbrun sand
- 3. Orangebrun sand
- 4. Brun silt
- 5. Lerlins

IK 509:10

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2016
Schakt 3, schakt 5 och schakt 6; profilritningar

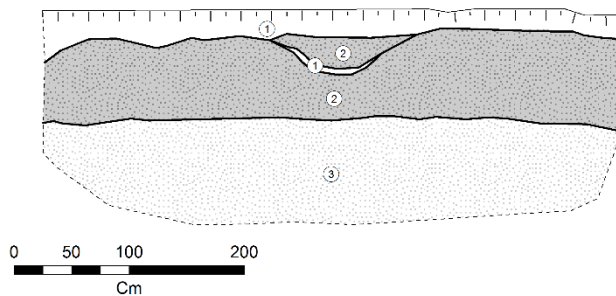
Schakt 3 profil mot väster, Skala 1:20

Teckenförklaring

1. Mylla
2. Blandad sand
3. Fin ljusbrun sand
4. Blålera

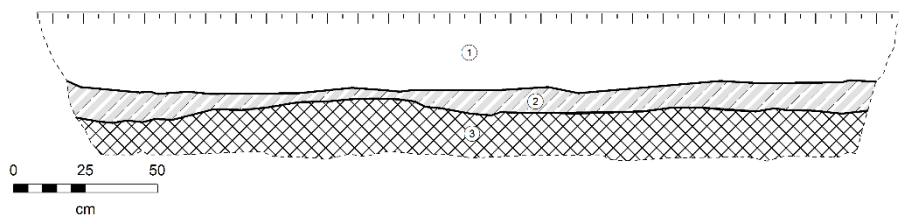
Schakt 5 profil mot öster, Skala 1:50

Teckenförklaring

1. Mylla
2. Brun smågrusig sand
3. Fin ren sand

Schakt 6 profil mot norr, Skala 1:20

Teckenförklaring

1. Mylla
2. Fin ljusbrun sand
3. Blålera

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

IK 509:11

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

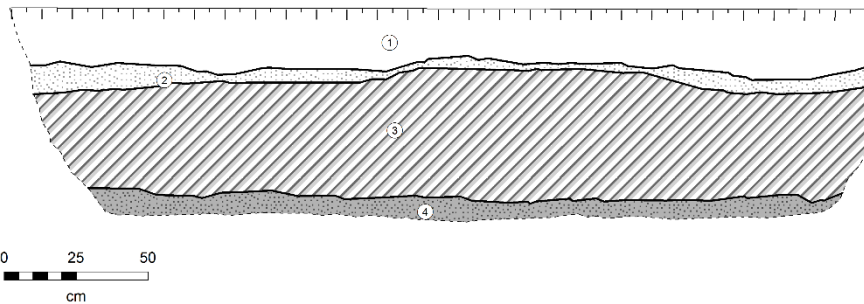
Arkeologisk undersökning 2018
Schakt 7, schakt 8 och schakt 9; profilritningar

Skala 1:20

Schakt 7 profil mot norr

Teckenförklaring

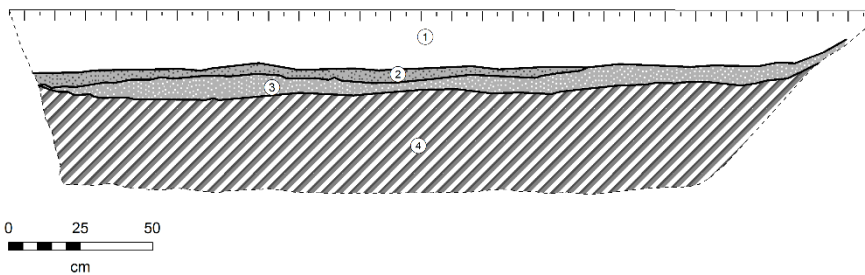
1. Mylla
2. Sand
3. Lera
4. Blandad sand med lera i tunna lager

Schakt 8 profil mot väster

Teckenförklaring

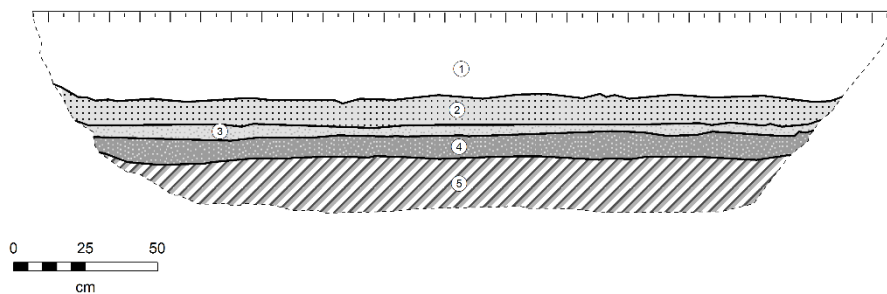
1. Mylla
2. Grå sand
3. Brun sand
4. Blålera

Schakt 9 profil mot norr

Teckenförklaring

1. Mylla
2. Mörkbrun humös silt
3. Ljusbrun sand
4. Gråbrun sand
5. Blålera

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

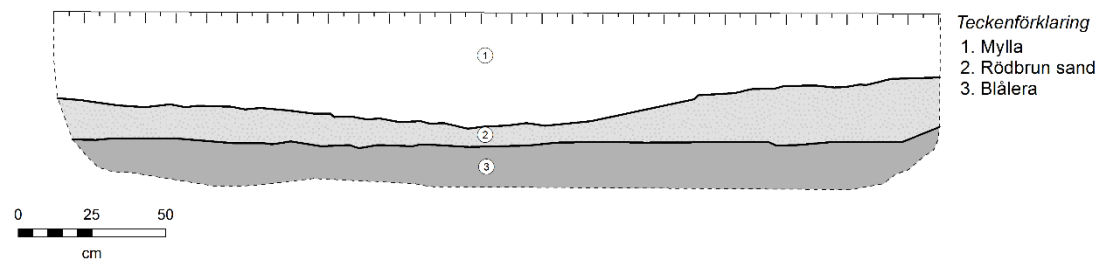
IK 509:12

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

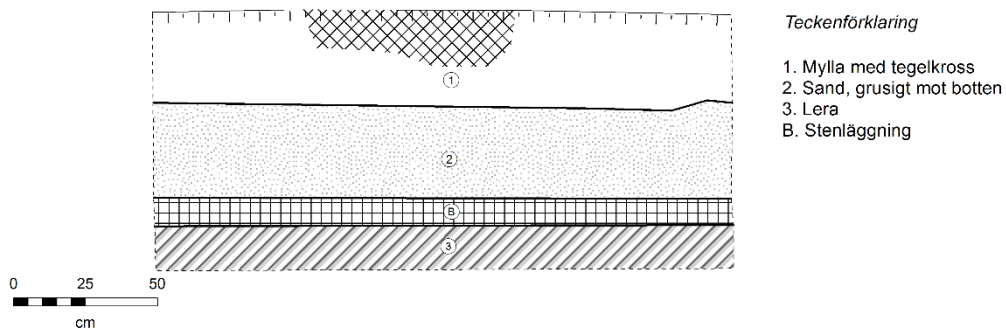
Arkeologisk undersökning 2018
Schakt 10, schakt 11 och provgrop 12; profilritningar

Skala 1:20

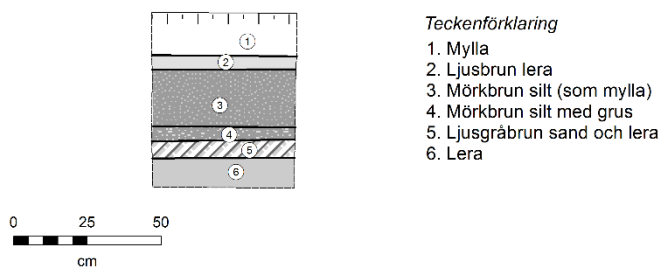
Schakt 10 profil mot nordost

Schakt 11 profil mot norr

Provgrop 12 profil mot norr

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

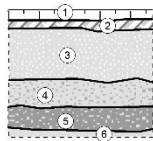
IK 509:13

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 14, provgrop 15 och provgrop 17; profilritningar

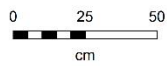
Skala 1:20

Provgrop 14 profil mot norr

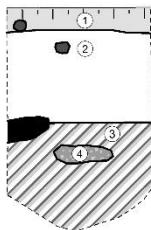

Teckenförklaring

1. Mylla
2. Urlakning
3. Siltig lera
4. Rödbrun grusig sand
5. Mellanbrun grusig sand
6. Matjord

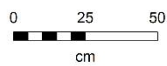

Provgrop 15 profil mot norr

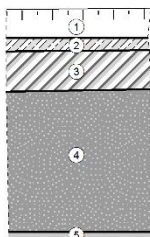

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Lera
4. Grusig brun mo/sand

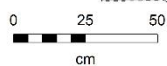

Schakt 17 profil mot norr

Teckenförklaring

1. Mylla
2. Urlakning
3. Omblandad mylla och lera
4. Mörkbrun silt
5. Lera

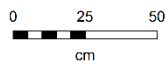
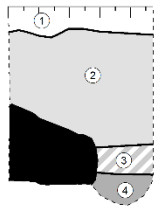
IK 509:14

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 18, provgrop 19, provgrop 20; profilritningar

Skala 1:20

Provgrop 18 profil mot norr

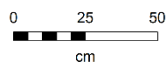
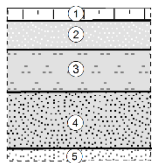

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mo
3. Mo med inslag av lera
4. Lera

■ Sten

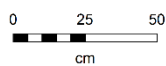
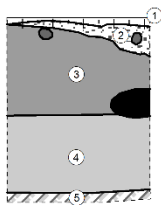
Provgrop 19 profil mot söder

Teckenförklaring

1. Mylla
2. Fin ljusbrun sand
3. Grå lera med inslag av sand
4. Mörkbrun silt
5. Grå sand

Provgrop 20 profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Grus
3. Mylla
4. Lera
5. Sand/grus/silt

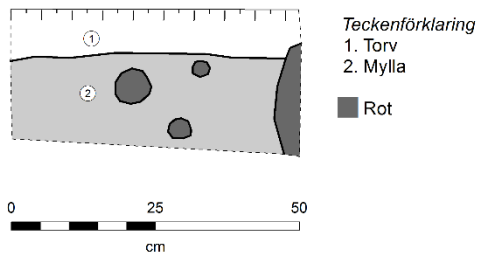
■ Sten
■ Rot

IK 509:15

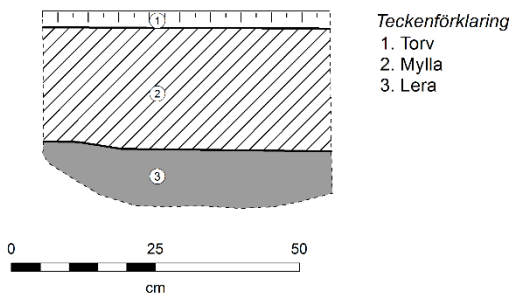
Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 21, provgrop 22, schakt 23; profilritningar

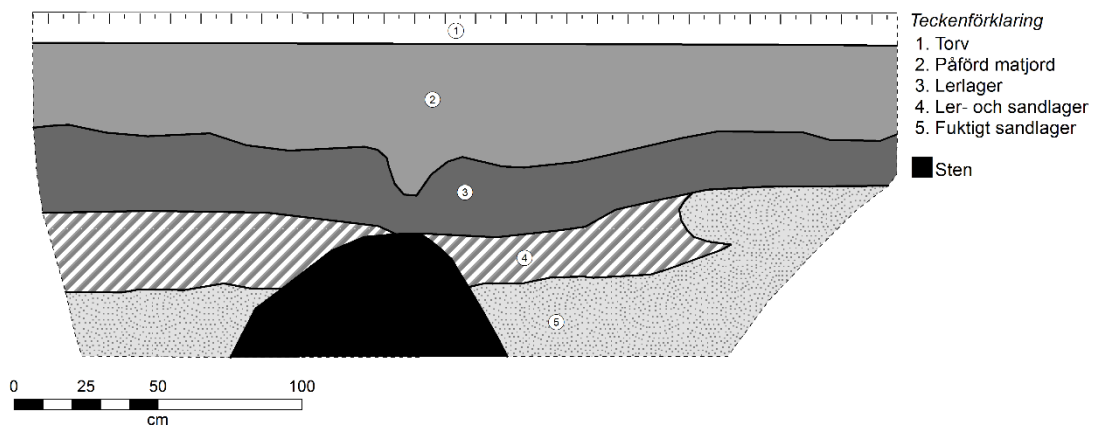
Provgrop 21 profil mot väst, skala 1:10

Provgrop 22 profil mot norr, skala 1:10

Schakt 23 profil mot norr, skala 1:20

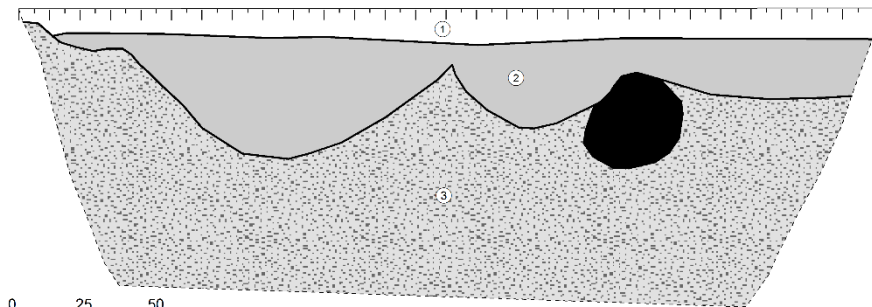
IK 509:16

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Schakt 24, schakt 25, schakt 26; profilritningar

Skala 1:20

Schakt 24 profil mot väst

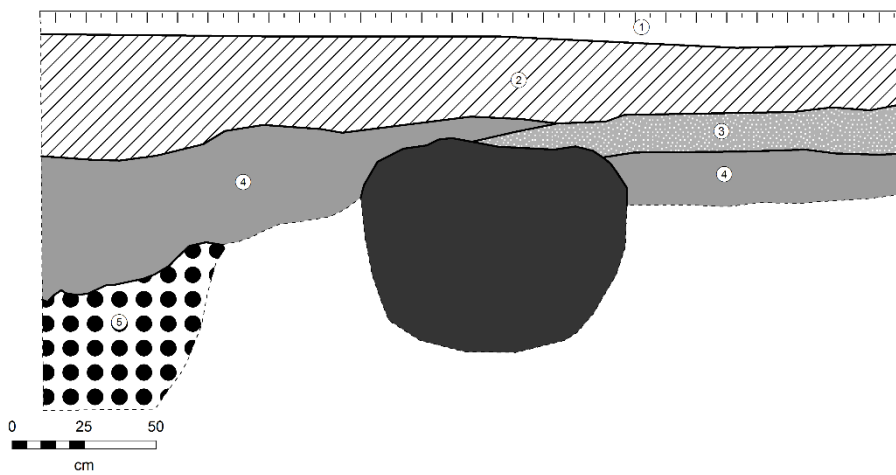

Teckenförklaring

- 1. Torv
- 2. Mylla
- 3. Sand/morän

■ Sten

Schakt 25 profil mot öst

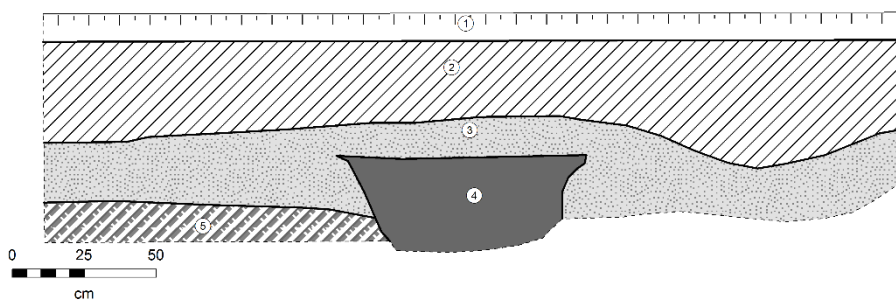

Teckenförklaring

- 1. Torv
- 2. Mylla
- 3. Sandblandad lera
- 4. Lera
- 5. Stengrop i lera

■ Sten

Schakt 26 profil mot öst

Teckenförklaring

- 1. Torv
- 2. Mylla
- 3. Brun och grusig sand med inslag av lera
- 4. Fast lerklump
- 5. Grusig lera med lite sand

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

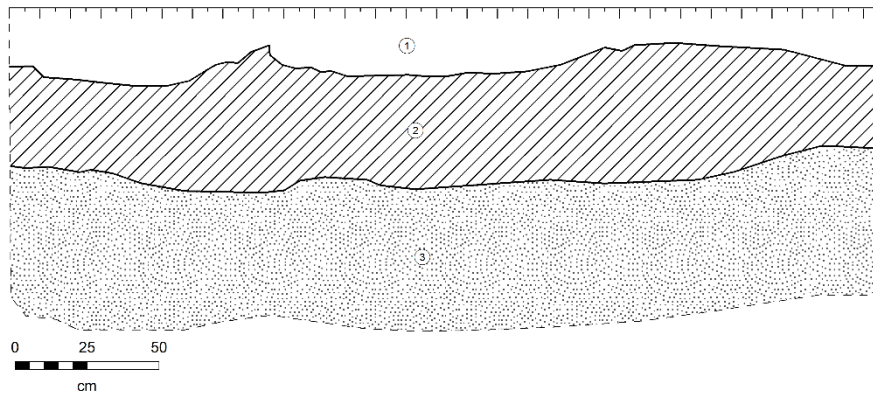
IK 509:17

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Schakt 27, provgrop 28, provgrop 29; profilritningar

Skala 1:20

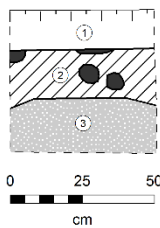
Schakt 27, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Sand

Provgrop 28, profil mot väst

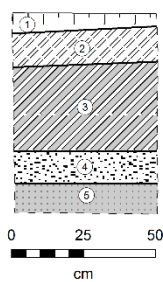

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla med inslag av stora stenar
3. Orangebrun grov sand med inslag av stora stenar

■ Sten

Provgrop 29, profil mot väst

Teckenförklaring

1. Torv
2. Gråbrun siltig mylla
3. Mörk gråbrun mylla
4. Beige grusig sand
5. Grå siltig lera

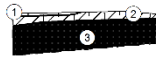
IK 509:18

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 30, provgrop 31, provgrop 37; profilritningar

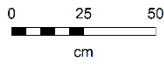
Skala 1:20

Schakt 30, profil mot väst

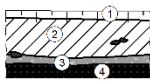

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Berg

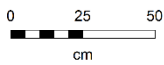

Provgrop 31, profil mot norr

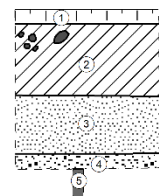
Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Grusig morän
4. Berg

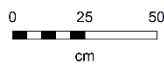
■ Sten

Provgrop 37, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Sand
4. Grusig sand
5. Lera

■ Rot

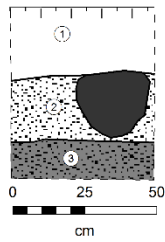
IK 509:19

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 38, provgrop 39, provgrop 41; profilritningar

Skala 1:20

Provgrop 38, profil mot väst

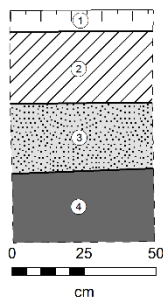

Teckenförklaring

1. Torv/mylla
2. Brunorange grusig sand
3. Grå grusig lera

■ Sten

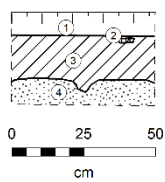
Provgrop 39, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Ren ljusbrun sand
4. Grå lera

Provgrop 41, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Fint grus
3. Mylla
4. Sand

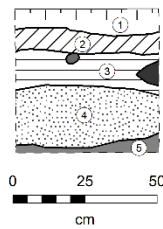
IK 509:20

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 42, provgrop 45, provgrop 46; profilritningar

Skala 1:20

Provgrop 42, profil mot norr

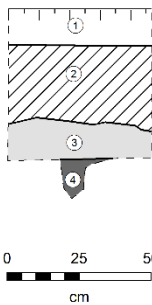

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Komapkt mylla
4. Sand
5. Lera

- Sten
- Rot

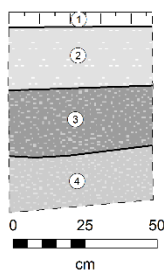
Provgrop 45, profil mot öst

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Mo
4. Lera

Provgrop 46, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mo med inslag av grus
3. Morän
4. Sandig morän

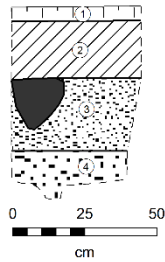
IK 509:21

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 47, provgrop 48, provgrop 49; profilritningar

Skala 1:20

Provgrop 47, profil mot öst

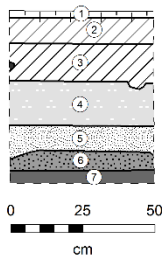

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Brun sand med smågrus
4. Storgrusig brun sand med sten

■ Sten

Provgrop 48, profil mot öst

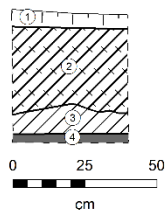

Teckenförklaring

1. Torv
2. Urlakad ljusgrå mylla
3. Mylla
4. Grusig mo med sten
5. Fin ren brun sand
6. Lurig fin sand
7. Lera

■ Sten

Provgrop 49, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla med inslag av grus
3. Mylla
4. Lera

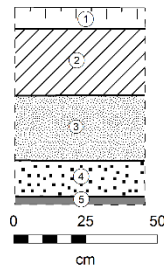
IK 509:22

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 50, provgrop 51, provgrop 52; profilritningar

Skala 1:20

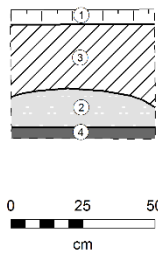
Provgrop 50, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Fin sand
4. Grovkornig sand
5. Lera

Provgrop 51, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Stenig mylla
3. Grusig mo
4. Kompakt blålera

Provgrop 52, profilritning fattas

Fyndförande provgrop, men profilritning fattas.

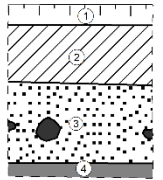
IK 509:23

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

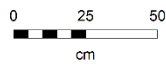
Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 53, provgrop 54, provgrop 55; profilritningar

Skala 1:20

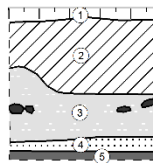
Provgrop 53, profil mot öst

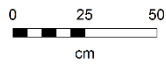
- Teckenförklaring*
1. Torv
  2. Mylla
  4. Grovkornig sand
  5. Lera
- Sten

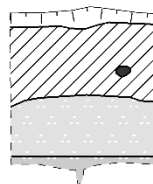
Provgrop 54, profil mot öst

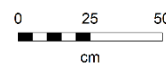
- Teckenförklaring*
1. Torv
  2. Mylla
  3. Grusig och stenig mo
  4. Grus
  5. Lera
- Sten

Provgrop 55, profil mot öst

- Teckenförklaring*
1. Torv
  2. Mylla
  3. Grusig mo
  4. Våt grusig mo
- Sten

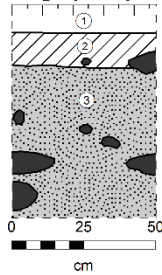
IK 509:24

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 56, provgrop 57, provgrop 59; profilritningar

Skala 1:20

Provgrop 56, profil mot söder

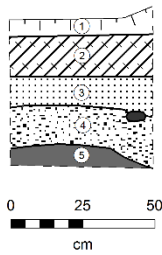

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
4. Våt sand

■ Sten

Provgrop 57, profil mot söder

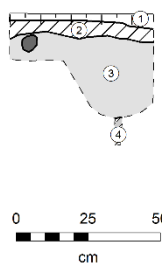

Teckenförklaring

1. Torv
2. Kompakt grugrisog mylla
3. Mörkbrunt grusigt lager
4. Brun grusig sand/mo
5. Lera

■ Sten

Provgrop 59, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv med stora stenar
2. Mylla
3. Brun fin mo
4. Sällprov

■ Rot

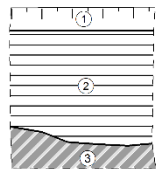
IK 509:25

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

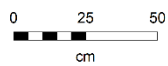
Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 60, provgrop 61, provgrop 62; profilritningar

Skala 1:20

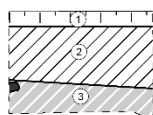
Provgrop 60, profil mot väster

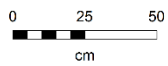
- Teckenförklaring*
1. Torv
  2. Kompakt mylla
  4. Melerad gul och grå lera

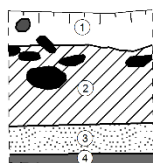
Provgrop 61, profil mot väster

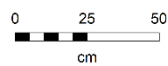
- Teckenförklaring*
1. Torv
  2. Torr mylla
  3. Sand/lera
- Sten

Provgrop 62, profil mot norr

- Teckenförklaring*
1. Torv
  2. Mylla
  3. Fin brun sand med sten
  4. Lera
- Sten
■ Rot

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

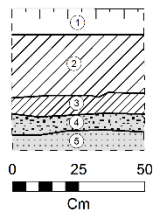
IK 509:26

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 63, provgrop 64, provgrop 65; profilritningar

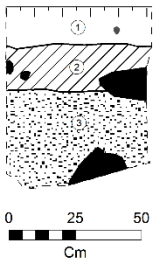
Skala 1:20

Provgrop 63, profil mot väster

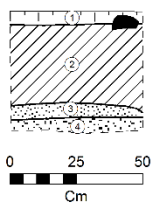
- Teckenförklaring*
1. Torv
  2. Mörkbrun mylla
  3. Sotig mylla
  4. Brunt grus
  5. Ljus gråbeige lerig silt

Provgrop 64, profil mot väster

- Teckenförklaring*
1. Torv
  2. Mylla
  3. Smågrusig sand
- Sten
■ Rot

Provgrop 62, profil mot norr

- Teckenförklaring*
1. Torv
  2. Mylla
  3. Sand
  4. Grusig fuktig sand
- Sten

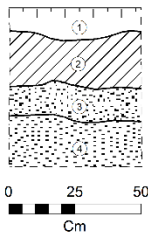
IK 509:27

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 66, provgrop 67, provgrop 68; profilritningar

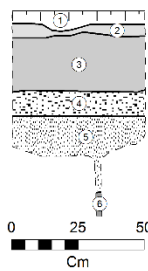
Skala 1:20

Provgrop 66, profil mot norr

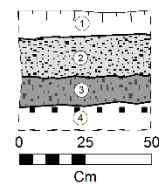
- Teckenförklaring*
1. Torv
  2. Mylla
  3. Grusig brun sand
  4. Grovgrusig fuktig sand

Provgrop 67, profil mot öster

- Teckenförklaring*
1. Torv
  2. Kompakt grå urlakning
  3. Myllig mo
  4. Brun grusig sand
  5. Brun fin sand
  6. Lera

Provgrop 68, profil mot norr

- Teckenförklaring*
1. Torv
  2. Gulbrunt grus rikt med småsten
  3. Grå lerigt grus rikt med småsten
  4. Stenigt

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

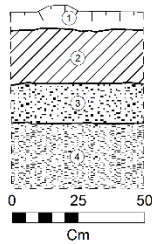
IK 509:28

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 69, provgrop 70, provgrop 71: profilritningar

Skala 1:20

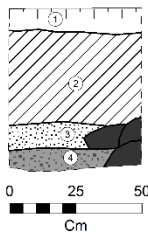
Provgrop 69, profil mot öster

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Grusig sand
4. Finare sand med grus

Provgrop 70, profil mot öster

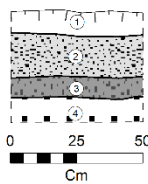

Teckenförklaring

1. Torv
2. Grå myllig sand
3. Brun sand
4. Grusig lera/sand

■ Sten

Provgrop 71, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv/mylla
2. Gulbrunt grus med småsten
3. Grått lerigt grus med småsten
4. Stenigt lager

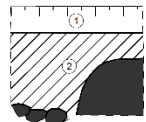
IK 509:29

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 72, provgrop 73, provgrop 74: profilritningar

Skala 1:20

Provgrop 72, profil mot öster

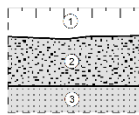

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla

■ Sten

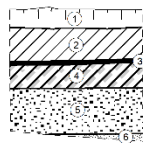
Provgrop 73, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Gulbrunt grus
3. Gul lerig silt

Provgrop 74, profil mot väster

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Svart fuktig fet mylla rikt på förmultnat organiskt material
4. Mylla med inslag av flammig sand
5. Blöt grusig sand
6. Fin ljus blöt sand

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

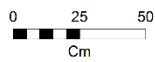
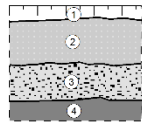
IK 509:30

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 75, provgrop 76, provgrop 80: profilritningar

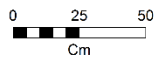
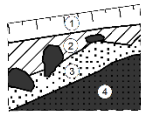
Skala 1:20

Provgrop 75, profil mot norr

Teckenförklaring
1. Torv
2. Podsol
3. Orangebrunt grus
4. Grågul lera

Provgrop 76, profil mot väst

Teckenförklaring
1. Torv
2. Mylla
3. Grovkornig sand med mycket småsten
4. Berggrund

Provgrop 80

Fyndförande provgrop, men saknar profilritning

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

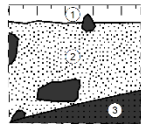
IK 509:31

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 84, provgrop 87, provgrop 88: profilritningar

Skala 1:20

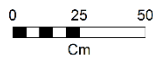
Provgrop 84, profil mot nordväst

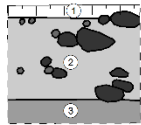
Teckenförklaring

1. Torv
2. Sand
3. Berg

■ Sten

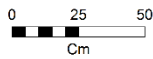
Provgrop 87, profil mot söder

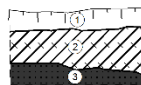
Teckenförklaring

1. Torv
2. Torr mo. Mer grus efter 22 cm djup.
3. Torr lera

■ Sten
■ Rot

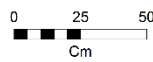

Provgrop 88, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Grusig mylla
3. Berg

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

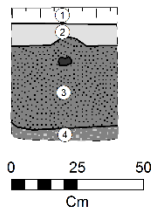
IK 509:32

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 89, provgrop 90, provgrop 91: profilritningar

Skala 1:20

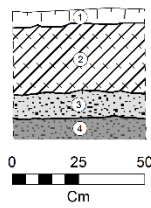
Provgrop 89, profil mot nordöst

Teckenförklaring
1. Torv
2. Urlakad grå sand
3. Fin lerig sand
4. Grusig lera

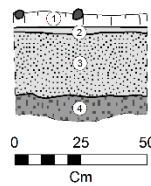
■ Sten

Provgrop 90, profil mot norr

Teckenförklaring
1. Torv
2. Gråbrun grusig mylla
3. Brunt grus
4. Grå grusig lera

Provgrop 91, profil mot norr

Teckenförklaring
1. Torv
2. Urlakad grå sand
3. Gråbrun moig sand
4. Lerigt grus

■ Rot

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

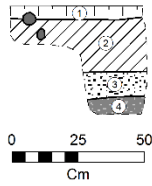
IK 509:33

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 92, provgrop 96, provgrop 97; profilritningar

Skala 1:20

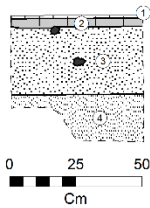
Provgrop 92, profil mot söder

Teckenförklaring
1. Torv
2. Mylla
3. Grusig grå fin sand
4. Lerigt grus

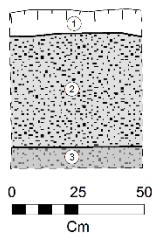
■ Rot

Provgrop 96, profil mot söder

Teckenförklaring
1. Mossa
2. Mo
3. Orange sand med grus och småsten
4. Fin ljus något fuktig och lerig sand med grus

Provgrop 97, profil mot nordväst

Teckenförklaring
1. Torv
2. Brungrått grus
3. Gulbrunt grus

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

IK 509:34

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

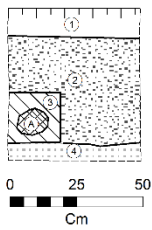
Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 98, provgrop 104, provgrop 105; profilritningar

Skala 1:20

Provgrop 98

Fyndförande provgrop, men profilritning saknas

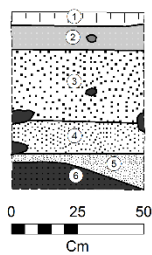
Provgrop 104, profil mot sydost

Teckenförklaring

1. Torv
  2. Brunt grus med småsten
  3. Diffus gräns till anläggning
  4. Ljussgul fin silt
- A. Anläggning

Provgrop 105, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mo
3. Grovkornig sand med grus
4. Gulbrun sand med grus
5. Ljusare fin sand
6. Berggrund

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

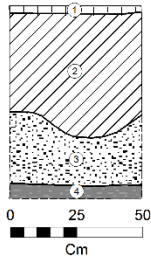
IK 509:35

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 106, provgrop 107, provgrop 108; profilritningar

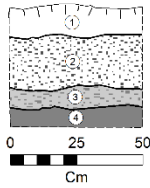
Skala 1:20

Provgrop 106, profil mot norr

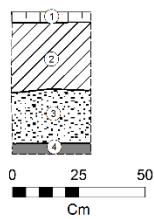
Teckenförklaring
1. Torv
2. Mylla
3. Grusig sand
4. Lerigt grus/sand

Provgrop 107, profil mot nordväst

Teckenförklaring
1. Torv
2. Gråbrunt grus
3. Gulbrunt grus
4. Grå lera

Provgrop 108, profil mot nordöst

Teckenförklaring
1. Torv
2. Mylla
3. Grusig sand
4. Lera

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

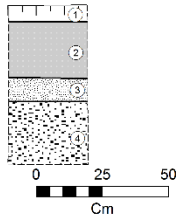
IK 509:36

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 109, provgrop 110, provgrop 114; profilritningar

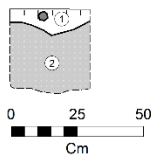
Skala 1:20

Provgrop 109, profil mot norr

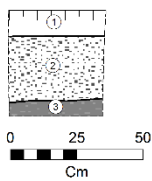
Teckenförklaring
1. Torv
2. Mo
3. Fin ljus sand
4. Fin gul sand med grus

Provgrop 110, profil mot öst

Teckenförklaring
1. Torv
2. Mo
■ Rot

Provgrop 114, profil mot öst

Teckenförklaring
1. Torv
2. Brunt grus
3. Grått lite lerigt grus

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

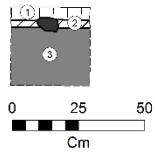
IK 509:37

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 116, provgrop 117, provgrop 118; profilritningar

Skala 1:20

Provgrop 116, profil mot öst

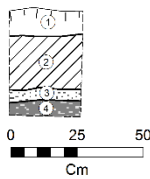

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Lera

■ Sten

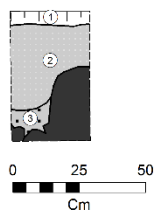
Provgrop 117, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mylla
3. Brunt grus
4. Grå grusig lera

Provgrop 118, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Kompakt grusig kalkhaltig mo
3. Grusigare mo

■ Sten

Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

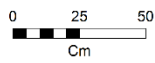
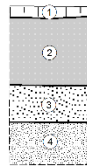
IK 509:38

Sa 20.9
Långbergsöda, Saltvik

Arkeologisk undersökning 2018
Provgrop 119, provgrop 121, provgrop 122, provgrop 124; profilritningar

Skala 1:20

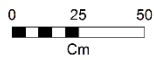
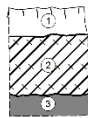
Provgrop 119, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Grå torr mo
3. Orange sand med grus
4. Fin ljus sand

Provgrop 121, profil mot nordost

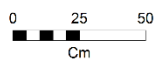
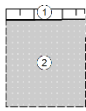
Teckenförklaring

1. Torv
2. Grusig mylla
3. Kompakt lera

Provgrop 122

Fyndförande provgrop, men saknar profilritning

Provgrop 124, profil mot norr

Teckenförklaring

1. Torv
2. Mo

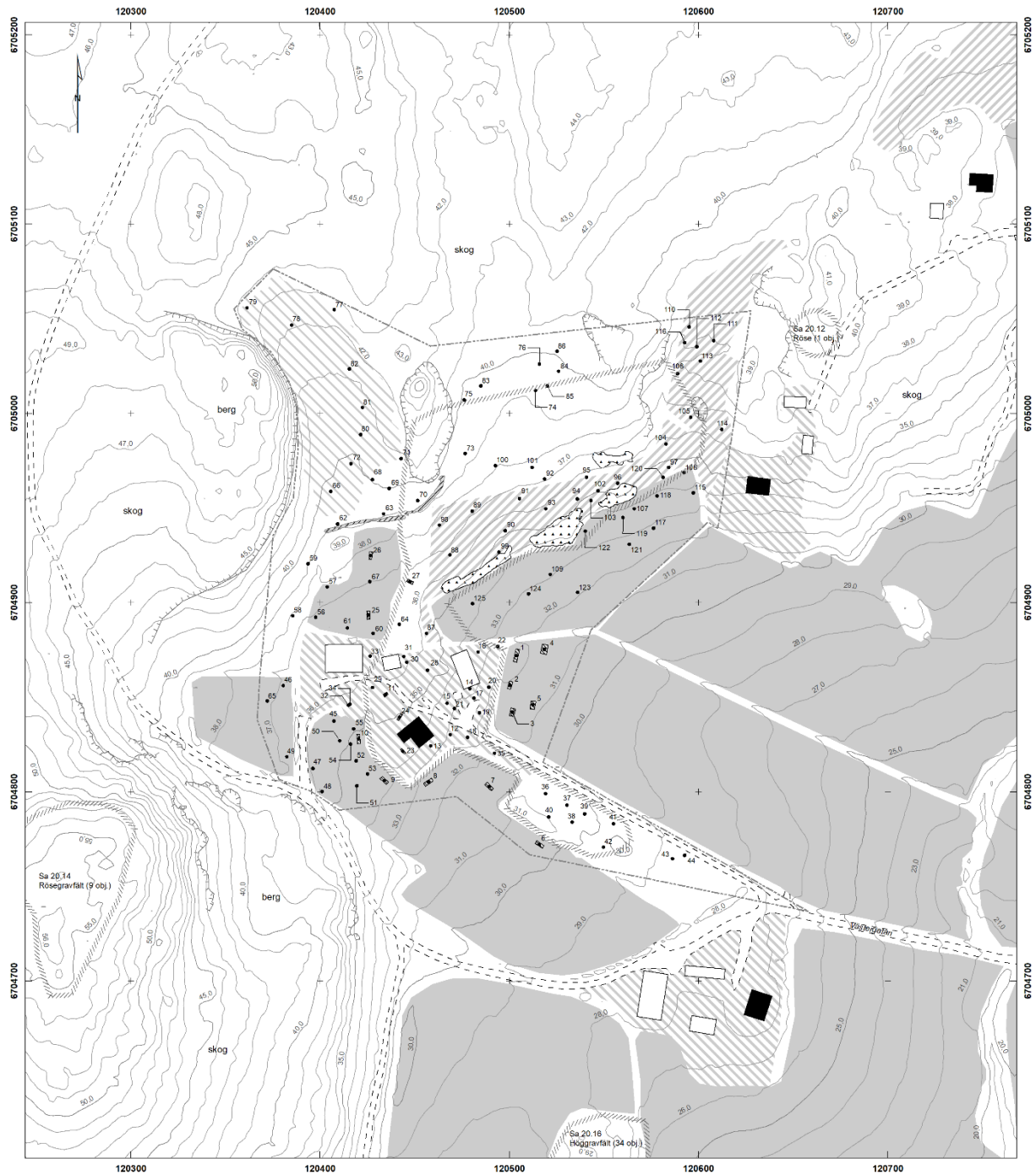
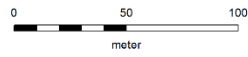
Bilaga 4. Kopior av specialkartor IK 509: 9 - 39 (ej i skala)

IK 509:39

Sa 20.9
Källsveden, Långbergsöda, Saltvik

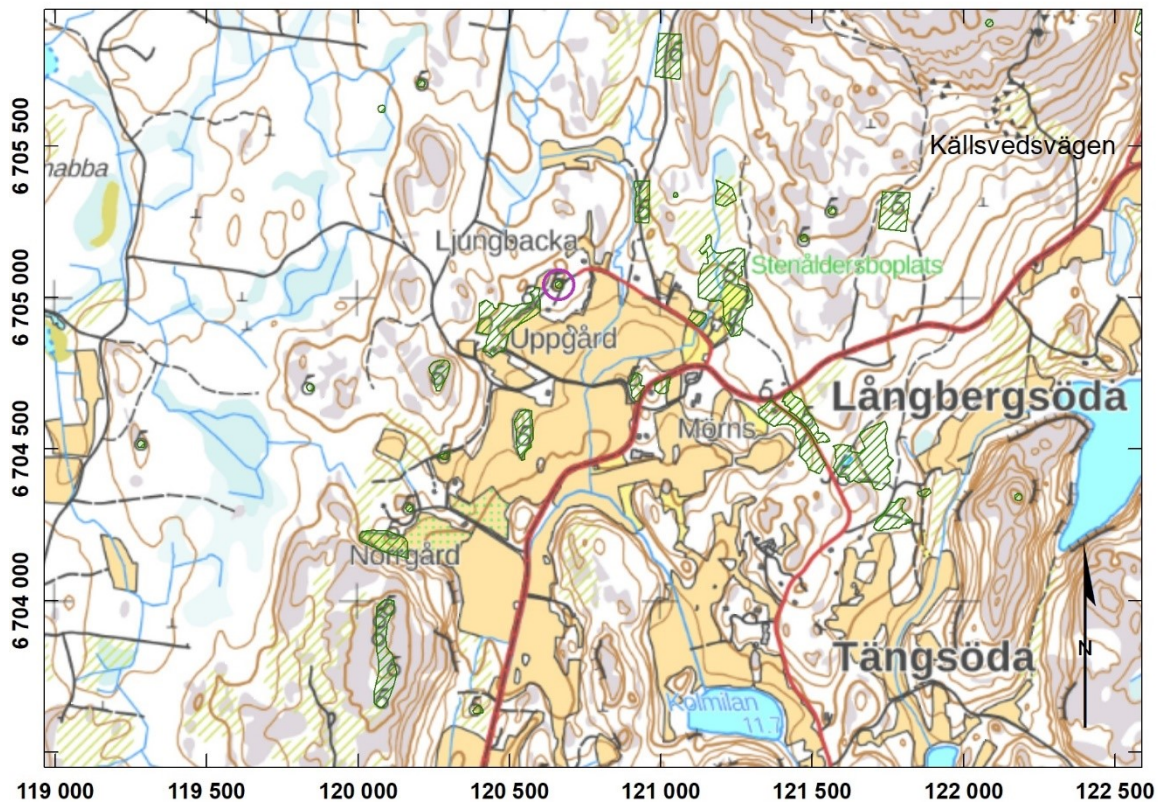
Arkeologisk undersökning 2018
Översiktskarta
Skala 1:2 000

ETRS-TM35FIN, N2000

Rapport över arkeologisk besiktning

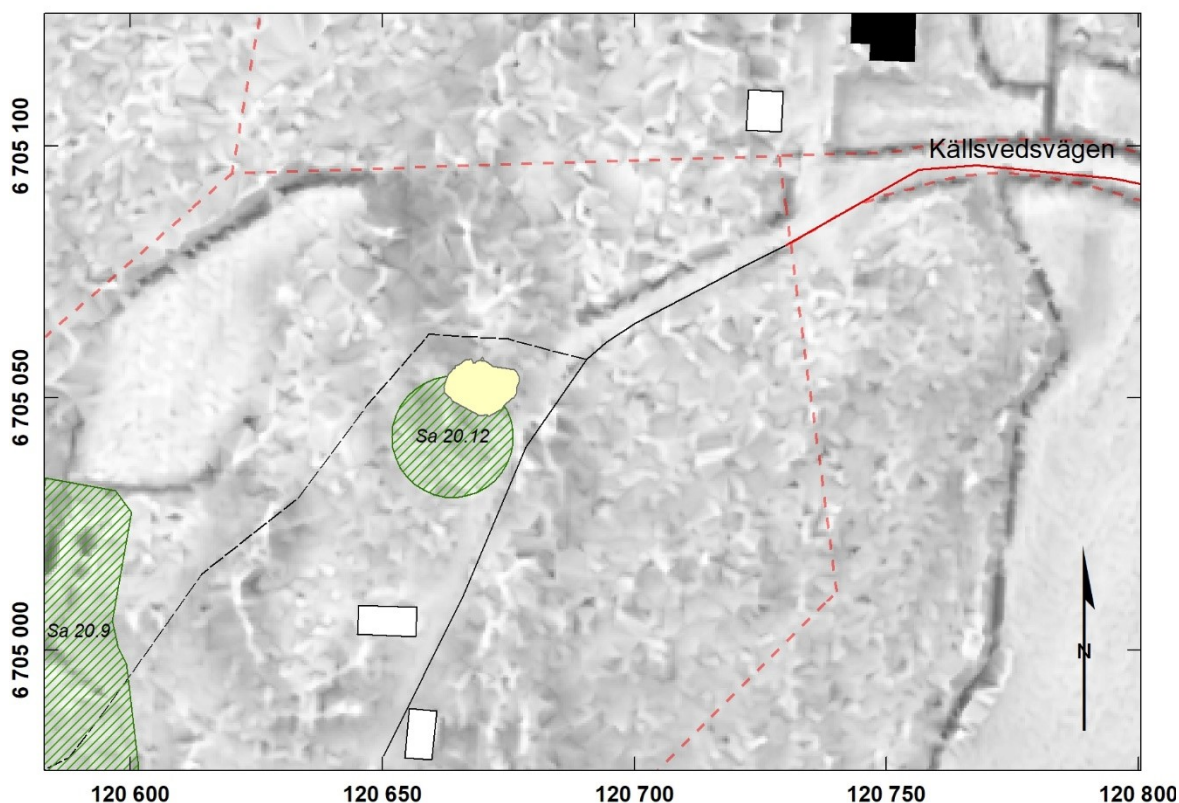
Ärende: Besiktning av bronsåldersröse
Kommun: Saltvik
By: Långbergsöda
Fornl. nr. Sa 20.12
Uppdrag: 2020-034

Figur 1. Utdrag från grundkartan med det besiktigade röset markerat i lilafärgad cirkel. Skala 1:25 000.

BAKGRUND

I samband med kulturbyråns ärende ÅLR 2012/1759 har fastighetsägaren till fastigheten 736-420-3-9 anhållit till Kulturbyrån om tillstånd att rubba fornlämningen Sa 20.12, ett bronsåldersröse. I samband med handläggningen av ärendet karterades den fasta fornlämningen för att erhålla en exakt position och utbredning.

Figur 2. Karta över området med fornlämningen Sa 20.12. Den grönskrafferade polygonen motsvarar fornlämningsmarkeringen i fornminnesregistret den 20.11 2020. Den gula polygonen/markeringen är fornlämningens avgränsning i karteringen den 19.11 2020. Skala 1: 1500.

BESIKTNINGEN

Den arkeologiska besiktningen, som företogs 19.11.2020, utfördes av antikvarie Jenni Lucenius och enhetschef Mikko Helminen. Besiktningen föregick av kontroll av befintligt kartmaterial där det kunde konstateras att Sa 20.12 bronsåldersröset inte tidigare karterats med hög precision. Rösets avgränsning mättes därför in i fält med hjälp av handhållen GNSS, Trimble Geo7X.

Vid besiktningen konstaterades att röset är ett av natursten uppbyggt, runt 1,5 meter högt bronsåldersröse med cirka 15 meter i diameter på den bredaste delen. En del av stenmaterialet på ytterkanten i den södra delen har eventuellt flyttats i samband med anläggandet av en intilliggande stengårdsgård mot söder. I mitten av röset finns en tydlig djup grop. Röset ligger idag på en höjd mellan 40–41 meter över havet på ett mindre hållberg i omedelbar närhet till bebyggd gårdsmiljö. På den östra sidan av röset löper en grusväg som ansluter från Källsvedsvägen till den bebyggda miljön på den aktuella fastigheten.

Figur 3. Bronsåldersröset fotograferat från öster. I bakgrunden Mikko Helminen. Foto I201119_03, Foto Jenni Lucenius.

Figur 4. Till vänster: Bronsåldersröset fotograferat från öster. Bilden visar fornlämningen läge i anslutning till vägens. Till höger: Bronsåldersröset fotograferat från sydost. Toppen av röset med gropen i mitten synlig. Foto I201119_04 och I201119_05, Jenni Lucenius

RESULTAT

Vid besiktningen positionerades och dokumenterades ett stenbyggt röse på hällberg, som typologiskt kan hänföras till ett typiskt bronsåldersröse. Röset Sa 20.12 är sedan tidigare känt, men en mer exakt positionering aktualiserades i samband med en rubbningsanhållan som fastighetsägaren lämnat in till landskapsregeringen.

Fornlämningar är skyddade enligt 1 § i LL (1999: 55) om fornminnen. Besiktningen och positionering innebär att Sa 20.12 bronsåldersrösets position och utbredning kommer att korrigeras i fornminnesregistret.

Kastelholm den 23.11 2020

Antikvarie

Jenni Lucenius

Litteratur

Kokalj, Ž; Zakšek, K. and Oštir, K. 2011. Application of Sky-View Factor for the Visualization of Historic Landscape Features in Lidar-Derived Relief Models. *Antiquity* 85 (327): 263–273.
Zakšek, K.; Oštir, K. and Kokalj, Ž. 2011. Sky-View Factor as a Relief Visualization Technique. *Remote Sensing* 3: 398–415.

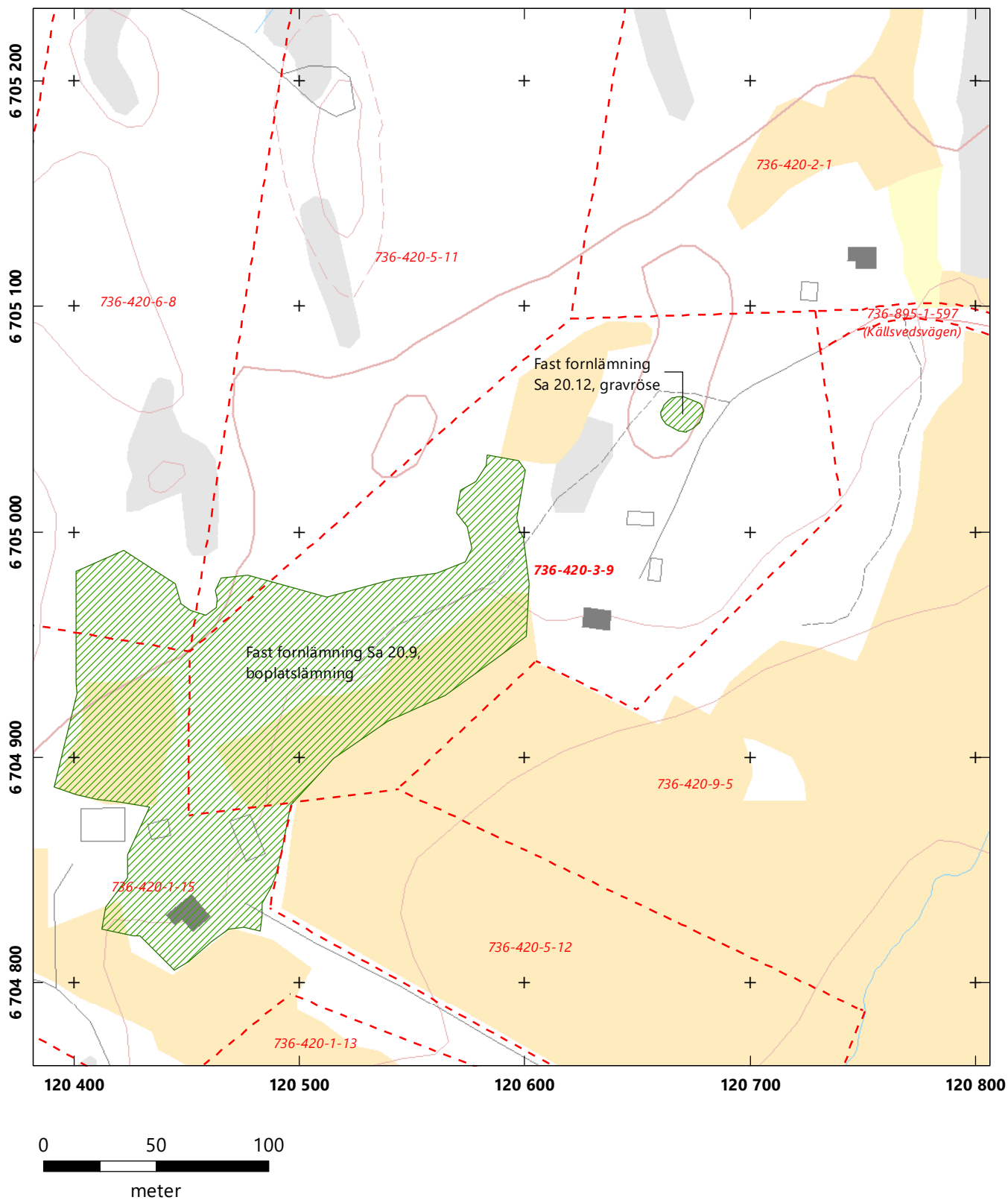
Lista över digitala foton

Foto ID	Objekt	Från	Fotograf
I201119_03	Sa 20.12	S	Jenni Lucenius
I201119_04	Sa 20.12	Ö	Jenni Lucenius
I201119_05	Sa 20.12	S	Jenni Lucenius

Digitala fotografier och GIS data lagras av Kulturmiljöenheten, Kulturbyrån vid Ålands landskapsregering.

Karta över det aktuella området med fast fornlämning Sa 20.9 och Sa 20.12 markerade. Skala 1:2 500.

Utlåtande

04.04.2022

MV/39/05.01.00/2022 1 (2)

Ålands landskapsregering
PB 1060
22111 MARIEHAMN

Referens ÅLR 2012/1759

Ärende **SALTVIK, Rubbande av fasta fornlämningar Sa 20.9 och Sa 20.12 i Långbergsöda**

Ålands landskapsregering begär Museiverkets utlåtande angående rubbande av de fasta fornlämningarna Sa 20.9. och Sa 20.12 i Långbergsöda by, i Saltvik kommun. Museiverket har behandlat ärendet i sitt särskilda sammanträde den 29.3.2022 och avger utlåtande enligt följande.

Fornlämningen *Sa 20.9 Källsveden* är en boplats från stenåldern. Boplatsen utgör en del av det arkeologiskt välkända så kallade *Långbergsöda-komplexet*. Nära boplatsen ligger fornlämningen *Sa 20.12* som är ett gravröse från bronsåldern. Ärendet gäller fastighetsägarens förfrågan om eventuellt rubbande av de fasta fornlämningarna Sa 20.9 och Sa 20.12 p.g.a. planerad tomtstyckning.

Ålands landskapsregering har år 2018 utfört en arkeologisk undersökning av den fasta fornlämningen *Sa 20.9/Källsveden*, samt år 2020 gjort en arkeologisk besiktning av den fasta fornlämningen *Sa 20.12*. Undersökningarna hade som syfte att identifiera och dokumentera de fornlämningar som finns i området för att bestämma deras utsträckning och karaktär. Rapporten har skickats till Museiverket i samband med begäran om utlåtande i ärendet.

Landskapsregeringen har konstaterat att användningen och underhållet av tillfartsvägen till fastigheten inte kan anses vara begränsad på grund av gravröse Sa 20.12, som ligger på ett mindre berg vid sidan av vägen, och därmed är det inte nödvändigt att göra ingrepp på fornlämningen.

Enligt landskapsregeringen är det möjligt att stycka tomter inom fastigheten på ett sådant sätt som inte medför ingrepp på fast fornlämning och p.g.a. detta bedömer landskapsregeringen i enlighet med 11 § i fornminneslagen att den fasta fornlämningen inte orsakar oskäligt stor olägenhet i förhållande till fornlämningens betydelse.

Landskapsregeringen anser att både boplatssområdet Sa 20.9 och gravröset Sa 20.12 har en hög vetenskaplig betydelse.

Museiverket har ingenting att tillägga till ärendet.

Generaldirektör

Tiina Merisalo

Intendent

Satu Mikkonen - Hirvonen

För Ålands landskapsregering/Mikko Helminen
kännedom